

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

Biblioteca Jid. Flămăz. Bevi
SALA DE LECTURA

TRANSPORTURILE

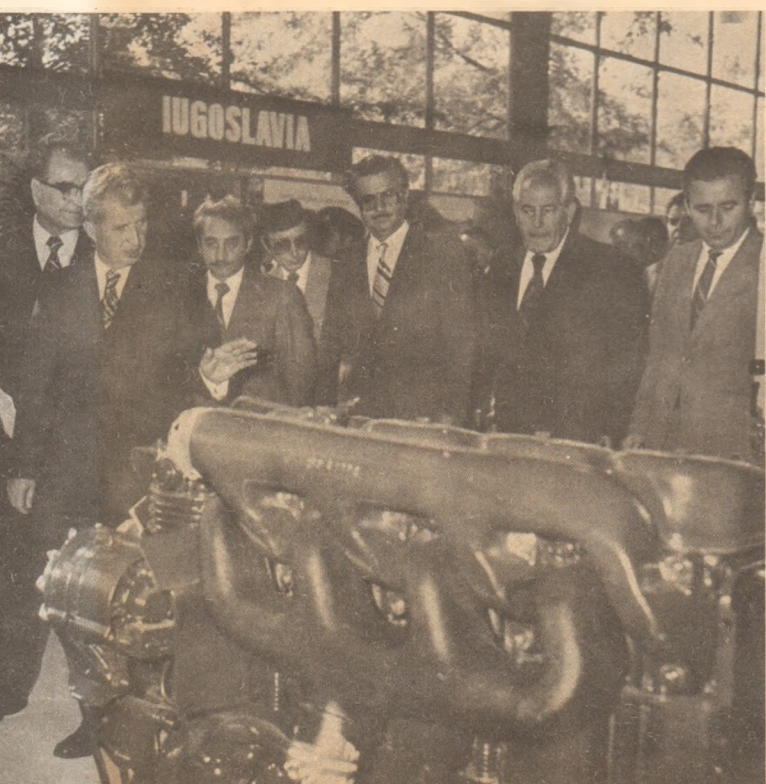

RATIONALITATE,
OPERATIVITATE,
EFICIENTĂ

VIZITA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU LA TÎRGUL INTERNAȚIONAL BUCUREȘTI

Se vizitează platformele exterioare unde sînt expuse produse ale industriei românești

Imagini din timpul vizitei la standurile unor firme de peste hotare participante la Tîrgul internațional București

PLENARA COMITETULUI CENTRAL AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

Sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, în zilele de 14 și 15 octombrie a avut loc plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român.

La lucrările plenarei au participat membrii Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale, cadre din ministere, instituții centrale și organizații de masă, redactori-șefi ai presei centrale care nu sînt membri ai C.C. al P.C.R.

Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român a dezbătut și aprobat în unanimitate proiectul Planului național unic de dezvoltare economico-socială a Republicii Socialiste România pe anul 1981, care urmează întru totul orientările fundamentale stabilite de Congresul al XII-lea al Partidului Comunist Român privitoare la viitorul cincinal, etapă nouă, calitativ superioară în îndeplinirea Programului partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a țării spre comunism, în creșterea continuă a bunăstării întregului popor, țelul suprem al politicii partidului nostru.

Plenara a dat o înaltă apreciere

contribuției personale a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele Republicii Socialiste România, la elaborarea proiectului planului pe anul 1981, evidențind și cu acest prilej rolul său determinant în fundamentarea obiectivelor dezvoltării economice și sociale a țării, realizării programului de ridicare continuă a nivelului de trai material și spiritual al poporului, transpunerii în viață a hotărîrilor Congresului al XII-lea al Partidului Comunist Român.

Plenara a evidențiat succesele obținute de oamenii muncii din întreaga țară în îndeplinirea prevederilor planului pe 1980, pe întregul cincinal, și a exprimat hotărîrea organelor și organizațiilor de partid, a comuniștilor, a întregului nostru popor de a acționa cu întreaga energie în vederea realizării exemplare a sarcinilor de producție pe ultimul trimestru al acestui an, pentru pregătirea temeinică și îndeplinirea planului pe 1981, primul an al noului cincinal. Totodată, prezentîndu-se stadiul desfășurării lucrărilor agricole de toamnă, au fost arătate măsurile ce se întreprind în vederea strîngerii și de-

pozitării întregii recolte la toate culturile, efectuării grabnice a însămînțărilor, în scopul asigurării condițiilor corespunzătoare obținerii unei bune recolte în anul viitor.

Plenara a hotărît ca proiectul Planului național unic de dezvoltare economico-socială a României pe anul 1981 să fie supus dezbaterii și aprobării Marii Adunări Naționale.

Plenara a luat cunoștință de modul cum au fost rezolvate apelurile și memoriile adresate Congresului al XII-lea al partidului, constatînd că în perioada care a trecut, în baza mandatului dat de Congres, s-a acționat cu operativitate, cu spirit de răspundere în vederea soluționării acestora și a apreciat că, în linii generale, lucrările privind rezolvarea memoriilor adresate Congresului partidului în legătură cu situația de partid a solicitanților sînt terminate.

Plenara a aprobat în unanimitate raportul privitor la rezolvarea apelurilor și memoriilor adresate Congresului al XII-lea.

În incheierea dezbaterilor a luat cuvîntul tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, secretar general al Partidului Comunist Român.

Cerințe ale realizării planului

SCURTAREA DURATELOR DE PUNERE ÎN FUNCȚIUNE A CAPACITĂȚILOR DE PRODUCȚIE

INVESTIȚIILE constituie un mijloc pentru asigurarea creșterii economico-sociale prin construirea unor noi capacități de producție și obiective social-culturale: în aceste condiții punerea în funcțiune a obiectivelor de investiții se constituie ca un indicator de bază al întregii activități desfășurate în sectorul de construcții-montaj, spre îndeplinirea căruia se cer orientate cu prioritate eforturile tuturor factorilor implicați.

Concentrarea eforturilor la marii beneficiari

ANALIZIND din acest punct de vedere activitatea de investiții desfășurată în anul în curs, trebuie arătat că în primele 8 luni a.c. au fost conectate la circuitul economic, integral sau parțial, un număr de peste 430 capacități de producție importante — în industria construcțiilor de mașini (188), în chimie (32), în siderurgie (24), în economia forestieră și a materialelor de construcție (55), în industria ușoară (42), în agricultură și industria alimentară (62).

Accelerarea punerii în funcțiune a capacităților prioritare rămâne însă în continuare obiectivul nr. 1 în investiții, deoarece pînă la finele anului au mai rămas să fie date în producție un număr de aproape 970 capacități importante. Numărul cel mai mare dintre acestea se localizează la beneficiarii de investiții din chimie, construcția de mașini, agricultură și industria alimentară, metalurgie, economia forestieră și industria materialelor de construcții (tabelul nr. 1). De aici rezultă că efortul principal pentru pu-

rioritate atît în grăbirea ritmului de realizare a construcțiilor, cît și în livrarea și montarea utilajelor tehnologice — element hotărîtor în realizarea efectivă a noilor capacități.

La toate acestea se cere adăugat și faptul că din capacitățile nerealizate, la 59,6—81,5% termenele de punere în funcțiune au expirat încă de la începutul lunii septembrie a.c. Nu trebuie uitat că în aceste capacități, care ar fi trebuit de acum să producă, s-au imobilizat importante mijloace tehnico-materiale și muncă vie, iar nepunerea lor în funcțiune nu numai că nu aduce acumulările planificate, dar provoacă pagube economice, dereglînd îndeplinirea sarcinilor de producție din propriul sector și din alte sectoare. Efortul principal al factorilor care răs-pund de realizarea punerilor în funcțiune trebuie concentrat spre capacitățile restante, pentru soluționarea opera-tivă a problemelor care condiționează darea în producție a acestora.

Condiția hotărîtoare: accelerarea livrării și montajului utilajelor tehnologice

CEA DINTÎI PROBLEMĂ care se cere soluționată pentru a asigura un ritm mai alert tuturor punerilor în funcțiune rămîne livrarea utilajelor tehnologice restante. În soluționarea acestei probleme un rol de prim ordin îl au unitățile furnizoare din cadrul industriei construcțiilor de mașini. La începutul lunii septembrie a.c. unită-

te marea că întreprinderile M.I.C.M. n-au onorat livrările contractate nici pentru propriile investiții.

În acest cadru apare necesară o concentrare a eforturilor desfășurate în cadrul întreprinderilor producătoare de mașini și instalații tehnologice pentru finalizarea și livrarea utilajelor restante care frînează darea în exploatare a investițiilor și asigurarea respectării termenelor contractuale de livrare în perioada următoare. De maximă urgență este soluționarea livrării utilajelor restante care împiedică punerea în funcțiune a unor capacități deosebit de importante pentru economie (tabelul nr. 2).

Tabelul nr. 2

Evoluția stocurilor de utilaje tehnologice 1.I.1980 1.IX.1980 de pe șantiere		
Utilaje în stoc	100	109,4
din care:		
Utilaje cu durata de staționare pe șantier depășită	100	138,5
din care:		
utilaje din import	100	130,3

O a doua problemă importantă, pentru a cărei soluționare se cer intensificate preocupările constructorilor, ale beneficiarilor și ale titularilor de investiții, o constituie montarea într-un ritm mai accelerat a utilajelor deja aprovizionate pe șantiere. Cu atît mai mult cu cît în primele 8 luni ale acestui an, stocurile de utilaje tehnologice de pe șantiere au crescut față de începutul anului (tabelul nr. 3). Este de remarcat că pe unele șantiere prioritare stocurile de utilaje se mențin concomitent cu mari nerealizări ale planului de investiții: la bateriile 7—8 de la uzina cocso-chimică a C.S. Galați, la uzina cocso-chimică de la „Victoria” Călan, la laminorul continuu de la întreprinderea de țevi Zalău, la uzina de feroaliaje de la Combinatul metalurgic Tulcea, la Combinatul petrochimic Midia, la întreprinderea de anvelope Drobeta Turnu-Severin ș.a.

Ilustrativ este exemplul șantierului întreprinderii de utilaj greu Iași, unde utilaje tehnologice de circa 600 milioane lei nu s-au putut monta datorită întîrzierii cu 3—5 luni a lucrărilor de construcții, ca urmare a neluării unor măsuri corespunzătoare pentru aprovizionarea șantierului cu palplanșe pentru fundații și pane pentru acoperiș și a neaducerii utilajului de construcții (3 poduri rulante) necesar

Tabelul nr. 1

Ministere la care se localizează capacitățile importante rămase de pus în funcțiune în perioada septembrie-decembrie 1980	% din totalul capacităților rămase de pus în funcțiune	din care: % capacităților la care au expirat termenele de punere în funcțiune
Min. Industriei Chimice	26,1	59,6
Min. Industriei Construcțiilor de Mașini	24,2	73,6
Min. Agriculturii și Industriei Alimentare	11,5	68,7
Min. Industriei Metalurgice	9,3	81,5
Min. Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții	8,1	69,6
Min. Industriei Ușoare	7,8	75,0

nera în funcțiune trebuie concentrat pe șantierele din cadrul ministerelor amintite care, împreună, dețin aproape 90% din totalul capacităților de pus în funcțiune în acest an. Acestor șantiere trebuie să li se asigure

țile M.I.C.M. erau în restanță față de șantierele de investiții cu 22,7% din cantitățile de utilaje tehnologice ce condiționează punerea în funcțiune, care ar fi trebuit livrate în primele 8 luni ale anului. Mai mult, este de re-

Tabelul nr. 3

Furnizorul în restanță din cadrul M.I.C.M.	Beneficiarul	Utilajul restant la 1 septembrie 1980
Întreprinderea mecanică de utilaj chimic Eucurești	— Întreprinderile de articole tehnice din cauciuc Botoșani și Pitești	— mașini de confecționat benzi
	— Combinatul petrochimic Borzești	— 20 omogenizatoare și 29 vase cu agitator
	— Combinatele petrochimice Midia și Teleajen	— reactoare
Întreprinderea de utilaj chimic—Pitești	— Combinatul chimic Craiova	— 2 cazane recuperatoare
	— Combinatele de îngrășăminte chimice Arad și Slobozia	— stripere
	— Combinatul petrochimic Borzești	— 2 schimbătoare de căldură
Întreprinderea de construcții de mașini Bocșa	— Combinatul siderurgic Galați	— exhaustor
	— Întreprinderea metalurgică Iași	— mașină dublă de împins
	— Întreprinderea de oțeluri speciale și fontă Cristuru Secuiesc	— 6 cuptoare forjă
Întreprinderea de utilaj greu Craiova	— Întreprinderea de produse de aluminiu Slatina	— mecanisme de acționare
	— Întreprinderea metalurgică Iași	— caje
	— Întreprinderea de prefabricate refractare „Răsăritul” Brașov	— instalație de turnare
Întreprinderea „23 August” București	— Combinatul minier Valea Jiului	— culbutor de vagoane
	— Întreprinderea de anvelope Zalău	— 18 prese
	— Întreprinderea metalurgică de metale neferoase Copșa Mică	— mașină de turnat zinc

transportului și ridicării pe fundații a utilajelor tehnologice. Situații de acest fel se constată și la alte șantiere deți-

nătoare a unor volume mari de utilaje tehnologice, ceea ce impune creșterea preocupării constructorilor și benefi-

ciarilor pentru soluționarea la fiecare șantier a problemelor care constituie cauze principale ale nemontării utilajelor. Pentru recuperarea grabnică a restanțelor în aceste cazuri în special, constructorii și beneficiarii vor trebui să acționeze mai consecvent, în special în direcția îmbunătățirii aprovizionării cu materiale și utilaje de construcții, utilizării mai bune a acestora, organizării mai temeinice, în strinsă colaborare cu beneficiarii a montării și dării în producție a utilajelor tehnologice aflate în stoc.

În îmbunătățirea aprovizionării șantiereelor trebuie să-și aducă un aport mai substanțial și întreprinderile din M.I.M. și M.E.F.M.C., principale furnizoare de materiale și prefabricate pentru șantierele de investiții, prin livrarea la termenele contractate a materialelor și prefabricatelor la care s-au angajat față de organizațiile de construcții. În același timp și constructorii trebuie să asigure o mai bună manipulare și administrare a materialelor și utilizarea mult mai eficientă a utilajelor și mecanismelor de construcții în corelare cu mijloacele de transport.

În acest cadru se poate afirma că mobilizarea largă a potențialului tehnico-productiv în unitățile de construcții, de proiectare, în cele producătoare de utilaje tehnologice și materiale pentru ● accelerarea livrării utilajelor restante potrivit graficelor și contractelor, ● grăbirea montării utilajelor tehnologice aflate în stoc pe șantiere ● recuperarea restanțelor în execuția construcțiilor prin utilizarea mai eficientă a materialelor și dotării tehnice a constructorilor, constituie premisele necesare punerii în funcțiune a capacităților cu termene de finalizare în acest an.

Gh. RUSCANU

COMENTARIU LA UN GRAFIC

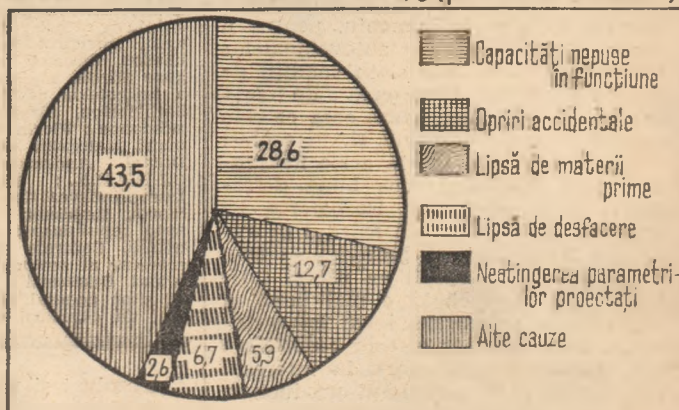
CUM SÎNT UTILIZATE CAPACITĂȚILE DE PRODUCȚIE ÎN INDUSTRIA CIMENTULUI

ANALIZA MODULUI în care au fost utilizate capacitățile de producție în industria cimentului pe primele opt luni ale anului în curs pune în evidență o serie de realizări însemnate. Astfel combinatele de lianți și ciment de la Fieni (liniile de fabricație nr. 1—9), Medgidia (liniile de fabricație nr. 1—9), Turda (liniile de fabricație nr. 1—9), au atins un grad înalt de utilizare a capacităților de producție — peste 98%, ceea ce le-a permis să realizeze un volum sporit de producție. Gradul de utilizare a capacităților la alte combinate s-a situat însă sub nivelul prevăzut — Aleșd (82%), Bicaz (93%), Cimpulung (87%), Hoghiz (49,5%), Tg. Jiu (91%), Brașov (91%), volumul producției situându-se în aceste cazuri sub nivelul posibilită-

ților existente. Ca urmare, gradul de utilizare a capacităților de producție planificate în întreaga industrie de ciment pe primele 8 luni ale anului a fost de numai 78,4%, fapt ce a făcut să nu se realizeze o producție de aproape 3 mil. tone ciment.

O cauză a pierderilor de producție o constituie opririle datorate avariilor tehnice la utilajele tehnologice, ca de exemplu la combinatele din Hoghiz, Cimpulung, Deva. Volumul producției a fost influențat negativ și de aprovizionarea neritimică cu materiale, îndeosebi calcar (combinatele din Bicaz, Tg. Jiu, Turda), neatingerea parametrilor proiectați (linia nr. 1 la fabrica din Tașca), funcționarea sub capacitatea de regim (combinatele din Hoghiz și Deva).

Rezervele de capacități existente în industria cimentului în % (pe 8 luni din anul 1980)

Alături de aceste neajunsuri și-a spus cuvântul și întărzierea în punerea în funcțiune a unor linii de producție (linia nr. 2 de la fabrica Tașca). Această situație impune ca unitățile de producție să ia măsuri energice — organizatorice și tehnice — pentru eliminarea neajunsurilor, în vederea

recuperării restanțelor înregistrate până acum și a realizării planului. Îndeosebi, trebuie asigurată funcționarea continuă a agregatelor, printr-o exploatare rațională și intervenții operative și de calitate în efectuarea reparațiilor, cât și punerea la termen în funcțiune a noilor capacități.

Dezbateri „R. E.”

TRANSPORTURILE — la nivelul cerințelor economiei naționale (I)

DEZVOLTAREA în ritm accelerat a economiei naționale determină creșterea traficului efectuat cu toate felurile de mijloace și impune sporirea corespunzătoare a capacităților de transport. Acestea trebuie să asigure satisfacerea la timp și în bune condițiuni a tuturor nevoilor de transport ale diferitelor ramuri economice. De aceea, în anii socialismului, o parte însemnată a fondurilor de acumulare a fost destinată dezvoltării bazei tehnico-materiale a transportului, investițiile în această ramură reprezentând, în anii actualului cincinal, circa 10% din volumul total al investițiilor pe economie.

Capacitatea de transport a fost sporită atât prin înzestrarea cu mijloace moderne (vagoane specializate de mare tonaj, locomotive Diesel și Diesel electrice, autovehicule Diesel cu remorci etc.), prin dezvoltarea și modernizarea instalațiilor de transporturi (dublări și electrificări de linii ferate, modernizări de drumuri, centralizări electrodinamice de stații etc.), cât și prin măsuri organizatorice (crearea de unități teritoriale specializate de mijloace de transport auto etc). Un factor important în creșterea capacității de transport l-a reprezentat, de asemenea, continua îmbunătățire a gradului de utilizare a tuturor mijloacelor din dotare și, în general, a

fondurilor fixe din transporturi, care depășesc în prezent de câteva ori nivelul antebelic.

Pornind de la imperativul îmbunătățirii, în continuare, a utilizării mijloacelor de transport, recent **Institutul central de cercetări economice și Revista economică, cu sprijinul Comitetului sectorului II al municipiului București al P.C.R.,** a organizat o dezbateri pe tema „**TRANSPORTURILE — LA NIVELUL CERINȚELOR ECONOMIEI NAȚIONALE**”, în scopul de a analiza modul în care se transpune în viață Decretul cu privire la organizarea și efectuarea transportului și a contribuie la înlăturarea unor neajunsuri care împiedică satisfacerea optimă a cerințelor și micșorează eficiența activității în acest domeniu.

Au luat parte la dezbateri beneficiari — respectiv reprezentanți din întreprinderile industriale ale sectorului, reprezentanți ai unităților prestatoare de transporturi, cadre cu munci de răspundere de la Inspectoratul auto republican, Centrala auto, activiști ai sectorului II București al P.C.R., specialiști de la Institutul central de cercetări economice. Publicăm în cele ce urmează, opiniile formulate în cadrul dezbaterii.

Suplețe în îndeplinirea obligațiilor reciproce

Barbu Petrescu: „Se împlinește aproape un an de la aplicarea Decretului Consiliului de Stat cu privire la organizarea și efectuarea transporturilor cu autovehicule. Din informațiile ce le deținem rezultă că materializarea prevederilor Decretului a dus la utilizarea mai eficientă a autovehiculelor, obținându-se pe ansamblul economiei naționale, însemnate reduceri de costuri, consumuri de combustibili și lubrifianți. În același timp, însă, trebuie să spunem că au mai rămas o serie de probleme nerezolvate, care împiedică satisfacerea pe deplin a cerințelor, mai ales în perioadele de vîrf de trafic — așa cum este de pildă sezonul de toamnă.

Pentru a contribui la impulsionarea activității în acest domeniu, pentru a contribui la folosirea autovehiculelor la întreaga capacitate și în condiții de eficiență sporită, **dezbaterii de față are drept scop să reliefeze ceea ce este pozitiv în acest domeniu și, în același timp, să scoată la iveală acele neajunsuri care împiedică încă buna desfășurare a transportului.** Dezbaterii își propune, totodată, ca, în spiritul prevederilor Decretului, să găsească — prin confruntarea de opinii — căi și mijloace care să ducă la o mai bună și mai strînsă colaborare între întreprinderile transportoare și cele beneficiare de mijloace de transport, în interesul bunului mers al activității productive.

Printre multiplele probleme care se pun, primordială este, firește, aceea a felului în care întreprinderile transportoare reușesc să satisfacă cerințele întreprinderilor beneficiare sub toate aspectele: mijloace adecvate diferitelor transporturi, operativitate în transporturi încit procesele de producție să se desfășoare normal. În același timp, important este să se scoată la iveală și felul în care întreprinderile beneficiare își îndeplinesc obligațiile față de uni-

tățile transportoare (sub raportul respectării graficelor, al disciplinei de transport și utilizării, în condițiuni de eficiență economică ridicată, a mijloacelor puse la dispoziție).

Pentru asigurarea unui transport rapid și eficient cu mijloacele auto, sint

LA DEZBATERE AU PARTICIPAT: Andrei Pănoiu, director comercial, **Întreprinderea de pompe „Aversa”**; Agenor Scărlătescu, director, **Întreprinderea „Electronica”**; Mircea Bărbulescu, director tehnic, **Întreprinderea de calculatoare**; Nicolae Răducu, director, C.I.L. Pipera; Iancu Mușat, inginer șef, **Întreprinderea de prelucrare a maselor plastice**; Gheorghe Turcu, director general al, **Centrala industriei bun-știnii**; Costachie Ciobanu, director, **Întreprinderea „Vinalcool”**; Elisabeta Stanciu, secretar de partid, **Întreprinderea de calculatoare**; Gheorghe Alexe, director comercial adj., și Nicolae Frincu, șeful compartimentului transporturi **Întreprinderea „Electroaparataj”**; Arthur Marinescu, șef serviciu desfacere și transport, **Întreprinderea pentru întreținere și reparat utilaje de calcul**; Victor Penescu, tehnician auto, **Întreprinderea Antefrig**; Mihai Mihaescu, director adjunct „Neferal”; Gri-gore Cărlă, inginer șef, **Centrala industrială a articolelor casnice (C.I.A.C.)**; Gheorghe Serbănescu, director, **Întreprinderea de cinescoape**; Florin Tănăsescu, șef compartiment transport **Centrala industriei linii**; Daniel Andreescu, director, **Autobaza C.I.U.T.M.R.**; Valeriu Matache, director, **Întreprinderea de mecanică fină**; Carolin Marta, inspector principal, **Inspectoratul auto republican**; Sorin Dabroia, director tehnic, **Centrala auto**; Roland Ionescu, secretar al sectorului 2 al P.C.R. al municipiului București; dr. ing. Barbu Petrescu, director general adjunct al Institutului central de cercetări economice

de rezolvat și unele probleme de ordin mai general. Dintre acestea se detașează **optimizarea transportului pe plan local.** În această direcție, ar trebui să se țină seama că în municipiul București există 6 platforme mari industriale și că, în lumina acestei situații, trebuie să se facă coordonat organizarea și optimizarea transportului auto. Desigur, **transportul local de mărfuri trebuie corelat cu transportul uzinal, cu producția marfă finalizată sau gata pregătită pentru a fi transportată la**

beneficiari. Dar, întrucît producția nu se desfășoară întotdeauna ritmic, se îngreunează și desfășurarea procesului de transport. În asemenea condiții, colaborarea dintre părțile interesate poate contribui la rezolvarea cazurilor respective.

Pentru desfășurarea în cît mai bune condiții a transportului ar trebui să crească preocuparea unităților auto și a întreprinderilor beneficiare, — așa cum rezultă din Decret — pentru folosirea în mai mare măsură a remorcilor tractate de autovehicule, mai ales că, an de an, a sporit dotarea cu remorci auto, care reprezintă în prezent 85—90% din numărul autocamioanelor apte pentru tractare. Vorbind de utilizarea mai largă a remorcilor tractate, nu trebuie să pierdem din vedere că, în multe cazuri, nu se asigură circulația autovehiculelor încărcate la capacitatea lor nominală sau volumetrică. Eliminarea acestor neajunsuri ar determina nu numai o mai bună utilizare a parcului auto, dar și obținerea de însemnate economii de combustibili și lubrifianți.

Poate una din cele mai importante probleme este aceea a organizării unei dispecerizări centrale cu fluxuri pe puncte de transport. În acest fel, s-ar pierde nu numai timp mai puțin, dar s-ar realiza una din cerințele vitale pentru utilizarea mai bună a capacităților de transport și realizarea de economii, de combustibili și lubrifianți și anume aceea ca **mijloacele de transport să circule încărcate în ambele sensuri.** De asemenea, pentru reducerea timpului de staționare a mijloacelor de transport la încărcare și la descărcare este imperios necesar să se utilizeze pe scară mai largă containerizarea, paletizarea și transportul containerizat.

Iată, așadar, un larg evantai de probleme la care ar trebui să ne oprim în dezbaterii noastre pentru a veni cu propuneri și sugestii care să contribuie la îmbunătățirea activității de transporturi auto.”

Mai multă solitudine din partea unităților de transporturi

Andrei Pănoiu : „Întreprinderea de pompe „Aversa“ are nevoie lunar de circa 15 000 de sorturi de materiale, dintre care circa 70 la sută în cantități nevagonabile. Din această cauză, întreprinderea a fost dotată cu un parc auto foarte dezvoltat. Odată cu apariția Decretului am fost obligați să transferăm mașinile la unitatea specializată a ministerului nostru, care își desfășoară activitatea în cadrul Centralei industriale de utilaj tehnologic și material rulant (I.T.A.-C.I.U.T.M.R.).

Eu aș vrea să mă refer, în primul rând, la relațiile noastre cu I.T.A. București și să arăt că pentru această întreprindere contractele au mai mult un caracter facultativ. Din 3 autocamioane contractate pe 1980 (4 pentru București și 2 pentru provincie), cu prezența zilnică și cu grafic de transport, I.T.A. nu ne furnizează decât în medie 1-2. Pentru anul 1981 ne-a păstrat același număr de mașini, adică 6, deși sarcinile de plan ale întreprinderii noastre cresc. În asemenea condiții, realizarea ritmică a planului de producție al întreprinderii are serios de suferit.

Un alt aspect este acela că pentru optimizarea transportului în București întreprinderile au fost programate cu diferite ore de începere a programului de lucru. Întreprinderea noastră începe programul la ora 6.30. Mijloacele de transport I.T.A. sosesc însă la 8.30, adică după două ore de la începerea activității — creîndu-se deci o necorelare între programul de lucru al unității noastre și cel al celor ce asigură transportul. De asemenea, din mijloacele auto ce ne sînt repartizate, multe se află într-o stare de uzură înaintată, ceea ce afectează operativitatea în transport — datorită deselor defecțiuni care cer timp pentru a fi remediate. Apoi, datorită faptului că sînt aprovizionate cu cantități-limită de carburanți, nu pot efectua decât un transport de circa 20 km pe zi.

În ce privește transporturile în afara Capitalei, situația este mai dificilă. Întreprinderea noastră nu a realizat un transport mai devreme de 5 pină la 10 zile de la cerere. Iată un exemplu : la 1 septembrie am solicitat la dispeceratul Filaret un autocamion pentru transportul a 20 tone oțel laminat. Acesta ne-a fost pus la dispoziție abia în ziua de 26 septembrie, dar avînd o capacitate maximă de încărcare de 17 tone. Efectiv însă el n-a încărcat decât 5 tone (pe motiv că este în rodaj), urmînd să ne parvină un alt autocamion care să transporte restul de oțel laminat. Dar acesta n-a sosit nici pînă acum, deși este solicitat zilnic. Sînt și cazuri cînd transporturile s-au realizat abia după 45 de zile.

Aș afirma, totodată, că în general, dacă se cere de la I.T.A. un autocamion pentru un transport de 5 tone, aceasta spune că nu are decât de 10-15-20 tone. Sigur, noi luăm pînă la urmă ce ni se dă, cu consecințele ce apar dintr-o asemenea „soluție“.

În ce privește asigurarea de mijloace de transport de către întreprinderea ministerului nostru — I.T.A.—C.I.U.T.M.R. — sînt de asemenea unele greutăți. Din mijloacele de transport pe care le-a predat întreprinderea se găsesc, în general, în stare de funcționare numai 60%. Apoi, fiecare din acestea nu lu-

crează în medie pe lună decât 5—6 zile, din cauza lipsei de benzină sau motorină. În asemenea condiții nu se pot satisface cerințele întreprinderii privind aprovizionarea tehnico-materială. Noi înțelegem foarte bine necesitatea economisirii carburanților, dar aceasta nu trebuie făcută în detrimentul bunei desfășurări a procesului de producție. **Socotim necesar să propunem unităților de transport să facă eforturile și demersurile necesare pentru a se dota cu mijloace auto corespunzătoare solicitărilor, să fie mai prompte în a răspunde cererilor beneficiarilor, să caute ca prin contracte cu unitățile ce le servesc să asigure pe cit posibil un transport optimizat“.**

Mijloace de transport adecvate specificului mărfurilor

Gheorghe Turcu : „Socot că întreprinderile de transport auto trebuie să se organizeze și să se doteze cu mijloace adecvate pentru diferite tipuri de materiale. Lipsa unor asemenea mijloace pentru aprovizionarea cu cantitățile de materii prime necesare producției duce adesea la cheltuieli suplimentare, dacă ținem cont că un transport efectuat în condițiile actuale în greutate reală de 1—1,5 tone este plătit la nivelul capacității nominale a autovehicolului de 5 tone. De asemenea organizarea actuală a transportului auto obligă beneficiarul să asigure încărcătura completă pe ambele sensuri (dus-întors) ; or, atît în cazul transporturilor de aprovizionare cît și în cel de desfacere, nu avem relații comerciale duble cu partenerii de contracte.

Pentru evitarea unor costuri suplimentare de transport, datorită neacoperirii capacității nominale a autovehicolului cu cantitățile necesare de aprovizionare la termene, sîntem adesea puși în situația să ne aprovizionăm cu cantități suplimentare, prin preluarea întregii cote contractate în devans față de termenul scadent. La unele piese de schimb sau produse chimice, de pildă, în loc să se facă aprovizionarea cu cotele prevăzute la termenele din contract, se ridică și cotele aferente perioadelor următoare. Aceasta conduce la crearea de stocuri ce depășesc normativul, pentru care se plătesc penalizări, în timp ce alte unități pot duce lipsă de astfel de sortimente.

O altă problemă este aceea că în relațiile beneficiar—unități de transport auto, se manifestă nu de puține ori lipsă de promptitudine în onorarea comenzilor urgente, fapt ce ne aduce mari prejudicii. Lipsa de promptitudine în asigurarea mijloacelor de transport în timp util duce la nerealizarea țesăturilor în termen. Dar întrucît contractele la export sînt încheiate cu termene fixe, țesăturile sînt nevoite să solicite partenerului decalarea termenelor, iar acesta nu acceptă decât cu diminuarea prețului stabilit inițial.

În vederea efectuării de transporturi de produse la export pe mare, este necesară o mai mare operativitate în punerea la dispoziția beneficiarului a mijloacelor de transport necesare, echipate cu conducători auto cu o conștiință ridicată, care să înțeleagă importanța realizării transporturilor la timp, șre a evita depășirea timpului de încărcă-

re pentru care a fost angajat vasul și, deci, plățile de locații în valută. Au fost situații cînd, datorită neritmicității curselor (întârzieri provocate de șoferi pe traseul întreprindere—port) s-au plătit sume importante drept locații.

Trebuie organizat, după părerea mea, un serviciu de urgențe pentru rezolvarea situațiilor speciale apărute independent de întreprinderile beneficiare, în special în aprovizionarea cu materii prime principale, chimicale și coloranți. Existența unui serviciu special ar fi preîntîmpinat, de pildă, intrarea în gol a unor întreprinderi, cărora, din lipsă de vagoane, furnizorul principal — în cazul nostru C.F.S. Iași — nu le-a livrat cantitățile de poliester necesare asigurării continuității producției la F.R.B. București, Filatura Baia Mare, Fabrica de ață Odorhei, Filatura Oltenița și alte întreprinderi consumatoare de fibră sintetică. Se înțelege că, din această cauză, producția a fost stîmjenită, fiind necesare apoi eforturi în plus pentru recuperarea restanțelor“.

Se asigură mijloace auto... dar ele nu funcționează

Iancu Mușat : „S-au ridicat în dezbatere numeroase aspecte privind modul încă nesatisfăcător de asigurare și utilizare a mijloacelor auto în transportul de mărfuri. După părerea mea nu se ridică numai aspectul asigurării numerice și specializate a mijloacelor de transport, ci și al calității acestora de a funcționa în perioada cînd sînt solicitate. Or, consider că aici se manifestă neajunsurile cele mai pregnante.

Unele autocamioane puse la dispoziție de către întreprinderile prestatoare de transporturi sînt vechi, neîntreținute corespunzător, fapt ce face ca ele să rămînă deseori în pană. Apoi, starea de uzură înaintată a caucicurilor nu permite încărcarea la capacitatea normată a vehiculelor de transport local, cît și a multora care circulă în trafic interurban. Nu se asigură carburanții necesari funcționării autovehiculelor pe timp de 10—12 ore, cum este prevăzut în contract (conducătorii auto motivează că nu pot efectua mai multe curse întrucît li se pun la dispoziție numai 20 l carburant zilnic). În zilele de plată a retributiei conducătorilor auto, activitatea din schimbul II din întreprindere este întreruptă, șoferii trebuind să se deplaseze la coloană pentru ridicarea retributiei. În sfîrșit, sînt situații cînd apar necesități foarte urgente de aprovizionare (desfacere) care condiționează continuitatea producției sau realizarea exportului. În asemenea situații, nu găsim suficientă înțelegere, I.T.A. prevalîndu-se de normele de planificare.

Acestea ar fi greutățile. Sigur că se manifestă și din partea beneficiarilor diferite neajunsuri. Nepregătirea din vreme a mărfii de transportat, necontaminarea sau paletizarea sa etc.; uneori bazele de aprovizionare nu respectă obligațiile și autocamioanele trebuie să meargă în gol etc. Sînt posibilități multiple pentru a îmbunătăți această activitate deosebit de prețioasă atît pentru producție cît și pentru asigurarea desfacerii produselor. În acest spirit doresc să fac unele propuneri :

● **întreprinderilor beneficiare, care încheie contract economie pentru cel**

puțin 10—15 autocamioane, să li se asigure, la cerere, și o basculă necesară zilnic pentru evacuare de deșeuri, manipulare de fier vechi etc.;

- să se asigure carburanții la nivelul necesarului întreprinderilor beneficiare, încât mijloacele de transport să poată funcționa în limitele timpului prevăzut în contract;

- unele autocamioane să fie dotate cu macarale tip HIAP pentru mecanizarea încărcării-descărcării produselor care se transportă în sistem boxpaletizat, așa cum este cazul întreprinderii noastre;

- să se repartizeze la începutul perioadei de plan fiecărui beneficiar autovehicule nominalizate, care să nu fie schimbate zilnic, pentru ca conducătorii auto să fie obișnuiți cu specificul de activitate al fiecărui beneficiar.

O experiență valoroasă ce se cere extinsă

Mihai Mihăescu: „S-au ridicat în dezbateri multe aspecte cu care se confruntă, îndeosebi, solicitatorii de mijloace de transport. Au fost formulate critici, după părerea mea, unele juste, dar altele lipsite de obiectivitate. Am în vedere, în primul rând, efectele concentrării mijloacelor de transport în unități specializate și modul în care unii tovarăși apreciază măsura ca atare. Personal vreau să arăt că întreprinderea „Neferal” în care activez, apreciază ca pozitivă măsura luată și că activitatea de transport se desfășoară în condiții bune și mai eficiente decât atunci când mijloacele auto îi aparțineau. După aplicarea Decretului mijloacele auto din toate unitățile Ministerului Industriei Metalurgice au fost concentrate în autobuze specializate, au fost create autocoloane și puncte de lucru pentru transportul solicitanților de beneficiari. La unitatea unde lucrez se află un punct de lucru dotat cu mijloace auto care ne aparțineau și înainte și altele noi: personalul de deservire a lor ține însă de autobaza Slatina, de unde primește și retribuția pentru activitatea prestată.

Relațiile între punctul de lucru, autobază și unitatea noastră sînt bune, serviciile ce ni le prestează fiind, de asemenea, prompte și la nivelul solicitării. Aprecieri că în prezent lucrurile merg mai bine decât în situația veche — întreprinderea fiind absolvită de problemele specifice unităților de transport. Mai mult, se elimină și unele situații cînd noi închiriam autobasculante pentru nevoi de transporturi grele și eram nevoiți să semnăm foi de parcurs cu km mai mulți decât cei efectuați, pentru că unii șoferi doreau să-și acopere distanțele parcurse zilnic la nivel maxim pentru a câștiga mai bine, pentru a economisi combustibilul pe care îl valorificau la particulari. Acum există un control mai riguros asupra activității fiecărui mijloc de transport, se pun de acord cererile cu mijloacele specializate disponibile, se fac eforturi pentru optimizare.

Sigur, sînt și unele probleme care nu au fost încă rezolvate. Este vorba de lipsa de autocamioane pînă la 1,5 tone pentru a transporta piese de 200—300 kg, în cazul unor nevoi de reparații etc. Pentru aceasta utilizăm de obicei mașini de 5 tone — și în fapt nu le

folosim decît parțial. Costul este, desigur, ridicat și afectează cheltuielile de producție ale întreprinderii. Contractele care le avem cu I.T.A. — pentru că utilizăm 30 transconținere de la această unitate a M.T.Tc. — sînt în general onorate. Ținem o legătură strînsă cu toți prestatorii de servicii și diferitele litigii le rezolvăm prompt. Secot, din experiența noastră, că este necesară o legătură permanentă între beneficiari și cărăuși, înțelegere și ajutor reciproc în rezolvarea diferitelor litigii inerente“.

Optimizarea transporturilor impune o colaborare strînsă între beneficiari și cărăuși

Daniel Andreescu: „La nivelul municipiului București, numai întreprinderile constructoare de mașini au plătit în 1979 cîteva sute de milioane pentru cheltuieli de transport. Față de acestea, prin concentrarea și organizarea într-o singură unitate de transport a tuturor mijloacelor de care dispunea fiecare întreprindere, s-a ajuns la reducerea cheltuielilor, în 1980, cu peste 83 milioane lei. Este o sumă care spune ceva. Sigur, sînt încă posibilități ca, odată cu organizarea mai bună a activității la beneficiari și la cărăuși și printr-o optimizare a transporturilor de mărfuri cu mijloace auto, economiile să fie mai consistente.

În legătură cu funcționarea noilor unități de transport este necesar să precizăm că din mîile de utilaje ce au fost preluate de la întreprinderi, multe au fost și sînt inactive. În cazul nostru, circa 400 de utilaje nu pot fi utilizate din cauza uzurii lor mari, fiind necesare intervenții serioase în cadrul reparațiilor. Din totalul parcului auto preluat, numai 44% era în stare de funcționare. Noi am fost obligați să le preluăm în această situație. Am ajuns în prezent, prin eforturi mari, la un coeficient de utilizare a parcului de 72%.

O altă problemă, care se reflectă negativ în activitatea noilor întreprinderi înființate este cea a personalului. Unitățile care ne-au dat utilajele ne-au pus la dispoziție odată cu ele și șoferii. Dar au avut grijă să ne dea în multe cazuri oameni cu abateri, cei mai slab pregătiți profesional. Din cei 3500 de oameni preluați, după cîteva luni la mai bine de patru sute a trebuit să le desfacem contractul de muncă pentru abateri grave. În asemenea condiții, s-au cerut eforturi mari pentru completarea personalului necesar, organizarea de școli de calificare, activități multiple pentru creșterea disciplinei etc.

Pe de altă parte, întreprinderile n-au înțeles că, odată cu utilajele de transport, trebuie să ne predea și spațiile de reparații pentru aceste mijloace. Lipsa lor conduce la întârzieri mari în „revitalizarea” parcului inactiv. Mai mult, sînt unități care execută reparațiile la utilajele ce-i deservesc, dar pentru aceste lucrări pretind sume de-a dreptul exorbitante. Iată un caz. În timp ce unitatea pe care o conduc încasează pentru sarcinile ce le prestează 440 000 lei de la întreprinderea „Aversa”, noi trebuie să plătim la „Aversa” pentru reparații 362 000 lei. Este posibil ca o întreprindere care are 96 de bani cheltuieli la leul pe care îl

încasează, să stea liniștită? Întreprinderea „Aversa” calculează cheltuielile de regie de 600 la sută la reparațiile pe care ni le face?! Deci „Aversa” încasează 6 lei pentru 1 leu muncă efectuată! La sesizările noastre repetate, de pildă, conducerea Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini a aprobat de curînd un nou tarif pentru mașinile speciale și service-uri mult mai avatajoase. S-au făcut reduceri de aproape 30—40%. Nivelul beneficiului pentru activitățile prestate de unitatea noastră nu depășește 4 la sută, deși prin plan avem prevăzut 6%.

Desigur, în dezbateri au fost relevate o serie de neajunsuri. Unele se datoresc personalului nostru, altele beneficiarului. Personal nu împărtășesc punctul de vedere exprimat de tovarășii de la întreprinderea „Aversa”, care solicită organizarea unei coloane de mașini de tonaaj mic pentru deservire, întrucît cele de care dispunem consumă 16 litri benzină la 100 km. Asta nu înseamnă că întreprinderile nu au dreptate cînd solicită mașini mici pentru transporturi reduse, pentru că, firește, este anacronic să transporte 4 tuburi de oxigen cu un mastodont de 10 tone. Ne străduim și sperăm să rezolvăm problema prin organizarea unei autocoloane pentru deservirea unităților cu mașini care consumă sub 10 litri benzină la 100 km, respectiv ARO sau DACIA 1302. Am făcut în acest sens intervenții la M.A.T.M.C.G.F.F. pentru a ne aproba achiziționarea tipurilor de mașini amintite.

S-au făcut referiri și la faptul că unitatea noastră nu asigură mijloace de transport decât în cazul cînd traseul dus și întors este făcut cu încărcarea la capacitate a autovehiculelor. Doresc să subliniez faptul că unitatea noastră, care acționează în raza municipiului București, permite ca un autovehicul al său să plece de la beneficiar plin și să se întoarcă după efectuarea transportului chiar gol. Aici, în municipiul București nu putem avea o optimizare totală. Noi nu sîntem penalizați că ne ducem cu mașina goală la depozit sau venim cu ea goală de la depozit după ce am descărcat-o. Această problemă însă dorim să o rezolvăm mai bine într-un viitor apropiat. Datorită problemelor deosebite cu combustibilul lichid conducerea ministerului, la propunerea noastră, ne-a acordat libertatea de acțiune în vederea construirii de trenuri uzinale. Aceasta va ajuta la rezolvarea multor situații, în sensul că vom putea efectua transporturi operative pentru mai multe unități deodată. Asemenea mijloace de transport vor apare în toate depozitele pentru aducerea materiilor prime și materialelor, pentru transportul diferitelor mărfuri în raza municipiului București.

Pentru 1981 întreprinderea noastră are prevăzută o creștere de 40 la sută la volumul de tone, în timp ce la combustibil consumul trebuie să scadă cu 60% față de 1980. Pentru a ne încadra în prevederile planului, purtăm discuții cu beneficiarii noștri, perfecționăm, acolo unde este cazul, relațiile prin organizarea mai bună a muncii, punem la punct ultimele detalii pentru încheierea contractelor între beneficiari și transporturi“.

Dezbateri consemnate de
V. BOESCU
L. JINTEA

REDUCEREA COSTURILOR, IMPERATIV MAJOR AL CREȘTERII EFICIENȚEI ECONOMICE

Noul mecanism economico-financiar, punind accentul pe prioritatea ce trebuie acordată factorilor intensivi în dezvoltarea economico-socială, așează costul de producție drept criteriu definitoriu al eficienței economice. Categorie economică de o mare importanță, izvorită din cerințele aplicării legii valorii și ale legii economiei de timp, costul de producție constituie „barometrul” activității economice în unitățile de producție.

În toate etapele de dezvoltare parcurse de economia românească, disciplina costurilor a fost întârziată atât prin planificarea sarcinilor de reducere a acestora, cât și prin perfecționarea conținutului și a tehnicilor de fundamentare și analiză. În ultimii ani, s-au luat măsuri care au condus la eliminarea din costuri a unor elemente de venit net, care deformau conținutul economic al acestora, permițând astfel întreprinderilor și centralelor să se mobilizeze pe căile efortului propriu pentru reducerea costurilor și creșterea productivității muncii, respectiv să acționeze pe pîrghiile ce le stau la îndemînă spre a realiza sarcinile de scădere a nivelului de cheltuieli. Este vorba de desființarea taxei asupra fondurilor de producție, care reprezenta, de fapt, o formă de redistribuire a venitului net, scoaterea din costuri și suportarea direct din rezultatele financiare a taxei pe terenuri, a cheltuielilor neproductive (amenzi, penalizări, locații) ș.a.

În prezent, se poate afirma că din punct de vedere al conținutului costurilor, acestea reflectă la noi în țară munca trecută și munca pentru sine, iar elementele de venit net care mai există în costuri din considerente practice (contribuțiile asupra asigurărilor sociale, dobînzii la creditele curente etc.) se situează ca pondere la un nivel normal (între 5—10%). Totodată, pe baza unui program aprobat de guvern, introducerea în întreprinderi a unor metode evaluate de calcul și evidentă a costurilor (metoda normativă, standard, cost-oră-mașină etc.) va permite urmărirea operativă a evoluției nivelului costurilor, inclusiv adoptarea unor măsuri preventive ce decurg din aceasta și, totodată, cunoașterea încă din primele zile ale lunii următoare a producției nete realizate.

Realizarea integrală a programelor de măsuri

CA URMARE a măsurilor luate pentru ridicarea gradului de înzestrare tehnică a întreprinderilor, îmbunătățirea proceselor tehnologice, reducerea consumurilor materiale, orientarea producției spre sortimente cu un grad mai ridicat de prelucrare și valorificare a materiilor prime, creșterea producției și productivității muncii, s-au obținut reduceri importante ale costurilor de producție. Astfel, în cincinalul 1966—1970 în industria republicană s-au obținut economii de circa

47,4 mld. lei, în cincinalul 1971—1975 economii de peste 85 mld. lei (din care 61 mld. lei din scăderea cheltuielilor materiale), iar în cincinalul pe care-l încheiem se vor realiza, după date preliminare, aproape 117 mld. lei, din care pe seama diminuării cheltuielilor materiale mai bine de 70 mld. lei.

Realizările atestă faptul că acolo unde s-au luat măsuri și a existat o preocupare susținută pentru îndeplinirea acestor indicatori calitativ-sintetici ai planului, s-au obținut și rezultate pozitive. Astfel, economiile realizate din reducerea costurilor de producție obținute în 1979 față de anul 1978 în industria republicană, în condiții comparabile, însumează circa 8,7 mld. lei. La obținerea acestui volum de economii au contribuit multe întreprinderi din industria construcțiilor de mașini, din industria metalurgică, industria ușoară, precum și unități din alte ramuri industriale.

Nu toate întreprinderile, centralele industriale și ministerele au luat însă măsuri hotărîte în vederea creării condițiilor necesare pentru reducerea costurilor de producție la nivelul prevăzut. De aceea, se impune ca, în perioada ce a mai rămas din acest an, să se acționeze pentru recuperarea rămînelor în urmă și crearea condițiilor de îndeplinire integrală a sarcinilor pe întregul an.

Accentuarea și aprofundarea laturilor calitative în procesul creșterii economice constituie coordonata esențială ce trebuie să se manifeste în activitatea productivă. În acest cadru **fiecare leu avansat de societate trebuie astfel gospodărit încît să aducă maximum de venit net**, satisfăcînd cerințele reproducerii socialiste lărgite, cale sigură de realizare a politicii de creștere a nivelului de trai al poporului. Acest concept este concretizat în Directivele adoptate de Congresul al XII-lea al P.C.R., care a prevăzut un ritm superior de creștere a venitului național (6,7—7,4 la sută) față de cel al produsului social (6,0—6,6 la sută), și în același timp, ca 80 la sută din sporul venitului național să se obțină pe seama creșterii productivității sociale a muncii. În aceste condiții cheltuielile totale la 1000 lei producție-marfă în industria republicană în cincinalul 1981—1985 vor trebui să scadă cu 7—8 la sută față de anul 1980, iar cheltuielile materiale cu 5,5—6 la sută. Calculele arată că, numai în industrie, îndeplinind obiectivele stabilite în Directive, se vor obține economii de circa 175 mld. lei, din care peste 100 mld. lei la cheltuieli materiale.

Pentru a da consistență acțiunilor de reducere a cheltuielilor pe unitatea de produs, încă din 1974 s-au instituționalizat „Programa de măsuri privind reducerea costurilor de producție”, parte integrantă a planului național unic. Practic aceste programe ar trebui să cuprindă toate căile specifice unei unități economice privind mobilizarea rezervelor interne pe o bază cât mai largă, să fie exhaustive.

defalcate pe secții și ateliere cu termene finale și intermediare de materializare a măsurilor, cu responsabilități precise, evaluate sub aspectul efectului economic și, mai ales, urmărite sistematic pentru aplicare în viață.

Deși unele unități economice dispun acum de o anumită experiență și au rezultate în implementarea programului de costuri ca instrument de conducere în procesele tehnico-economice, altele se limitează la elaborarea programului în mod formal. Spre exemplu, întreprinderea „1 Mai” din Ploiești lansează în secțiile de fabricație elementele costurilor de producție (atît cheltuielile directe cit și cele indirecte) și urmărește sistematic materializarea măsurilor. Ca urmare, costurile de producție au fost reduse continuu, întreprinderea încadrîndu-se practic în prevederile planului.

Dacă din punct de vedere metodologic, problematica costurilor este, în general, în concordanță cu noile exigențe economice, din analizele efectuate în întreprinderi și centrale a reieșit, în pofida unor aparente declarative, că activitatea de reducere a costurilor de producție nu s-a ridicat în toate cazurile la nivel corespunzător, ci s-a rezumat la una sau mai multe calculații globale întocmite în sectorul contabilului-șef; totodată, planul tehnic nu a sprijinit organic, cu soluții necesare, volumul de economii planificat, programele de măsuri pentru reducerea costurilor avînd uneori caracter general. În această ipostază se află Centrala de rafinării și utilaj chimic „Grivița Roșie”, Combinatul de oțeluri speciale Tirgoviște, Combinatul minier Oltenia, Centrala de îngrășăminte chimice Craiova, Centrala siderurgică Galați etc. Aceste unități nu au reușit să reducă costurile în acest an la nivelul planificat, ba, dimpotrivă, le-au depășit cu mult, îndeosebi datorită creșterii volumului de cheltuieli materiale pe unitatea de produs realizată. Iată, de ce, se impune întărirea disciplinei de plan a costurilor de producție, înlăturarea formalismului, în elaborarea și urmărirea programelor de măsuri pentru reducerea lor, elaborarea de calculații de plan pe produse și actualizarea lor, astfel încît acestea să devină instrumente concrete ale conducerii activității întreprinderilor.

Promovarea metodelor evaluate de evidență și calcul a costurilor se face încă în ritm necorespunzător. Desigur, în faza inițială, metodele evaluate de calcul și evidență solicită mai multă muncă, o pregătire profesională corespunzătoare și o pregătire exemplară a cadrului general de aplicare. Dar, odată introduse, avantajele sînt evidente. Ne referim îndeosebi la metoda normativă, a costurilor standard, a costului oră-mașină, care ar permite, pe lîngă o disciplină riguroasă a costurilor, și cunoașterea mai operativă a producției nete — cerință a noului mecanism economic și financiar. La adoptarea uneia sau alteia din metode trebuie să se țină seama de ca-

racterul producției, specificul proceselor tehnologice, durata ciclului de fabricație, complexitatea și nomenclatura produselor, volumul și structura producției neterminate, precum și de alte condiții specifice fiecărei unități de producție.

Valorificarea resurselor disponibile

DOCUMENTELE DE PARTID și de stat din ultimii ani insistă asupra necesității reducerii organizate a costurilor de producție, a accentuării acțiunilor de economisire a muncii sociale. De la folosirea eficientă a timpului de lucru, întărirea disciplinei tehnologice, ridicarea gradului de operativitate și calitate în decizii, pînă la aplicarea proceselor de optimizare în transporturile uzinale, în programarea producției etc. există un larg evantai de factori ce pot fi mobilizați în domeniul reducerii costurilor. Subliniem că în problemele de organizare a producției și a muncii sînt încă importante rezerve ce pot fi atrase în circuitul economic, ce pot contribui la reducerea costurilor și cheltuielilor materiale. Ridicarea calității proiectării produselor noi și a reproiectării unor produse depășite constituie de asemenea o cale importantă, quasi-permanentă de economisire a muncii sociale.

Modul cum sînt elaborate documentațiile tehnice influențează puternic nivelul costurilor și cheltuielilor materiale. Serviciile tehnice din centrale și întreprinderi pot să aducă un aport hotărîtor și pe această cale în reducerea costurilor și cheltuielilor materiale. Așa, de exemplu, la întreprinderea „Electroprecizia” — Săcele, prin reproiectarea motoarelor electrice asincrone de 4—7,5 kW, în principal, s-au realizat în perioada ce a trecut din 1980 economii de peste 500 tone metal, din

care o parte cupru și aluminiu — materiale deficitare.

Un accent deosebit se cere pus, în continuare, pe **reducerea consumurilor specifice de materii prime și materiale** și, îndeosebi, de metal și lemn. Aceasta printr-o aprovizionare tehnico-materială bazată pe calcule strict necesare atît cantitativ, dimensional și calitativ, cît și prin diminuarea sistematică a consumurilor specifice pe unitatea de produs — prin promovarea de tehnologii înaintate, reproiectarea de produse și îmbunătățirea structurii producției. În același context un accent deosebit se cere pus pe ridicarea coeficientului de utilizare a materiilor prime, pe reintroducerea în circuitul productiv a materialelor refolosibile.

O contribuție importantă la creșterea eficienței economice, atît prin reducerea costurilor de producție cît și prin creșterea valorilor de întrebunțare a produselor o aduce **metoda analizei tehnice a valorii**. Specific acestei metode este faptul că pornește de la concepția că eficiența economică depinde în primul rînd de calitatea concepției productive și numai în al doilea rînd de condițiile tehnico-organizatorice de execuție. Potrivit acestui concept, optimul soluției constructive trebuie realizat în condițiile tehnico-organizatorice de producție existente în economie la un moment dat. Prioritatea economică a fazei de concepție a produselor față de fabricația propriuzisă decurge din faptul că ea condiționează în bună măsură și gradul de utilizare a posibilităților oferite de stadiul de dezvoltare a forțelor de producție, de revoluția tehnico-științifică contemporană.

Sîntem de părere că **ar trebui reexaminat nivelul diferitelor tarife și cote de adaos ce încarcă nejustificat în prezent cheltuielile materiale**. Ne referim în mod deosebit la tarifele întreprinderilor specializate

de transporturi, cotele bazelor de aprovizionare tehnico-materială, tarifele cuprinse în contractele de cercetare științifică și altele. În prezent acestea au rentabilități supra-dimensionate în raport cu efortul depus și grevează cheltuielile materiale ale întreprinderilor producătoare, diminuînd corespunzător producția netă.

O acțiune cu mari semnificații tehnico-economice solicitată de conducerea de partid și de stat a fost cea cu privire la tipizarea unor materiale și semifabricate. Această acțiune trebuie să conducă în mod normal la economisirea muncii sociale, la creșterea eficienței. Sînt însă cazuri cînd la unii beneficiari tipizarea are influențe asupra nivelului cheltuielilor materiale. Întreprinderea „1 Mai” din Ploiești, de exemplu, acuză astfel de influențe. Evident în astfel de situații sînt necesare analize complexe și elaborate propuneri care să conducă la creșterea eficienței economice și la beneficiarii ce se aprovizionează cu produse tipizate.

Noul mecanism economico-financiar solicită cunoașterea temeinică a contribuției fiecărei unități în procesul de creare a venitului național, respectiv a elementelor componente ale producției nete, precum și a tuturor aspectelor legate de caracterizarea eficienței economice. Conducerea unităților economice în etapa actuală este de neconceput fără o informare complexă, operativă și exactă, care să stea la baza fundamentării hotărîrilor de ordin economic sau tehnic. Afirmarea deplină a autoconducerii și relevarea efectelor favorabile ale autogestiei în contextul noului mecanism economico-financiar sînt realizabile numai în cazul în care organul colectiv de conducere va investiga și valorifica cît mai complet rezervele de reducere a costurilor de producție.

Gh. ȘICA
director în C.S.P.

Realizări de prestigiu ale creației tehnice românești

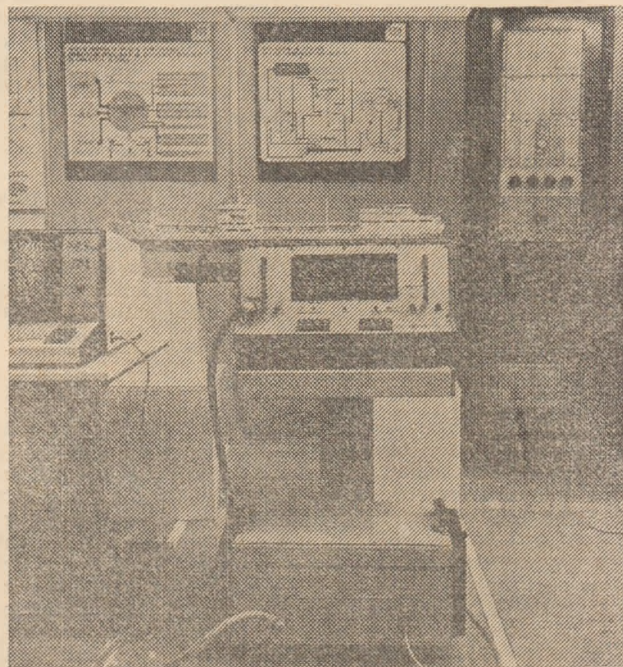
Microcalculatorul electronic naval

CEN-80

PENTRU REZOLVAREA majorității problemelor funcționale de navigație și de calcul la bordul navelor de orice tip, Institutul de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru automatizări, tehnică de calcul și telecomunicații a pus la punct un modern microcalculator electronic din generația 3.5 pe care industria noastră l-a și introdus în fabricația de serie. Calculatorul — care se impune printr-o fiabilitate sporită, printr-o funcționare în mediu neclimatizat, consum mic de energie și gabarit redus — este realizat în întregime cu circuite larg integrate cu memorii semiconductoare, microprocesor etc.

Calculatorul electronic CEN-80 este format dintr-un ansamblu de echipamente, dintr-un sistem de alimentare și altul de program. El poate rezolva astfel în regim „off-line” problemele de navigație, cele referitoare la op-

timizarea încărcării navelor, funcționării instalațiilor tehnologice de la bordul navelor, diverse alte calcule. Funcționînd în cabine închise sau în posturi de comandă la bordul navelor, instalat pe console sau pe mese de lucru, el prezintă o mare stabilitate la șocurile mecanice și la vibrațiile cu frecvență cuprinsă între 5 Hz și 80 Hz, ca și la acțiunea ceții saline. Temperatura ambientă poate avea și ea valori cuprinse între 0° și +40°C, la umidități relative de 95% ± 2%. Panoul de comandă are o construcție complexă și cuprinde, printre altele, o tastatură funcțională care permite operatorului să lanseze în execuție orice program dorit. Subansamblul de afișare asigură atît vizualizarea parametrilor introduși, cît și a rezultatelor obținute în urma executării programelor.

Ancheta „R. E.“ în 94 C.A.P.

BENEFICIUL ÎN COOPERATIVELE AGRICOLE DE PRODUCȚIE (1)

APLICAREA, începînd cu acest an, a prevederilor Legii beneficiului în cooperativele agricole de producție constituie o măsură de cea mai mare însemnătate pentru așezarea întregii activități pe principii economice. Implicațiile pe care le are această hotărîre adoptată de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. în ședința sa din 25 decembrie 1979 vizează toate laturile activității — organizatorice și de conducere — din cooperativele agricole, pentru înfăptuirea căreia s-au luat măsuri pe linia autoconducerii, autogestunii, a adaptării sistemului de evidență ș.a.

Obiectivul anchetei

PENTRU A EVIDENȚIA modul în care se aplică prevederile legii beneficiului am organizat o anchetă la care au participat 94 președinți de cooperative agricole de producție. *) Aceștia au răspuns la întrebări privind situația economică (în 1979) a cooperativei pe care le conduc, precum și nivelurile planificate pentru 1980 ale indicatorilor de bază. În acest fel, pentru cele 94 cooperative agricole cuprinse în anchetă se poate da răspuns la întrebarea: ce beneficiu ar fi realizat aceste cooperative, dacă în 1979 s-ar fi aplicat actualul mecanism economic, respectiv, dacă s-ar fi aplicat prevederile Legii beneficiului?

Această întrebare are, ca sferă de cuprindere, o arie largă. În primul rînd, și-au pus-o toți factorii de răspundere de la nivelul cooperativei agricole. Din moment ce principalele fonduri — de consolidare, dezvoltare, consum — se constituie din beneficiu, este normal ca fiecare cadru de conducere, fiecare specialist și organizator al producției agricole din C.A.P. să se întrebe ce beneficiu s-ar fi realizat în unitatea în care lucrează, ce eficiență are activitatea sa proprie.

Și-au pus-o, de asemenea, organele de conducere a agriculturii cooperatiste, de la nivelul consiliului unic agroindustrial și pînă la nivelul Ministerului Agriculturii. Detașamentul numeros de specialiști care lucrează la nivelul consiliului unic, al județului și ministerului este cointerestat în realizarea unor beneficii cit mai mari în sectorul cooperatist al agriculturii.

În al treilea rînd și-au pus problema obținerii beneficiului cooperatorii. Din moment ce din beneficiu se creează un fond de participare la beneficii a cooperatizatorilor și a celorlalți oameni ai

muncii care au lucrat în cooperativă este normal ca membrii cooperatori să privească la beneficii ca la o sursă de mărire a veniturilor lor. Pentru cooperatorii care lucrează în cooperative puține, consolidate, care an de an obțin o producție netă și un venit net mai însemnat această sursă este foarte importantă. Totodată, crescînd cu fiecare lună contribuția individuală la partea socială, crește și interesul cooperatizatorilor de a obține o dobîndă mai mare la sumele depuse — de 6—8% pe an —, față de numai 5% cît se garantează prin lege în cazul în care cooperativa nu obține beneficii.

Nivelurile planificate pentru 1980 ale indicatorilor de bază au fost solicitate președinților cooperatizatorilor agricole de producție cuprinse în anchetă pentru a desprinde eventuale îmbunătățiri aduse sistemului de planificare, în spiritul direcțiilor stabilite prin Hotărîrea C.C. al P.C.R. din 22—23 martie 1978, cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economico-financiare. În felul acesta, concluziile desprinse din ancheta noastră se vor referi la situația economică cu care au încheiat anul 1979 cooperativele agricole, precum și modul în care au prevăzut, pentru acest an, îmbunătățirea activității în vederea obținerii de beneficii.

PRODUCȚIA GLOBALĂ

PRIN FAPTUL că reprezintă totalitatea consumului de muncă vie și materializată în decursul unui an agricol, producția globală rămîne un indicator important, nu numai cu rol statistic. Între producția globală, producția netă și beneficiu există o strînsă corelație; nu se poate vorbi de beneficiu într-o cooperativă agricolă fără a avea o imagine asupra producției globale. Mai mult, în cooperativele agricole producția globală se compune din producția globală agricolă (vegetală și animală) și producția globală neagricolă (activități de prelucrare a produselor, inclusiv serviciile prestate de cooperativele agricole).

Producția globală totală, agricolă și neagricolă, realizată în 1979 în cooperativele anchetate are valori care pune în evidență o mare diversitate de condiții și un grad diferit de dezvoltare economică: de la 55 mil. lei la 1,5 mil. lei (1:37). Ținînd seama că prin sine însăși producția globală evidențiază procesul de modernizare și intensificare realizat într-o cooperativă, diferențierea mare menționată indică, de la început, condiții extrem de diverse în care urmează să se obțină beneficii. Dar, diferențierii mari există și în cadrul aceleiași zone. În zona I, de exemplu, sînt și cooperative — dintre cele cuprinse în anchetă — care au obținut în 1979, o producție globală de 5,5 mil. lei, dar și cooperative care au

Distribuție și reprezentativitate

CELE 94 COOPERATIVE agricole sînt situate în toate cele șase zone de favorabilitate stabilite pentru cultura cerealelor, astfel:

zona I	27
„ II	20
„ III	17
„ IV	11
„ V	10
„ VI	9
Total C.A.P.	94

Rezultă că cele 94 C.A.P. reprezintă circa 2,5% din numărul total al cooperativei agricole, iar distribuția pe zone — în descreștere de la zona I, la zona a VI-a — reflectă o situație reală. Sub aspectul obținerii beneficiului, 36 cooperative agricole ar fi realizat beneficii în 1979 — dacă s-ar fi aplicat prevederile actualei legi — ceea ce reprezintă aproape 40% din numărul cooperativei cuprinse în anchetă. (Asupra acestui procent nu ne putem pronunța — ca fiind corespunzător sau necorespunzător — din moment ce nu dispunem de o situație centralizată, oficială la nivelul întregului sector cooperatist al agriculturii, iar metodologia de calcul a beneficiului s-a aplicat extracontabil).

realizat producții globale de peste 26 mil. lei (1:4,7).

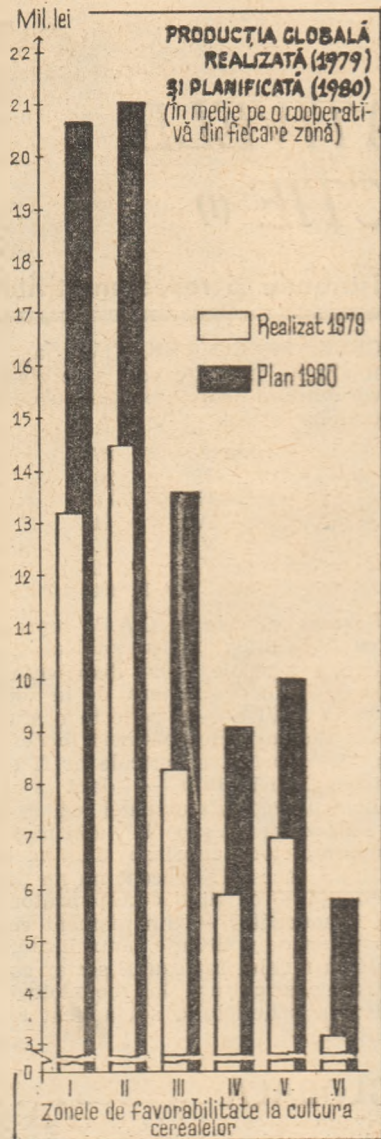
Față de aceste niveluri individuale limită, producția globală realizată și planificată, în medie pe o cooperativă (graficul), pune în evidență o tendință netă, normală, de descreștere de la zona I la zona a VI-a. Rezultă că, față de o producție globală medie de 3,1 mil. lei realizată în zona a VI-a cooperativele din zona I au realizat în 1979 de peste 4 ori mai mult (13,2 mil. lei).

În mod deosebit retine însă atenția nivelul producției globale planificate pentru acest an în cooperativele anchetate, cu atît mai mult cu cît, pentru sectorul cooperatist, în contextul autoconducerii și autogestunii depline, producția globală reprezintă un indicator important pentru stabilirea nivelului și ritmului de dezvoltare a unității, pune în evidență schimbările structurale intervenite în timp în cooperativă. De asemenea, producția globală stă la baza determinării unor indicatori de mare importanță, printre care: producția globală la 1 000 lei cheltuieli și productivitatea muncii, ceea ce impune planificarea corectă, realistă a ritmului de creștere a acestui indicator.

Procentul de creștere — în 1980 față de 1979 — (tabelul 1) evidențiază un mod defectuos de planificare. **) Stabilirea unor procente de creștere mai mari cu 46—85% față de nivelele reali-

*) Președinții care au participat la această anchetă au urmat cursul cu durata de 1 an la Academia „Ștefan Gheorghiu“, seriile a VIII-a și a IX-a.

**) Pînă în 1979, inclusiv, planul se transmitea de către direcția agricolă județeană cooperativei agricole. Începînd cu acest an, planul se definește la nivelul consiliului unic agroindustrial de stat și cooperatist, cu participarea conducerilor tuturor unităților componente.

zate în anul precedent creează de la început o bază nesigură pentru îndeplinirea, la toți indicatorii, a planului. Aceste procente, comparate cu ritmul mediu anual de sporire a producției globale agricole în perioada 1951—1978 — de 4,6% —, apar ca exagerate.

Tabelul nr. 1

Creșterea producției globale în cooperativele anchetate

Zona	% de creștere 1980/1979
I	156,9
II	145,7
III	165,1
IV	155,8
V	149,7
VI	184,7
Crește, în medie, pe total eșantion	156,9

Pentru 1981, datorită îmbunătățirilor aduse normelor și normativelor de plan aprobate, ca și faptului că planul se definitivează mai aproape de cooperativa agricolă și cu participarea nemijlocită a conducerii acesteia, planurile vor deveni mult mai funcționale. Fcăr-te mulți dintre președinții de cooperative agricole chestionați au apreciat ca

realizabile producțiile planificate pentru anul viitor, ca și faptul că baza materială este mai bine corelată acum cu planul. Acest aspect este esențial pentru obținerea unor rezultate favorabile.

Devine tot mai mult o realitate faptul că fără o integrare puternică a producției agricole cu activitatea de valorificare a resurselor naturale, locale nu se pot obține beneficii; de această realitate sînt convinși tot mai mulți conducători, specialiști și organizatori ai producției din cooperativele agricole. Privind în timp, procesul de integrare conduce la o creștere a ponderii producției globale neagricole. În cooperativele agricole nivelul de integrare este mai scăzut decît în sectorul de stat al agriculturii. Numai puține cooperative au ajuns în situația în care producția globală neagrícola a devenit componenta principală a producției globale.

cooperative în 1979 sînt acum 37). Deși actualele prețuri de valorificare nu sînt suficient de stimulative, ceea ce nu contribuie la obținerea de beneficii, o asemenea concluzie, transpusă în practică, de a reduce ponderea producției zootehnice în totalul producției globale, poate avea consecințe negative în primul rînd, din punct de vedere economic, atît pentru cooperativă, cît și pentru aprovizionarea populației cu produse animaliere.

Producția globală neagrícola — realizată în 1979 și planificată pentru 1980 — în cooperativele anchetate se situează, ca ponderi, la nivelul realităților din agricultura noastră cooperatistă. O primă concluzie ce se desprinde din grupările din tabelul 2 este aceea că cele mai multe cooperative — 63 din 94 — se ocupă insuficient cu activitățile industriale, realizînd ponderi de sub

Tabelul nr. 2

Gruparea cooperativelor agricole anchetate după structura producției globale (realizată în 1979 și, în paranteze, planificată pentru acest an)

Grupe de ponderi (%)	Numărul cooperativelor agricole de producție					
	Producția globală vegetală		Producția globală animală		Producția globală neagrícola	
0—5	—	—	2	(1)	63	(60)
5—10	—	—	6	(8)	16	(15)
11—20	—	—	30	(37)	9	(12)
21—30	1	(1)	35	(30)	2	(3)
31—40	1	(3)	15	(16)	3	(2)
41—50	5	(3)	5	(1)	—	(2)
51—60	13	(9)	1	(1)	—	—
61—70	26	(27)	—	—	1	—
71—80	31	(29)	—	—	—	—
81—90	14	(20)	—	—	—	—
91—100	3	(2)	—	—	—	—
Total număr C.A.P.	94	(94)	94	(94)	94	(94)

Gruparea cooperativelor agricole anchetate după structura producției globale (tabelul 2) evidențiază net preponderența producției globale vegetale în producția globală totală — agricolă și neagrícola. Din cele 94 cooperative agricole, 87 au realizat în 1979 și au planificat pentru acest an o producție globală vegetală ce va avea o pondere de peste 51%. Această pondere este rezultatul prețurilor de valorificare, mai stimulative în cazul producției vegetale, dar și al tradiției, cele mai multe cooperative agricole începînd — de la înființare — cu un ascendent important în ce privește producția vegetală.

Producția globală animală în cele 94 cooperative agricole deține ponderi modeste: 73 de cooperative au realizat o producție globală animală de pînă la 30% și numai 6 cooperative au realizat o producție globală animală de peste 40% din producția globală totală. Unii specialiști apreciază că din punct de vedere al obținerii beneficiului, actualele prețuri la produsele zootehnice nu sînt suficient de stimulative pentru a cointeresa cooperativele în dezvoltarea zootehniei. Din tabelul 2 rezultă că unele cooperative, în vederea obținerii de beneficii, au prevăzut în planul pe acest an chiar reducerea ponderii producției animale în favoarea producției vegetale sau a celei neagricole. În grupa 6—10%, de la 6 cooperative în 1979, prin planul pe 1980 se încadrează 8, iar în grupa 11—20% de la 30

5% din producția globală totală. De fapt, 47 cooperative din cele cuprinse în anchetă au realizat în 1979 o producție globală neagrícola de sub 3%; pentru acest an, numărul lor s-a redus la 36, ceea ce, pentru un an reprezintă un progres. Din tabel rezultă, dealtfel, că sporește numărul cooperativelor care și-au planificat să extindă activitățile de valorificare a resurselor locale.

Această activitate în cooperativele agricole trebuie analizată în concordanță cu proiectul de lege privind dezvoltarea industriei mici, supus recent dezbaterii publice. La art. 47, al. 2, proiectul de lege stabilește că: „Organele colective de conducere ale organizațiilor cooperatiste sînt obligate să ia măsuri pentru dezvoltarea și diversificarea producției și a prestărilor de servicii, asigurarea calității corespunzătoare a acestora, în vederea satisfacerii în cît mai bune condiții a cerințelor populației și creșterea contribuției la export“. Obligativitatea dezvoltării industriei mici reprezintă, în fapt, o sursă importantă de obținere de beneficii de către cooperativele agricole, ceea ce s-a dovedit și pînă acum în practică. Toate cooperativele care au înțeles la timp acest adevăr economic, dezvoltînd unele activități anexe de prelucrare a resurselor naturale de care dispun, utilizînd mai bine forța de muncă, au realizat o eficiență ridicată.

Ion MANEA

Academia „Stefan Gheorghiu“

IPA – TCT – o prezență prestigioasă la TIB '80

Ofertă complexă sau o nouă strategie în exportul echipamentelor electronice și de automatizări

ANGAJATĂ din plin în transpunerea în creația materială a cerințelor revoluției tehnico-științifice contemporane, industria românească constructoare de mașini se poate mândri astăzi cu puternice sectoare de electronică, informatică, automatizări, ce oferă instrumentele indispensabile stăpînirii și dirijării în regim optim a extrem de complicatelor procese de producție din economia modernă. Avîntul impetuos cunoscut în actualul cincinal de aceste sectoare, ritmul rapid de înnoire și diversificare a producției a permis ca în prezent producătorii români de instalații de automatizare și tehnică de calcul, reuniți în cadrul Centralei industriale de electronică și tehnică de calcul și Centralei industriale pentru telecomunicații și automatizări să se remarcă ca furnizori de echipamente complexe pe piața internațională.

Și dacă o caracteristică definitorie a revoluției tehnico-științifice contemporane este simbioza dintre munca de cercetare-dezvoltare și producție, putem spune că acest mod de lucru se regăsește pe deplin și în industria de electronică și automatizări românească.

Nervul vital pentru valorificarea în sisteme complexe a produselor acestei industrii — Institutul de cercetări și inginerie tehnologică pentru automatizări, tehnică de calcul și telecomunicații — I.P.A.T.C.T. este prezent în cadrul actualei ediții a Tîrgului Internațional București cu o nouă concepție de ofertare și de export, rod al conlucrării fructuoase cercetare — învățămînt — producție.

Dacă la precedentele ediții ale tîrgului accentul în prezentare era pus pe aparatură și echipamente electronice (hard), la actuala ediție TIB un spațiu amplu este rezervat prezentării în funcțiune de sisteme de conducere a proceselor din cele mai diverse domenii ale economiei începînd cu metalurgia, industria chimică, industria constructoare de mașini și pînă la industria minieră, de extracție petrolieră, cercetare științifică, sisteme hidro-meteo de supraveghere.

Este firesc ca stadiul actual de dezvoltare a sistemelor de automatizări, a sistemelor informatice de proces, originale, românești, să permită ca accentul să treacă treptat de la oferirea de echipamente (hard) la oferta complexă de sisteme (hardware) și programe aplicative (software), calitatea acestora din urmă dovedindu-se din ce în ce mai mult decisivă pentru realizarea unei înalte eficiențe economice în procesele conduse.

Instalațiile complexe de automatizare, inclusiv cu calculatoare de proces specializate sau universale pe care le pre-

zintă astăzi industria românească evidențiază acumulația unei bogate experiențe tehnice, dublată de o efervescență creatoare continuă ce au condus la marcante succese și pe piața internațională. Deschizînd lista de referințe tehnice a I.P.A.T.C.T., vom vedea că în ultimii ani institutul a participat cu instalații complexe de automatizări, cu sau fără calculator, la livrări complexe la export de instalații sau obiective la cheie în ramuri ca: energetica, industria chimică și petrochimică, industria lemnului și materialelor de construcții, agricultura și industria alimentară.

Exportul de engineering, consulting, know-how, programe aplicative (software), asistență tehnică și alte servicii ingineresti își găsesc astfel o pondere tot mai mare în cadrul livrărilor acestui sector, valorificîndu-se astfel corespunzător una din cele mai prețioase bogății ale țării — inteligența tehnică. Confruntarea în cadrul unor licitații internaționale pentru livrarea de sisteme informatice de conducere cu calculatoare de proces sau pentru sisteme de supraveghere hidro-meteo a evidențiat nivelul tehnic ridicat, superioritatea

pamente de calcul românești de tipul „Ecarom 800” (echipament de control al procesului de producție industrial) și minicalculator „Independent I-100”, realizate de întreprinderea de elemente de automatizări (I.E.A.) și respectiv întreprinderea de calculatoare electronice (I.C.E.).

Configurația sistemului mai cuprinde display-uri alfa numerice executate de întreprinderea de echipamente periferice și un display livrat de partenerul francez. Beneficiarul sistemului, Societatea mixtă de producție Olcit apreciînd performanțele sistemului și-a arătat interesul de a conlucra în continuare cu I.P.A. pentru livrări pe terțe piețe. În fapt, sistemul acesta de conducere în timp real a unui proces discontinuu, caracteristic industriei constructoare de mașini își poate găsi utilizări și în alte subramuri. Un alt succes înregistrat în cadrul licitațiilor internaționale de I.P.A.—T.C.T., și colaboratorii săi, se referă la adjudecarea comenzii în cadrul unui proiect B.I.R.D. privind elaborarea și implementarea unui sistem automat de colectare a datelor și avertizare hidro-meteorologică (Automatic hydrometeorological supervisory system). Funcționînd la nivel național cu subcentre regionale de preluare, prelucrare și transmitere a datelor în 2 trepte, sistemul asigură controlul permanent al parametrilor meteorologici și nivelul abelilor de pe întreg teritoriul țării, fiind în același timp racordat la sistemul internațional de supraveghere al Organizației Mondiale Meteorologice. În structura sa cuprinde numeroase echipamente românești. Astfel, stația automată hidro-meteorologică preia direct din mediu de pe o suprafață cu raza de 500 m. prin 9 traductoare parametrii hidro și meteo. De remarcat că acest echipament, deși este înzestrat cu o mare

concepției originale românești, competitivitatea ofertei I.P.A.—T.C.T. în fața unor firme de mare prestigiu internațional.

Astfel proiectul „Sistem informatic de conducere pentru uzina de autoturisme Olcit” — a fost adjudecat în cadrul unei licitații internaționale de I.P.A. în colaborare cu firma franceză Cerci. Sistemul, aflat în fază avansată de elaborare a software-ului și integral ca hardware, este dotat integral cu echi-

sensibilitate la factorii de mediu poate funcționa instalat în condițiile cele mai vitrege ca altitudine, temperaturi, umiditate etc. Proiectantul este I.P.A., iar executantul întreprinderea de echipamente de automatizări — București și Icemeneg — pentru traductoare.

Legătura între stațiile automate și

I. G.

(Continuare în pag. 16)

Atribuții sporite conducerii în profil teritorial a aprovizionării populației

COMERȚUL socialist este unul din domeniile vieții sociale în care participarea oamenilor muncii la decizii își găsește spațiu tot mai larg de manifestare. Subliniind această latură în evoluția societății noastre socialiste, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu arată la cel de al II-lea Congres al Consiliilor Populare: „Consiliul popular trebuie să controleze întreaga aprovizionare, indiferent de ce minister aparține. El trebuie să cunoască ce trebuie să i se dea, să urmărească să primească mărfuri de calitate, să răspundă și să organizeze ca aceste mărfuri să ajungă la cetățeni la timp și în condiții bune“.

Crearea unui cadru instituționalizat de participare la contractări, alături de industrie și comerț a consumatorului — prin crearea în toate județele și municipiile de consilii ale reprezentanților consumatorilor — conferă o nouă calitate actului de contractare, beneficiarii finali ai bunurilor de consum fiind direct implicați în stabilirea fondului de marfă

pentru localitatea, județul pe care-l reprezintă. În prezent peste 10 000 de oameni ai muncii din diferite grupe de vîrstă, de venituri și profesii sînt cuprinși în consilii ale reprezentanților consumatorilor ce funcționează pe lângă direcțiile comerciale județene sau orașenești ale consiliilor populare.

În acest fel se materializează unul din principiile de bază ale noului mecanism economic și anume alocarea resurselor materiale și de muncă vie numai pentru producerea de bunuri pe care le indică ca necesare acești reprezentanți ai cererii reale a populației.

Pentru ca mecanismul suplu creat să se transforme într-o nouă calitate în aprovizionarea cu bunuri de consum a populației este necesar ca pe fiecare etapă de pregătire și desfășurare a contractării — fiecare secvență a complicității angrenaj — să se acorde maximum de atenție, începînd cu președinții consiliilor județene ale aprovizionării populației.

Responsabilitatea actului de contractare și pregătirea sa

EXPERIENȚA a încă unei ediții a târgului de mostre de bunuri de consum — moment final al unei laborioase munci de pregătire a contractărilor — evidențiază faptul că în ciuda eforturilor organizatorice ample din preajma și din timpul târgului, acesta și-a realizat numai parțial funcția sa economică principală, de contractare a fondului de marfă pentru anul viitor datorită faptului că nu au fost întrunite unele premise absolut necesare cum ar fi: cunoașterea de către producători a materiilor prime de care vor dispune în anul următor, a gradului de acceptare al unor noi produse ș.a. Pentru a asigura coordonarea unitară a tuturor acestor etape precontractuale, așa cum arată și experiența altor țări socialiste, apare ca deosebit de utilă permanentizarea activității comisiei de organizare a târgurilor de mostre.

Întreaga activitate de constituire a colecțiilor de mostre pentru contractări, începînd cu omologarea noilor produse, întocmirea nomenclatorului de expoziție — în exclusivitate din produse noi, coordonarea tuturor producătorilor de bunuri de consum în asigurarea la timp și în condiții corespunzătoare a mostrelor sînt numai cîteva din sarcinile ce revin organizatorilor de târguri de mostre pentru contractări.

În momentul prezentării la târg pentru contractări noul produs trebuie să-și fi dovedit viabilitatea prin confruntare cu beneficiarii săi, prin vânzări de probă. Și în acest sens există la îndemîna producătorilor toate condițiile asigurate și anume:

1 Organele comerciale județene au sarcini exprese pe linia organizării împreună cu întreprinderile producătoare de bunuri de consum din județ de expoziții-tîrguri de prezentare, prin

care să se verifice gradul de acceptare a noilor produse de populație.

2 Pentru produsele obținute în condiții de serie mică sau unicat există posibilitatea recuperării cheltuielilor de producție în măsura în care se încadrează în clasele superioare de calitate.

3 Satisfacerea necesarului de articole mărunte de uz casnic, în completarea sortimentului oferit de marea industrie se face pe plan județean de mică industrie, care poate și trebuie să-și armonizeze structura nomenclatorului de fabricație cu structura locală a cererii.

4 Magazinele de prezentare ale industriei și cooperăției nu-și pot justifica existența decît în măsura în care se ocupă efectiv de introducerea și lansarea de produse noi ale producătorilor pe care-i reprezintă, studiînd atît propriul județ cît și în celelalte mari orașe în care funcționează magazinele de prezentare ale producătorilor, cererea reală a populației.

Îată deci numai cîteva din premisele organizatorice de la care se poate porni în acțiunile comune comerț-industrie de pregătire a contractărilor. Că există posibilități largi de a desfășura acțiuni de prospectare-promovare eficiente o dovedesc inițiativele unor direcții comerciale județene cum sînt cele din Sibiu, Mureș, Timișoara care în ultimii ani realizează interesante acțiuni de promovare a vânzătorilor și de prezentare a produselor noi.

Înseși deciziile privind omologarea produselor noi trebuie să treacă prin filtrul opiniei beneficiarului final — consumatorul. În acest sens se poate avea în vedere ca la omologări să fie invitați, alături de reprezentanții industriei și comerțului, reprezentanții consumatorilor. Spre exemplu, în R. P. Bulgaria colecția de modele de confecții înainte de a fi expusă pentru

contractare este trimisă spre avizare unui „Consiliu de experți artiști“ format din specialiști ai industriei ușoare și comerțului interior, membrii ai Uniunii artiștilor plastici, organizații de tineret și de femei. Prezentîndu-se la contractări cu o imagine în bună măsură conturată asupra cererii locale, reprezentanții județului (direcția comercială, întreprinderile comerciale, consiliul aprovizionării populației, consiliul reprezentanților consumatorilor) vor putea formula, în condiții de risc minim (riscul de a aproviziona mărfuri greu vandabile) necesarul de fond de marfă pentru localitatea, județul pe care le reprezintă.

De la „poziții de plan“ la complex de nevoi

DACĂ acestea sînt exigențele în ceea ce privește formularea cererii de mărfuri, se impune ca și de cealaltă parte a mecanismului contractual — în formularea ofertei, să se acorde o atenție sporită de către producători.

Este vorba de orientarea producției de bunuri de consum pornind de la o configurație cunoscută a complexului de nevoi al populației. Prin complex de nevoi am numit o înțelegere calitativ nouă a necesităților populației, trecîndu-se de la ofertarea și respectiv contractarea fondului de marfă pe grupe merceologice: țesături lînă, țesături bumbac, încălțăminte piele, încălțăminte înlocuitori ș.a.m.d. la ansambluri de obiecte (completuri, seturi) care satisfac în mod armonios corelat mai multe nevoi. Exemple pot fi numeroase, începînd cu posibilitatea cumpărării simultane de articole de marochinărie (poșetă, cordon) asortate cu încălțăminte de sezon, sau pardesiu-pălărie-șal etc., mergînd pînă la bucătăria completă (aparatură de uz casnic, mobilier de bucătărie, veselă, integrate într-un sistem de obiecte funcțional, de bun gust)

sau chiar apartament mobilat la cerere.

Desigur că oferirea unui astfel de serviciu complex poate avea un efect deosebit de important asupra bugetului de timp al populației (timpul afectat cumpărării) cât și asupra modului de satisfacere din punct de vedere calitativ a unei nevoi. Utilizarea puternicului instrument economic pe care-l constituie contractele economice și respectiv disciplina de plan în corelarea armonizarea, modularizarea în sisteme compatibile a diferitelor fragmente ale complexului de nevoi ale populației poate avea un efect economic și social maxim în producția de bunuri de consum.

O asemenea ofertă industrială, complex corelată, desigur că include mai multă muncă de concepție, consultanță multidisciplinară — de genul celei desfășurate de Centrul de creație industrială al Ministerului Industriei Ușoare (cercetare de piață, sociologică, antropologică, design, management, informatică, proiectare tehnică de produse ș.a.).

Ar fi lipsit de realism să considerăm posibilă planificarea centralizată a relațiilor de cooperare industrială dintre toate întreprinderile producătoare de bunuri de consum (numai la realizarea unui costum de haine bărbătesc colaborează peste 20 de întreprinderi), însă poate fi studiată posibilitatea coordonării prin direcțiile comerciale județene și centrale industriale a unor grupuri de întreprinderi industriale care să conlucreze în realizarea ofertei complexe — transpunerea industrială a complexului de nevoi.

În practică se întâlnește deseori tendința inversă a producătorilor, de a evita cooperarea, chiar cu riscul de a utiliza pentru bunuri de consum o singură materie primă (numai mase plastice, numai lemn, numai sticlă, numai metal). Cel mai sugestiv exemplu îl constituie articolele mărunte de uz casnic din mase plastice care în lipsa unor întărituri metalice se degradează foarte rapid. Evitarea cooperării între producători împietăiează și asupra posibilităților de diversificare a ofertei prin crearea de articole combinate sticlă-metal-lemn-plastic, domeniu în care designul modern are un greu cuvânt de spus.

Dificultățile acestea, fie ele obiective sau subiective ale producătorilor industriali de bunuri de consum, pot fi însă cu multă ușurință depășite de unitățile micii industriei, cu condiția ca Centrele de creație Ucecom și celelalte instituții similare să ofere modele de produse omologate, așa cum arătam mai înainte, de specialiști competenți. Altfel mica industrie în loc să contribuie la refolosirea materialelor se transformă în irositoare de materii prime (vezi produsele kitch din lemn, metal, plastic, textile existente în unele magazine „de prezentare” ale cooperației).

Conform sarcinilor atribuite pe linia coordonării micii industriei de Congresul consiliilor populare, organele locale ale puterii de stat pot interveni cu promptitudine și eficacitate în orientarea producției micii industriei în conformitate cu cererea reală a populației, atribuind ofertei de bunuri de consum a acesteia și un rol educativ, îndrumând cererea spre produse de calitate obținute fie și din materiale refolosibile.

Controlul fluxurilor de mărfuri prin fluxuri de informații

STĂPINIREA și controlul distribuției unui sortiment comercial de peste 100.000 de mărfuri desigur că ridică importante probleme de informare pe canalele: industrie-industrie (în vederea plănuirii), industrie-comerț (în vederea contractării), industrie-consumator (în vederea cunoașterii cererii reale).

Și ca o primă cerință în realizarea acestei nevoi de informare apare existența unui catalog de produse, pe grupe de mărfuri, pe seturi de mărfuri grupate, cataloage care pot și trebuie să îndeplinească simultan 3 funcțiuni: de informare asupra ofertei de sezon, inclusiv noutăților, de document de referință pentru comenzi, de control, oferind parametrii pentru recepția calitativă a produsului. Complementar pentru informarea asupra noutăților în ofertă pot fi organizate, conform cadrului normativ în vigoare, expoziții și tirguri județene de prezentare a bunurilor de consum produse în județ sau mai multe județe limitrofe, prin eforturile comune ale organelor comerciale județene și ale industriei republicane și locale. De asemenea, se pot organiza acțiuni de lansare și testare a produselor noi prin magazinele de prezentare și cele specializate de tip „boutique” și corespondenții acestora pentru mărfuri metalo-chimice.

În prezent există o rețea foarte dezvoltată de magazine de prezentare: 536 ale industriei ușoare, 935 ale industriei alimentare, 988 ale agriculturii, 159 ale economiei forestiere și materialelor de construcții, 1621 ale cooperației meșteșugărești. Toate aceste acțiuni precontractuale trebuie să eșalonate în așa fel ca să permită respectarea prevederilor legii contractelor economice care stipulează că: „În cazul unor produse pentru care la data contractării nu sînt precizate sortimentele, tipurile, dimensiunile sau alte caracteristici necesare executării obligațiilor asumate, părțile vor prevedea termenele de prezentare a acestora, care nu vor putea depăși șase luni înainte de data livrării”. Cu atât mai mult atunci cînd este vorba de contractarea propriu-zisă — realizată în ultimii ani în cadrul tirgurilor de mostre — se pune problema asigurării perioadei legale de pregătire a fabricației.

Privită în acest context problema contractării în luna august pentru semestrul I al anului următor creează „din start” întâzieri în pregătirea fabricației. Cum la unele grupe de mărfuri contractarea nu se încheie în cadrul tirgului de mostre, ci continuă și în lunile următoare, desigur că vor fi decalate corespunzător și termenele de livrare și în loc să mai ajungă la început de sezon marfa în magazine va ajunge la sfîrșitul sezonului, cînd de fapt trebuie să înceapă, potrivit normelor legale în vigoare, soldarea mărfurilor de sezon.

Pornind de la aceste considerente apare mult mai eficientă organizarea tirgurilor de mostre în semestrul I al anului, pentru a-și putea îndeplini în condiții de bună eșalonare în timp funcția de contractare pentru anul următor. Corespunzător acestui termen nou ar fi eșalonate în timp acțiunile

precontractuale: pregătirea colecțiilor de mostre, elaborarea și difuzarea cataloagelor de produse, desfășurarea expozițiilor și tirgurilor de mostre județene, testarea în cadrul magazinelor de prezentare a produselor noi. Desfășurarea acțiunilor precontractuale în bune condiții presupune instruirea corespunzătoare a personalului comercial atît asupra caracteristicilor noilor produse cît și asupra metodelor de sondare a cererii și de testare a produselor.

Utilizarea corelată, amplă a metodelor de studiere a cererii trebuie să permită identificarea structurii cererii populației, a opțiunilor asupra produselor noi în proporție de 90% înainte de deschiderea tirgului republican de mostre, acesta din urmă aducînd ultimele corective fondului de marfă prognozată de direcția comercială județeană împreună cu consiliul popular (comisia de prognoză).

O bună experiență dețin în organizarea fluxurilor informaționale industrie-comerț-consumator producătorii de bunuri de consum din R.D. Germană, care și-au creat în vederea orientării producției de bunuri de folosință îndelungată centre ale industriei de cercetare a pieții. Pornind de la cele 3 obiective majore ale prezentului: ușurarea muncii în gospodărie, economia de energie și economia de materii prime, se studiază posibilitățile de aplicare a progresului tehnic în producția de bunuri de folosință îndelungată, pe coordonatele evoluției sortimentale existente pe plan mondial și a cererii interne.

Pentru a simplifica operațiunile de contractare și în același timp pentru a diversifica oferta pe piața internă în Cehoslovacia s-a hotărît utilizarea unei singure colecții de modele atît pentru livrările la fondul pieței cît și pentru export.

Prin modificările aduse Legii nr. 58/1968 de organizare și funcționare a consiliilor populare se precizează răspunderea acestora atît în ceea ce privește elaborarea planurilor de dezvoltare economico-socială în profil teritorial, cît și în ce privește organizarea, îndrumarea și controlul îndeplinirii sarcinilor de plan, inclusiv în ceea ce privește aprovizionarea ritmică și buna servire a populației, dezvoltarea și diversificarea gamei de produse și servicii, îmbunătățirea calității acestora.

Sînt concentrate în acest fel la nivelul conducerii în profil teritorial atît atribuțiile privind evaluarea cît mai exactă ca volum și structură a cererii populației în cadrul planului, cît și a pîrghiilor ce asigură transpunerea în viață a planului: repartizarea fondului de marfă și a rețelei comerciale pe localități, în conformitate cu specificul și structura cererii, dezvoltarea micii industriei, potrivit cerințelor locale, controlul disciplinei contractuale în aprovizionarea populației ca termene de livrare și calitate a mărfurilor. Utilizarea acestui cadru democratic de conducere a comerțului și serviciilor în profil teritorial creează premise pentru abordarea cu mai multă competență, responsabilitate față de cetățeni și fermitate a relațiilor producător de bunuri de consum — comerț — consumator.

dr. Gheorghe TEODORASCU
dr. Ioan GEORGESCU

Determinarea eficienței fondurilor fixe în atenția cercetării și practicii

INSTITUTUL DE ECONOMIE SOCIALISTĂ a organizat o dezbateri privind problemele metodologice ale determinării eficienței fondurilor fixe în lumina cerințelor noului mecanism economico-financiar bazat pe autogestiuie și autoconducerea muncitorească. Discuțiile în cadrul dezbaterii, la care au participat cercetători științifici, cadre didactice, economiști și ingineri din producție, specialiști din aparatul de stat, s-au desfășurat pe baza unui referat elaborat de dr. M. Horovitz, M. Ciomara și Gh. Zaman — cercetători în cadrul sectorului eficiența întregii economii naționale din I.E.S. Referatul a fost însoțit de un studiu privind eficiența fondurilor fixe elaborat de A. Cozoș, contabil șef la Combinatul de îngrășăminte chimice „Azomureș” din Tirgu Mureș.

După cum s-a arătat în referat, cuantificarea eficienței fondurilor fixe a fost analizată prin prisma preocupărilor constante de perfecționare metodologică caracterizate atât prin îmbunătățirea sistemului tradițional de indicatori de tip efect/efort, cât și prin aplicarea unor metode moderne de optimizare și analiză economico-matematică.

În gândirea economică contemporană este unanimă opinia că un singur indicator nu poate exprima complexitatea eficienței fondurilor fixe și a căilor de creștere a acesteia. În consecință, eforturile se concentrează în vederea elaborării unui sistem de indicatori astfel încât să fie cuantificată multitudinea interconexiunilor generate de funcționarea fondurilor fixe.

Pe baza cercetărilor efectuate pînă în prezent asupra realităților economiei românești și a unor comparații internaționale, precum și a analizei critice a gândirii economice contemporane în problema eficienței fondurilor fixe, se poate afirma că abordarea tradițională a cuantificării eficienței economice nu și-a epuizat potențele în acest domeniu. Metodologia actuală din țara noastră în această problemă prezintă un sistem complex de indicatori, însă există posibilități de perfecționare a acestuia. În acest sens, autorii referatului propun includerea în cadrul sistemului de indicatori a următoarelor elemente:

a) Ca variabilă de efect:

— aportul valutar net în cazul producției destinate exportului și îndeosebi pentru fondurile de producție importate; prin introducerea acestei variabile, s-ar putea pune în dependență importul de utilaje pentru investiții de realizarea unui export corespunzător;

b) ca variabilă de efort:

— beneficiile s-ar putea raporta la totalitatea fondurilor de producție, nu numai la cele fixe;

— în ramurile industriale prelucrătoare s-ar putea raporta producția și la partea activă a fondurilor fixe, care are un rol preponderent în aceste ramuri.

În cadrul abordării econometrice a eficienței fondurilor fixe, referatul a supus dezbaterii un model de optimizare a utilizării fondurilor fixe la nivel microeconomic, elaborat în spiritul noului mecanism economico-financiar; s-a ținut seama de datele existente în evidențele întreprinderilor industriale, avîndu-se în vedere utilizarea unor metode uzuale ale programării matematice. Specificarea sistemului de inecuații ale modelului a fost efectuată în vederea aplicării modelului într-o întreprindere din ramura industriei constructoare de mașini.

O altă abordare econometrică prezentată dezbaterii a fost determinarea eficienței fondurilor fixe pe baza modelului static al balanței legăturilor dintre ramuri, utilizîndu-se noțiunile de necesar direct și cumulat de fonduri fixe. S-a arătat că pe măsură ce se trece de la ramuri cu caracter extractiv la ramuri a căror producție este destinată în cea mai mare parte consumului final se înregistrează o tendință de creștere a necesarului indirect de fonduri fixe, antrenat de legăturile reciproce complexe între ramuri în procesul de producție și consum. Totodată, s-a subliniat necesitatea ca sistemul de evidență la întreprinderi să fie adecvat nevoilor de întocmire a balanței legăturilor dintre ramuri, inclusiv a matricei necesarului direct și total de fonduri fixe, sporindu-se în acest fel posibilitățile de analiză și previziune economică și de trecere la elaborarea unor modele dinamice ale balanței legăturilor dintre ramuri.

În studiul de caz la Combinatul de îngrășăminte chimice „Azomureș” au fost prezentați factori care acționează asupra mărimii eficienței fondurilor fixe, precum și diversele modalități de calcul a acestui indicator, determinîndu-se valoarea producției marfă, producției globale, producției nete, a beneficiilor și acumulărilor anuale la o mie de lei fonduri fixe valoare inițială și rămasă. S-a subliniat că indicatorii cei mai reprezentativi sînt cei care exprimă valoarea producției nete și beneficiul la 1000 lei fonduri fixe (valoare de inventar medie anuală). Calculul eficienței fondurilor fixe după valoarea rămasă se apreciază că nu este corect, deoarece, pe de o parte, fondurile fixe își păstrează integral

toate caracteristicile tehnico-funcționale pe toată perioada cît produc și, pe de altă parte, atîta timp cît funcționează acestea se mențin în patrimoniu cu valoarea de inventar chiar dacă au fost amortizate într-o măsură mai mare sau mai mică. Totodată, s-a propus ca să fie luată în calcul și valoarea actualizată a fondurilor fixe.

Participanții la dezbateri s-au referit în principal la aspectele concrete ale categoriilor de „efect” și „efort” pentru determinarea corectă a eficienței fondurilor fixe și la metodele economico-matematice de analiză a acesteia.

Prof. dr. ION BLAGA (A.S.E.): „Apreciez în mod deosebit această reuniune consacrată unei probleme atât de importante, ca cea a măsurării eficienței fondurilor fixe, care va prilejui nu numai un schimb util de păreri, dar și perfecționarea în continuare a concluziilor prezentate în referate. Sînt binevenite propunerile de a lărgi gama indicatorilor de eficiență a fondurilor fixe, inclusiv a seriei de indicatori care raportează rezultatele la fondurile fixe rămase (valoarea acestor fonduri). Toți indicatorii sînt utili pentru analiza economică; firește, numai unii vor putea fi transformați în normativ de eficiență.

Calitatea indicatorilor de eficiență în general depinde de calitatea indicatorilor ce exprimă rezultatele ale activității (producție globală, producție marfă, producție netă, venit net sau beneficiu) și a celor de efort (volumul fondurilor fixe în cazul nostru) și mai ales de calitatea celor dinții. Referatul tovarășului Andrei Cozoș, pune în evidență faptul că gradul de expresivitate al acestor indicatori este foarte diferit, ceea ce face ca în condițiile în care producția fizică (producția globală) nu se realizează, producția netă să se realizeze cu o depășire neașteptată. După părerea mea indicatorul producție netă este nu numai foarte sensibil la modificarea prețurilor dar, transformat în principal indicator al producției, el generează și presiuni asupra prețurilor de producție, în sensul creșterii lor. Mărirea prețurilor explică îndeplinirea atât de contradictorie a planului de producție la centrala amintită.

Defectele indicatorilor rezultatelor se transmit integral asupra indicatorilor de eficiență. De aceea, consider necesar să subliniez că folosirea unui indicator sau a altuia de eficiență este legată nemijlocit de calitatea sistemului de prețuri. Pentru a putea folosi cu rezultatele dorite indicatorul producției nete și mai departe indicatorii de

eficiență construcții cu ajutorul lui, trebuie ca sistemul de prețuri să fie perfecționat astfel încât nivelurile prețurilor de producție să permită îndeplinirea funcțiilor pe care le are producția netă în economia noastră și, mai departe, funcționarea fără repros a mecanismului nostru economic.

Până la o nouă reorganizare de prețuri, va trebui să acordăm o mai mare atenție indicatorilor calculați cu ajutorul producției globale sau a producției marfă.

Dr. M. ALTĂR (A.S.E.): Referatul supus dezbaterii surprinde aspectele teoretico-metodologice principale ale eficienței fondurilor fixe. În legătură cu aceasta sugerez colectivului de cercetare să utilizeze și metoda funcțiilor de producție, în vederea stabilirii contribuției fondurilor fixe la creșterea producției, astfel încât să se poată distinge de contribuția pe care o are forța de muncă asupra indicatorilor de efect. Ar fi interesant dacă efectul ar cuprinde volumul întregii producții pe care un fond fix o poate da în cursul întregii sale perioade de funcționare. Modelul de optimizare trebuie să pună mai clar în evidență, în funcția obiectiv și restricții, aspectele legate de creșterea eficienței fondurilor fixe. În ceea ce privește determinarea eficienței fondurilor fixe cu ajutorul balanței legăturilor dintre ramuri trebuie arătat că necesarul direct și total de fonduri fixe se referă la două categorii distincte de efecte (producție globală și produs final).

1. URSACHE (cercetător științific principal la I.P.P.): „Cercetările Institutului de economie socialistă pentru perfecționarea metodelor și tehnicilor de cuantificare și analiză a eficienței economice a fondurilor fixe sînt cunoscute și apreciate în practica noastră economică. Este cert că în prezent preocupările pentru ridicarea eficienței fondurilor fixe, de altfel ca în toate domeniile de activitate, au sporit mult.

Una dintre cele mai complete și sintetice formule pentru exprimarea gradului de eficiență economică o constituie raportarea venitului net la valoarea fondurilor de producție — fixe și circulante. Aceasta deoarece, ca efect, venitul net reflectă rezultatul final al întregului proces economic începînd cu faza de aprovizionare și terminînd cu realizarea producției (vînzarea și încasarea acesteia), iar ca efort fondurile de producție cuprind totalitatea resurselor materiale și bănești pe care societatea le-a încredințat spre administrare unei unități economice. Aceasta nu exclude și utilizarea altor indicatori caracterizanți pentru efortul și efectul economic care reflectă diferite aspecte parțiale asupra cărora trebuie să fie concentrată atenția colectivului unității economice pentru a obține o eficiență cît mai ridicată. Apreciez că și în cazul utilizării unor modele economico-matematice de optimizare a eficienței fondurilor de producție, printre funcțiile obiectiv, cea a maximizării venitului net poate fi considerată ca avînd cel mai înalt grad de sintetizare“.

A. IONESCU (șef sector la I.E.I.): „Actuala metodologie de determinare a eficienței economice a utilizării fondurilor fixe, care are la bază raportul dintre producția netă sau beneficiu și fondurile fixe, nu elimină din calcul unele influențe care denaturează conținutul termenului de efect. Am în vedere în această privință influența cooperării și chiar a ponderii valorii materiilor prime în totalul costurilor de producție asupra mărimii beneficiului, precum și influența gradului de utilizare a mijloacelor fixe, cărora li se determină eficiența economică.

Observațiile colectivului de eficiență din Institutul de economie industrială, făcute cu prilejul unor investigații pe această temă, au scos în evidență faptul că prin mărirea ponderii în costurile de producție a cheltuielilor pentru materii prime, semifabricate achiziționate și subansamble provenite prin cooperare se majorează cuantumul beneficiului în structura prețului de producție pe produs, ca urmare a faptului că el este stabilit prin aplicarea procentului de rentabilitate asupra costurilor totale de producție. În plus, prin structurarea termenului de efect numai pe baza elementelor de muncă cuprinse în producția netă se neglijează aportul fondurilor fixe la crearea și formarea valorii producției, adică tocmai contribuția factorului de producție căruia i se determină eficiența.

În fond, la baza determinării eficienței economice trebuie să se aplece raționamentul potrivit căruia efectul utilizării fondurilor fixe se exprimă prin diferența între valoarea materiilor prime, materialelor, semifabricatelor achiziționate, intrate în întreprindere în perioada dată și valoarea produselor ieșite pe poarta unității respective, știut fiind că forța de muncă se poate manifesta — creator de valoare numai prin intermediul mijloacelor fixe, adică în raport de gradul de dotare tehnică. Dacă acest raționament este acceptat, atunci termenul concludent de efect, în relația de calcul a eficienței, este valoarea adăugată, indicator structurat din producția netă și amortizarea fondurilor fixe, ca elemente ale formării noilor valori ale producției.

În ce privește elementul de venit net, acesta se justifică a fi luat în calcul determinării efectului, în limita cheltuielilor de muncă vie și a cotei de amortizare, excluzînd deci partea aferentă valorilor atrase din afara întreprinderii sub forma materiilor prime, materialelor etc. De asemenea, amortizarea se justifică a fi element de structurare a efectului în cotă proporțională cu indicele de utilizare a mijloacelor fixe, dat fiind faptul că numai în această măsură fondurile fixe s-au transferat efectiv în valoarea noilor produse. Cu aceste corecții, termenul de efect se structurează prin valoarea adăugată proprie, indicator ce exprimă în mod riguros calitatea utilizării fondurilor fixe (problemă relevată în detaliu în Caietul de studii nr 11 al Institutului de economie industrială, publicat în anul 1979).

PAUL D. COMAN (cercetător științific I.E.I.): „În stabilirea unui sistem de indicatori complementari de eficien-

ță trebuie parcurse cel puțin două etape:

a) stabilirea și ierarhizarea cerințelor (scopurilor) cărora trebuie să le subordonăm sistemul de indicatori; b) stabilirea unei corespondențe adecvate între cerințele practice și conținutul fiecărui indicator.

În practică apare necesitatea determinării eficienței pe baza indicatorilor care să aibă la bază atât efectul cît și efortul dintr-un singur an. Aceasta s-ar realiza prin raportarea efectului la efortul anual de fonduri fixe care ar urma să cuprindă: amortizarea anuală, cheltuielile de întreținere și reparații și efectul imobilizării fondurilor.

Considerarea amortizării ca termen de efort pornește de la ideea că fondurile fixe nu participă la realizarea efectelor dintr-un an cu întreaga valoare (ce semnifică un efort care va produce efecte și în viitor), ci numai cu o parte din valoarea inițială inclusă în costurile de producție. Cheltuielile de întreținere și reparații reprezintă tot un efort de fonduri fixe pentru că, avînd în vedere doar un singur argument, dacă un fond fix nu ar necesita, cel puțin teoretic, pe toată durata de funcționare, cheltuieli de întreținere și reparații, atunci prețul acestuia ar fi mai mare decît al unuia care ar necesita cheltuieli de întreținere și reparații. În calcularea eficienței trebuie avută în vedere de asemenea imobilizarea fondurilor fixe, motiv pentru care efectul imobilizării fondurilor trebuie inclus în efortul anual de amortizare.

Efortul anual de fonduri fixe (Ea) ar rezulta din însumarea fondului anual de amortizare (A), cheltuielilor de întreținere și reparații (Cir) și efectului imobilizării fondurilor (Ei):

$$Ea = A + Cir + Ei$$

Indicatorii determinați pe această bază asigură o mai bună comparabilitate a eficienței pe întreprinderi, înlăturînd paradoxul creșterii eficienței concomitent cu îmbătrînirea fondurilor fixe (în cazul utilizării ca termen de efort a valorii rămase), stimulează dimensionarea cheltuielilor de întreținere și reparații la strictul necesar“.

FR. SZABÓ (șef sector la I.P.P.): „În condițiile actuale, la examinarea problematicii eficienței economice nu mai sînt satisfăcătoare abordările monofactoriale, fiind necesare abordări multifactoriale. Desigur, aceste abordări presupun și elaborarea de instrumente metodologice pentru delimitarea aportului principalilor factori ai creșterii economice în cadrul efectelor globale (în literatură de specialitate din unele țări socialiste au apărut relatări despre asemenea metode).

Indiferent de procedeele utilizate pentru comensurarea sau dimensionarea eficienței economice, în cadrul unor proiecții, metode tradiționale sau economice — la oricare dintre aceste abordări trebuie elucidat conținutul indicatorilor care sînt avuți în vedere la „eforturi“ și respectiv la „efecte“.

La aprecierea eficienței economice a producției agricole și silvice, la „eforturi“ trebuie inclusă și „valoarea pămîntului“. S-a apreciat că în general elementele respective pot fi evaluate

în expresie bănească — valorică. Mijloacele fixe trebuie luate în calcul la valoarea lor inițială, fără reducerea uzurii, iar consumul de muncă trebuie să se refere atît la munca pentru sine, cît și la cea pentru societate (în expresie valorică fondul de retribuție și respectiv toate formele venitului net).

Drept indicator general pentru comensurarea „efectelor” aș sugera utilizarea cu preferință a „valorii producției nete”, întrucît aceasta conține atît valoarea mijloacelor afectate pentru reproducerea forței de muncă (din veniturile directe pentru muncă și din fondurile sociale), cît și mijloacele destinate pentru reproducerea lărgită a mijloacelor de producție și pentru acoperirea altor nevoi sociale.

Ing. K. PHLEPS (întreprinderea „Tractorul”-Brașov): „Restricțiile modelului de optimizare a fondurilor fixe prezentat în referatul institutului sînt bine concepute. O mare importanță pentru realizarea unei eficiențe economice înalte o are asigurarea unei bune stări de funcționare a fondului fix și a unui nivel corespunzător de calificare a forței de muncă. Pentru a oferi posibilități egale în realizarea eficienței fondurilor fixe este nevoie de elaborarea unor prețuri unitare pe ramură. Propun să se calculeze producția netă, din

care să se scadă retribuția ce revine la 1000 lei fonduri fixe valoare inițială”.

Prof. dr. P. PANȚIRU (Universitatea Galați): „Pentru determinarea corectă a eficienței economice a fondurilor fixe ar fi necesar în cadrul Combinatului siderurgic de la Galați să se calculeze producția netă nu numai la nivelul întregului combinat, ci și pe secțiile acestuia. Eficiența fondurilor fixe trebuie să se limiteze strict la fondurile fixe. Nu consider că valoarea adăugată ar constitui un indicator de efect pentru determinarea eficienței fondurilor fixe; propun în această calitate beneficiile. Propun, de asemenea, să se includă consumul de energie la unitatea fizică sau valorică de fond fix în sistemul de indicatori ce caracterizează eficiența fondurilor fixe.

Dr. C. GRIGORESCU (director adjunct științific al I.E.S.): „Dezbaterea a contribuit la o mai bună clarificare a problemelor teoretice și metodologice privind eficiența fondurilor fixe. În cadrul problemelor ridicate rămîn în continuare o serie de aspecte pe care colectivul de cercetare trebuie să le aprofundeze, să le clarifice într-o strînsă conlucrare cu specialiștii și lucrătorii din practică.

Un prim aspect se referă la analiza complexă a implicațiilor noului meca-

nism economico-financiar asupra căilor de creștere a eficienței fondurilor fixe. Cercetarea trebuie să adîncească analiza eficienței economice a fondurilor fixe printr-o delimitare corespunzătoare a relației efect/efort bazată pe teoria factorilor de creștere economică în socialism și teoria valorii muncă.

Strîns legat de aceasta este necesar să se clarifice conținutul și semnificația fiecărui indicator în cadrul unui sistem unitar de indicatori care caracterizează utilizarea extensivă și intensivă a fondurilor fixe, introducerea tehnicii noi în producție. O altă problemă asupra căreia colectivul de cercetare trebuie să-și concentreze atenția este legată de implicațiile sistemului de prețuri, a prețurilor curente și constante asupra nivelului și dinamicii fondurilor fixe, astfel încît să se poată determina cît mai corect efectul în producție obținut pe seama unei unități valorice sau fizice de fond fix. Relevînd importanța utilizării unor indicatori ai eficienței fondurilor fixe în expresie valorică, consider că ar fi necesară completarea acestora, în special la nivel microeconomic, cu o serie de indicatori în expresie fizică potrivit cu specificul fiecărui fond fix”.

Dezbatere consemnată de
Gheorghe ZAMAN

Ofertă complexă

(Urmare din pag. 11)

centrele regionale de prelucrare înzestrate cu echipamente de calcul „Independent — 100” se realizează cu ajutorul unor echipamente „Telerom” de transmitere a datelor prin radio. Funcția principală a acestor centre intermediare este de a prognoza ivirea unor evenimente hidro sau meteo periculoase în zona supravegheată.

În sfîrșit centrul de prelucrare și prelucrare a datelor care controlează întreaga rețea, dotat, de asemenea cu calculator electronic românesc, preia prin modemuri Telerom de mare viteză datele centrelor regionale pentru prelucrare centralizată. Informațiile obținute sînt utilizate pentru prognoza vremii la nivel național în corelație cu informațiile primite (și transmise) prin rețeaua internațională a Organizației Meteorologice Mondiale. Software-ul pentru sistem a fost elaborat de specialiștii I.T.C. în colaborare cu Institutul central de informatică și Institutul de meteorologie și hidrologie.

Dintre noile sisteme prezentate în cadrul târgului mai amintim „Sistemul distribuit de conducere a proceselor tehnologice — S.D.C.—2050”. Prin însăși concepția sa de distribuție pe noduri decizionale ierarhice a urmării unui proces tehnologic complex prin unități de reglare de bază, dotate cu microprocesoare, sau după caz automate programabile sau cuploare inteligente de proces, se modifică întreaga structură a sistemului clasic de automatizare, bazat pe numeroase reglatoare, urmărîte în „camera cu panouri a dispecerului”.

Funcțiile îndeplinite de sistem: controlul periodic al funcționării instala-

țiilor, preluarea, selecția și centralizarea acestor informații, avertizarea în timp real asupra modificărilor intervenite în funcționarea procesului în vederea intervenției imediate, telecomanda dispozitivelor de acționare a instalațiilor îl recomandă pentru numeroase domenii industriale automatizate cum sînt combinatele chimice, metalurgice etc. Conducerea cu multă suplețe și promptitudine a proceselor prin S.D.C.—2050 permite creșterea gradului de utilizare a capacităților de producție prin evitarea avariei utilajelor, reducerea consumurilor de materii prime și energie, utilizarea eficientă a personalului de întreținere. În configurația sistemului găsim, echipamentele românești — Ecarom 800, Independent I—100. La realizarea sistemului alături de I.P.A.T.C.T. și-au adus contribuția Facultatea de automată și Institutului politehnic București și Întreprinderea Automatică București.

Performanțe deosebite, la nivelul echipamentelor realizate de firme ca General Electric sau Siemens, realizează și sistemele românești de comandă numerică prin calculator pentru mașinile tip C.N.C. din familia „Numerom”. Destinat mașinilor-unelte complexe noul sistem distribuit de comandă numerică dotat cu minicalculator românesc „Coral 4001” produs de I.C.E. — București, permite înmagazinarea pînă la 10 programe de prelucrare, care pot fi rechemate de operator. Pe ansamblul sistemului ommașină prin utilizarea noului sistem de comandă se produce o omogenizare între capacitatea de prelucrare a mașinii și capacitatea de dirijare a operatorului, performanțele celui din urmă fiind astfel la nivelul celor ale mașinii-unelte.

În premieră la TIB '80 mai sînt prezentate sisteme de dispecerizare a cîmpurilor de sonde de țîței și gaze (Telerom S.P. și Telerom S.G.), aflate în producția F.E.A. — București și I.E.I.A. — Cluj-Napoca sisteme de prelucrare și transmisie a datelor cu terminal inteligent (Telerom—P) produse de tînăra întreprindere de electronică industrială din Cluj-Napoca ce-și poate găsi numeroase utilizări în agentii de turism pentru interogare bănci de date introducere de date și prelucrare de la distanță a datelor, în controlul de la distanță al extracției în mine, în serviciile de poștă, ș.a.

Familia echipamentelor de test automat „Thetarom” este reprezentată de testorul pentru turbine hidraulice, pentru contoare electrice, pentru plachete cu circuite integrate hibride, analizoare — echipamente deosebit de cerute azi pe piața internațională pentru controlul de calitate al produselor complexe.

Prezentarea echipamentelor Thetarom în cadrul saloanelor de specialitate — Brighton '79 și Paris '80 s-a bucurat de aprecieri elogioase ale specialiștilor străini, ale unor potențiali clienți externi.

În premieră absolută este prezentat de I.P.A.—T.C.T. microcalculatorul naval C.E.N.—80 destinat echipării navelor comerciale pentru efectuarea de calcule de navigație și de încărcare.

Se poate afirma că sistemele Ecarom, Thetarom, Numerom și Telerom reprezintă de pe acum mărci de prestigiu ale automaticei de proces, simboluri ale inteligenței tehnice românești. Pentru toate sistemele prezentate în funcțiune la ediția TIB '80, întreprinderea specializată de comerț exterior Electronum dispune de oferte complete din partea producătorilor în vederea desfășurării tratativelor comerciale.

CITITORII AU CUVÎNTUL

Evaluare

IN ACTIVITATEA de producție sau cu ocazia reparațiilor curente folosim diverse materiale. După debitarea acestora rămân o serie de ștraifuri, bucăți de tablă sau de bare a căror valoare a fost cuprinsă în costuri. De regulă toate aceste materiale sînt re folosibile, astfel că noi le utilizăm la diverse confecții de piese mărunte sau le oferim colaboratorilor în același scop.

Cum se vor evalua aceste materiale? Deoarece nu pot fi evaluate la preț integral, propunem organelor competente să emită instrucțiuni în acest scop

Gh. BLIDAR

economist la Întreprinderea „Dero” din Ploiești

Completare

IN LEGĂTURĂ cu Legea contractelor economice nr. 71/1969 doresc să subliniez un aspect legat de rezolvarea neînțelegerilor precontractuale care, după părerea mea, nu este pe deplin lămurit. Astfel, ultima frază a literei „d” din art. 25 arată textual: „convocarea beneficiarului este în sarcina furnizorului”. Din text ar rezulta că această conciliere trebuie să se facă prin întâlniri directe între reprezentanții celor două unități. În practică însă concilierea se face pe cale de corespondență, chiar dacă pe această cale nu se răspunde exigențelor legate de încheierea la timp a contractelor economice.

Sînt de acord cu ideea că prin întâlniri directe se poate ajunge mai repede la o soluție viabilă decît prin corespondență. Sînt însă situații în care unitatea beneficiară nu are posibilitatea să trimită delegat la furnizor, sau cînd există posibilitatea ca prin corespondență să se rezolve mai ușor o divergență care privește una sau mai multe clauze. Printr-un telex se poate ajunge mult mai repede la o soluție comună decît prin trimiterea unui delegat de la București la Oradea. Propun, deci, completarea art. 25 din legea sus-menționată și cu posibilitatea concilierii prin corespondență.

Ștefan HERCHI

jurisconsult la Întreprinderea de confecții din Oradea

Simpozion

IN MATERIE de estetică vestimentară sau mai corect spus de „design vestimentară”, literatura de specialitate este destul de săracă. De aceea, o acțiune menită să aducă o îmbunătățire în acest domeniu se impune cu necesitate. Propun organizarea unui simpozion național pe tema „Creația și estetica vestimentară”. Ar fi un act de mare valoare și de rezonanță atît în rîndul specialiștilor, cît și al publicului consumator. Simpozionul ar fi cu atît mai valoros cu cît ar cuprinde mai mulți participanți din domeniul țesăturilor, confecțiilor și tricotajelor, încălțămintei și marochinării etc.

Constantin OROS

U.J.C.M. Cluj

ECOURI

Prețuri

IN BAZA art. 136 din Legea nr. 19/1971, Consiliul de Miniștri a stabilit, prin Hotărîrea nr. 469/1972, termenele maxime, pe categorii de lucrări și verigi, pentru apro-

barea și avizarea prețurilor și tarifelor la produsele și serviciile noi — termene a căror durată totală nu depășește 30 zile de la data propunerii de preț sau tarif de către unități. În practică însă nu de puține ori acest termen este depășit, așa cum se menționează și în articolul „Asimilarea de produse noi” publicat în nr. 30 al „R.E.”.

În vederea respectării termenului sus-menționat, Comitetul de Stat pentru Prețuri a intensificat controlul la unitățile și organele cu atribuții de aprobare a prețurilor. Totodată, în concordanță cu reglementările cuprinse de Legea prețurilor a întreprins o serie de măsuri pentru scurtarea duratei de aprobare a prețurilor, dintre care menționăm: elaborarea de bareme și normative de calcul, delegarea competenței de aprobare a prețurilor la nivel de centrale, întreprinderi și chiar organizații comerciale pentru produse de mai mică importanță etc.

În cadrul unităților economice care crează sau asimilează în fabricație noi produse, trebuie să existe o preocupare sporită pentru elaborarea în timp util a documentațiilor necesare aprobării prețurilor înainte de introducerea lor în fabricație, conform legii, deoarece cunoașterea prealabilă a prețului constituie un element fundamental în judecarea eficienței produsului respectiv. În același scop ministerele și celelalte organe economice centrale trebuie să ia măsuri pentru extinderea baremelor și normativelor de calcul și, îndeosebi, pentru îmbunătățirea calității documentațiilor de prețuri, pentru a se evita astfel situațiile în care aceste documentații sînt restituite ca necorespunzătoare sau pentru completarea datelor de fundamentare omise

V. PIRVU

director în Comitetul de stat pentru prețuri

Balanțe

ARTICOLUL „Balanțele sintetice”: nu-mai pe total produs sau și pe sortimente?” apărut în „R.E.” nr. 28 a fost analizat cu deosebită atenție de specialiștii din ministerul nostru. Trebuie să arătăm că elaborarea de balanțe materiale analitice pe subgrupe de produse sau sortimente face parte din practica curentă a activității de desfacere. Așa se procedează, de pildă, la anvelope, polistiren, lacuri și vopsele, rășini sintetice, tuburi și furtunuri, curele trapezoidale, plăci și covoare din cauciuc, uleiuri minerale.

Posibilitatea întocmirii de balanțe de plan analitice la nivel de sortitipodimensiune de către coordonatorii de balanțe este în unele cazuri limitată, de pildă, de imposibilitatea de a stabili la nivel de sortitipodimensiune necesarul pentru export, rezerva de plan, stocul preliminar la sfîrșitul perioadei etc.

Volumul foarte mare de informații presupus de întocmirea balanțelor analitice de plan și de urmărirea realizării lor la nivelul coordonatorilor de balanțe se poate realiza numai cu ajutorul calculatoarelor electronice. Ținînd cont de dotarea actuală a economiei naționale cu tehnică de calcul se poate afirma că cel puțin în prezent această condiție este îndeplinită în mică măsură. În același scop se mai cer rezolvate și următoarele probleme: finalizarea acțiunii de tipizare și standardizare a produselor; implementarea, pe întreaga economie, a clasificării și codificării produselor; dotarea cu echipamente de pre-

lucrare automată și de teletransmisie a unităților economice.

Menționăm că în prezent se lucrează la actualizarea sistemului informațional al aprovizionării, cu care prilej se au în vedere și o serie de aspecte de genul celor semnalate în notă apărută în revistă.

Tudorache ZIMNICARU

director adjunct în ministerul
Aprovizionării Tehnico-Materiale și
Controlului Gospodăririi
Fondurilor Fixe

Produse noi

ARTICOLUL publicat în nr. 28 al „R.E.” sub titlul „Accelerarea înnoirii produselor și tehnologiilor” ridică unele probleme interesante. Pe această temă în cadrul ministerului se fac eforturi deosebite pe linia accelerării înnoirii produselor și tehnologiilor, îmbunătățindu-se substanțial programele de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și introducerea a progresului tehnic. La elaborarea planurilor anuale, cincinale și programelor de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și introducerea a progresului tehnic, au fost avute în vedere obiectivele de bază ale sectoarelor noastre de activitate și care se referă în principal la descoperirea de noi surse de materii prime, modernizarea produselor și tehnologiilor, reducerea consumurilor de materii prime, materiale, combustibili și energie electrică, valorificarea resurselor materiale secundare, reducerea importurilor și realizarea de noi produse cu caracteristici superioare, folosirea de noi surse de energie etc.

În această activitate și în cadrul ministerului nostru au existat unele probleme și unele necorelări în ce privește realizarea lucrărilor de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și introducerea a progresului tehnic. Asigurarea materialelor, elementelor și componentelor necesare pentru realizarea lucrărilor de cercetare și introducerea a progresului tehnic se face uneori cu mare întîrziere de către colaboratori — Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini și Ministerul Industriei Chimice, fapt ce conduce la nerealizarea la termene și în bune condițiuni a sarcinilor prevăzute.

I. VASILESCU

director în M.E.F.M.C.

Producția netă

ORGANELE DE SPECIALITATE din Ministerul Industriei Ușoare și centralele industriale analizează fiecare unitate și stabilesc măsuri corespunzătoare care să permită întreprinderilor realizarea integrată a planului pe perioadele următoare. În ceea ce privește întreprinderile exemplificate în articolul „Producția netă la nivelul sarcinilor stabilite prin plan”, publicat în nr. 30 al „R.E.”, arătăm că prin măsurile luate Unitatea de confecții Tulcea și-a realizat planul producției nete, iar în restul unităților s-au recuperat o parte din rămănerile în urmă.

Printre măsurile luate menționăm: recuperarea rămănerilor în urmă a sarcinilor de producție fizică și valorificarea cu respectarea contractelor încheiate; actualizarea indicatorilor tehnico-economici proiectați la acele întreprinderi care sînt în perioada de atingere a parametrilor proiectați, etc.

Constantin MORĂRESCU

director general adjunct în M.I.U.

ANALIZA VALORII — INSTRUMENT EFICACE DE OPTIMIZARE A STRUCTURILOR CONSTRUCTIVE

ÎN ULTIMII ANI, pe baza indicațiilor concrete date de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în activitatea de cercetare, proiectare și execuție din ramura construcției-montaj se desfășoară o amplă acțiune de raționalizare a soluțiilor constructive, funcționale și arhitecturale, urmărind eliminarea oricăror exagerări, reducerea într-o măsură importantă a costului construcțiilor, a consumurilor de materiale — îndeosebi oțel, ciment și alte materiale energointensive sau care își pot găsi o valorificare superioară în alte utilizări. Au fost obținute în primul rând prin elaborarea noilor serii de proiecte unele rezultate semnificative, care însă nu epuizează posibilitățile.

Metodele moderne de calcul al structurilor dau răspunsul optim la întrebarea pe care le-a pus în modul în care sîntem obișnuți. Problema actuală este de a reexamina mo-

dul de a pune problema; de a rezolva cât mai eficient nu un element în parametrii dați, ci însăși concepția acestui element, pornind de la rolul său în structura avută în vedere.

Apreciem deschiderea făcută recent — și nu de la nivelul directivării, ci de la acela al practicii — spre punerea în valoare și în proiectarea de construcții a resursei de creativitate pe care o oferă metoda analizei valorii. Inițiativa aparține Școlii interjudețene de partid Iași, care, după un prim curs de A.V. în acest domeniu, a putut evalua efectele în ce privește nu numai sensibilizarea unor proiectanți și definierea unor direcții de acțiune, ci și obținerea unor soluții concrete ce oferă o demonstrație convingătoare în ce privește capacitatea potențială a metodei.

Unul dintre aceste exemple este prezentat în cele ce urmează. (Red.)

CONCEPȚIA sistemelor de construcție ce urmează a fi folosite în cincinalul următor va trebui să se bazeze pe metode noi și moderne de proiectare, pe utilizarea tehnicii de calcul automat, pe noile descoperiri științifice puse la dispoziție de cercetarea științifică, pe introducerea în proiecte a cuceririlor progresului tehnic contemporan, determinând utilizarea unor tehnologii moderne de execuție, cu un grad sporit de mecanizare a lucrărilor, amplificând la un nivel superior industrializarea producției de construcții și montaj.

În faza de concepție a unui sistem de construcție — prin soluțiile adoptate, prin volumul și complexitatea elementelor, prin natura materialelor și finisajelor prevăzute — sînt determinate, după unele aprecieri, aproximativ 75—80% din cheltuielile de producție, execuția putînd interveni numai asupra unui procent mult mai restrîns al cheltuielilor de muncă vie și materializată.

Apar, deci, evidente atît rolul proiectării în realizarea noilor obiective, cît și importanța cercetării științifice, necesitatea lucrărilor permanente dintre cercetare și proiectare, precum și a acestora cu execuția și beneficiarii.

Analiza valorii, ca metodă de optimizare multicriterială a sistemelor concepute, poate fi utilizată și în ramura construcțiilor, creînd un cadru favorabil de rezolvare pe baze științifice a multiplelor sarcini ce revin acestora.

Pentru aplicarea analizei valorii în construcții trebuie să se aibă în vedere particularitățile producției și produsele ce se realizează, precum și necesitatea utilizării noțiunilor de exigență și performanță proprii cercetării, proiectării, execuției și exploatarei sistemelor de construcție, alături de noțiunile de funcție, valoare de întreținere și cost de producție, proprii analizei valorii, stabilind raportul de interdependență dintre acestea la nivelul sistemului studiat.

De asemenea, caracterul sistemic al metodei permite studiarea sistemelor de construcții, indiferent de complexitatea lor, de la materialele componente și pînă la ansamblul construit, atît în funcție de cerințele sociale raționale, cît și în raport cu influența factorilor mediului înconjurător.

Toate acestea fac ca aplicarea metodei în construcții să aibă un caracter

particular din punct de vedere metodologic, permițînd atît conceperea sau reconceperea unor sisteme de construcții, cît și alegerea unui anumit sistem din mai multe variante.

Școala interjudețeană de partid Iași a inclus, în programul de perfecționare a pregătirii cadrelor de conducere din construcții și proiectare, programe modulare de analiza valorii, adaptată la specificul problemelor de construcții din țara noastră.

Pînă în prezent au fost elaborate, de către absolvenții cursului, mai mult de 30 de studii, cu rezultate foarte utile pentru reducerea cheltuielilor de producție și a consumurilor de materiale, ca și pentru scurtarea duratei de execuție a construcțiilor, menținînd constantă valoarea de întreținere sau chiar îmbunătățind-o. Aceste studii s-au referit la elemente sau subsansambluri de construcții, extinderea lor la construcția în ansamblu fiind în stadiu de cercetare.

Cu titlu exemplificativ prezentăm un studiu asupra legăturii dintre dalele prefabricate pentru planșeu și grinda de rezim, legătura utilizată în construcții cu structură mixtă — parțial prefabricată și parțial monolită.

Pentru înțelegerea problemei, menționăm unele observații asupra sistemului planșeu-grindă. Rostul între dalele prefabricate de planșeu este realizat prin bucle de oțel-beton de 6 mm diametru, printre care trec bare de oțel-beton de 8 mm. Cantitatea de metal consumată la o asemenea structură este cu 20% mai mare decît cea utilizată în proiectele de panouri mari prefabricate.

Dalele de planșeu sînt prevăzute pe părțile laterale cu retragere care permit betonului de monolitizare să împiedice glisarea relativă în cazul acțiunilor seismice. Legătura dintre dalele prefabricate și grinda prefabricată este realizată prin bare de oțel-beton care pleacă din grindă (la distanțe de cîte 30 cm) și, de asemenea, prin betonul de monolitizare. La partea superioară grinda are suprafața netedă.

Rostul dintre grindă și betonul de monolitizare nu preia eforturi tangențiale. Efortul de redistribuire și de repartiție, pe care planșeu trebuie să-l exercite la acțiuni orizontale, este asigurat prin betonul monolit, buclele de oțel-beton și amprentele dispuse pe marginea dalelor.

Pornind de la aceste observații, s-a cerut studierea, prin analiza valorii, a

grinzilor pentru un planșeu cu deschidere de 8,5 m din proiectul clădirii unui hotel, în vederea optimizării sub raportul folosirii raționale a materialelor și manoperei, cu efecte pozitive asupra costurilor.

Acest studiu se aplică și la execuția unor blocuri de locuințe, unde se utilizează același tip de elemente prefabricate.

● STABILIREA FUNCȚIILOR

Funcțiile sistemului planșeu-grindă s-au stabilit pe baza exigențelor funcționale și tehnologice indicate de către proiectantul structurii, ca utilizator. Nomenclatorul funcțiilor se prezintă astfel:

- funcții obiective: A — suportă momente încovoietoare pozitive; B — suportă momente încovoietoare negative; C — suportă forțe tăietoare; D — condiționează efectul de șabă;
- funcții subiective: E — oferă aspect estetic; F — limitează săgeata;
- funcții auxiliare: G — preia sarcini de montaj; H — necesită finisaje.

● STABILIREA NIVELULUI DE IMPORTANȚĂ AL FUNCȚIILOR ȘI A PONDERII ACESTORA ÎN VALOAREA DE ÎNTREȚINERE A SISTEMULUI

Deoarece la valoarea de întreținere participă numai funcțiile obiective

	A	B	C	D	E	F
A	1	1	0	0	0	0
B	0	1	0	0	0	0
C	1	1	1	0	0	1
D	1	1	1	1	0	1
E	1	1	1	1	1	1
F	1	1	0	0	0	1
Nivel	5	6	3	2	1	4

Fig. 1

ve și subiective, pentru a afla nivelul lor de importanță se compară funcțiile două cîte două, construindu-se o matrice (fig. 1) în care se atribuie inițial nivelul I pentru fiecare funcție comparată cu ea însăși și, apoi, se înscriu

în restul căsuțelor nivelul 1 dacă funcția ce se compară este mai importantă decît cea cu care se compară și nivelul 0 în caz contrar.

Se apreciază valoarea de întrebuințare a sistemului ca egală cu suma nivelurilor funcțiilor: $5+6+3+2+1+4=21$.

Ponderea fiecărei funcții în valoarea de întrebuințare se calculează ca raportul dintre nivelul ei de importanță și această sumă a nivelurilor, rezultînd următoarele valori: **A** — 0,238; **B** — 0,285; **C** — 0,142; **D** — 0,096; **E** — 0,048; **F** — 0,190.

● STABILIREA COSTURILOR FUNCȚIILOR ȘI A PONDERII ACESTORA ÎN COSTUL TOTAL

Se stabilește în primul rînd lista elementelor (armăturile, betonul, finisajele etc.) din structura grinzii și se repartizează pe funcții, prin analiză tehnică; apoi se calculează costurile pe fiecare funcție, în varianta inițială.

Se obțin următoarele costuri pe funcții (în lei): **A** — 502,29; **B** — 943,22; **C** — 130,07; **D** — 155,27; **E** — 140,80; **F** — 158,36.

Costul total este de 2 030,09 lei/grîndă.

Ponderea costurilor funcțiilor în costul total va avea următoarele valori: **A** — 0,247; **B** — 0,465; **C** — 0,064; **D** — 0,076; **E** — 0,069; **F** — 0,079.

● COMPARAREA PONDERILOR FUNCȚIILOR ÎN VALOAREA DE ÎNTREBUINȚARE ȘI ÎN COSTUL DE PRODUCȚIE

Se utilizează o diagramă (fig. 2) în

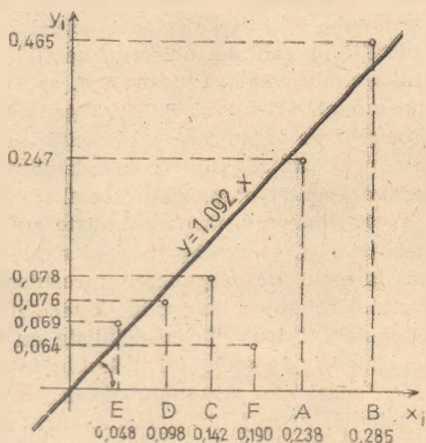

Fig. 2

care pe abscisă se trec ponderiile funcțiilor în costuri, iar pe ordonată cele în valoarea de întrebuințare. Se stabilesc punctele reale de intersecție pentru fiecare funcție din diagramă, iar pe baza valorii coordonatelor se calculează dreapta careia i se impune să treacă prin origine și să le împartă proporțional, considerînd că o funcție cu valoare de întrebuințare reală trebuie să coste zero. Ecuația dreptei este: $Y = 1,092 X$ în care a este raportul între suma $X_i Y_i$ și suma $2 X_i^2$, unghiul de înclinare a dreptei față de abscisă rezultînd de $47^{\circ}31'8''$.

Din diagramă apar oneroase func-

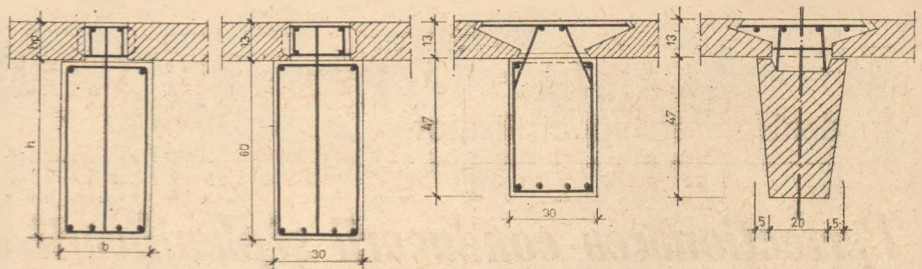

Fig. 3: de la stînga la dreapta. — soluția inițială și cele 3 noi variante, ultima fiind cea aleasă (sînt prezentate secțiunile transversale prin centrul legăturii dală-planșeu). Linii îngroșate reprezintă armăturile; se observă reducerea cantității de oțel-beton

țiile **B** și **E**, ale căror puncte sînt deasupra dreptei.

Punctele din diagramă se găsesc de o parte și de alta a dreptei. În principiu ar trebui ca ele să se afle pe dreapta în a cărei ecuație $a=1$, deci unghiul de înclinare să fie de 45° . Deoarece acest lucru nu este posibil din punct de vedere practic, în afară de unghiul de înclinare a dreptei de regresie se analizează și gradul de dispersie a punctelor în raport cu aceasta. Se utilizează în acest scop un estimator, dat de ecuația: $S = \text{suma } (x_i - \bar{x})^2$. Soluția se consideră acceptabilă pentru varianta în care dispersia este cît mai aproape de zero.

● REPROIECTAREA GRINZII

Restudierea funcțiilor **B** și **E** are în vedere:

- calitatea materialelor utilizate;
- distribuția acestora în grîndă;
- posibilitățile de conlucrare a grinzii cu planșeele.

Întrebunțînd metode ale creativității de grup, se ajunge la concluzia că:

- se pot utiliza armături de calitate superioară, în cantități mai mici;
- se poate modifica forma planșeelelor, în vederea conlucrării grinzii cu placa;
- se poate îmbunătăți forma grinzii, în scopul utilizării raționale a betonului pe deschiderea acesteia;
- se poate amprenta grînda, ceea ce reduce cantitatea de beton (obținîndu-se și un aspect estetic superior).

Reluînd analiza, s-au elaborat trei noi variante (fig. 3), dintre care a fost aleasă cea mai avantajoasă. Comparată

— permite îmbunătățirea funcțională a sistemelor de construcții și creșterea eficienței acestora pe parcursul exploatării lor;

— asigură reducerea cantităților de resurse utilizate în realizarea construcțiilor, deci a costurilor de producție;

— stimulează gîndirea creativă a proiectanților și tendința lor spre cercetare, în vederea găsirii unor noi soluții constructive, a unor noi tehnologii de execuție și utilaje de construcții și montaj;

— permite evaluarea economică și tehnică a calității diverselor soluții constructive, în vederea selecției lor pe baza criteriilor de eficiență;

— stimulează introducerea în producție a progresului tehnic, a celor mai noi realizări în ceea ce privește metodele de calcul, materialele și utilajele folosite;

— îmbunătățește sistemul de organizare și conducere a execuției.

Metoda poate fi utilizată atît la elaborarea unui proiect nou, cît și la reproiectare sau la alegerea unei soluții convenabile din mai multe variante posibile.

Rezultatele utilizării metodei în construcții, precum și măsurile necesare în vederea extinderii sale au constituit obiectul unui simpozion organizat în cadrul școlii noastre, cu tema „Particularități ale utilizării analizei valorii în cercetarea, proiectarea și execuția construcțiilor”. Comunicările prezentate au reliefat tendința de extindere și perfecționare a metodei, în scopul creșterii eficienței tehnico-economice a

	Varianta inițială	Varianta aleasă
Cost de producție (lei)	2 030,39	1 369,55
% reducere	—	32,5
Consum de beton (mc)	1,670	1,334
% reducere	—	20,1
Consum de oțel (kg) m	199,16	155,1
% reducere	—	22,1

cu soluția inițială, ea se caracterizează prin avantajele redată în tabel.

EXEMPLUL prezentat, deși nu aprofundează problemele legate de baza teoretică și metodologică utilizată la efectuarea studiilor, confirmă potențialul metodei, care:

construcțiilor, prin reducerea costurilor, dar în același timp și prin creșterea valorii lor de întrebuințare.

Constantin SUDITU
expert principal la Școala interjudețeană de partid Iași

În dezbateră specialiștilor

Perfecționarea conducerii și planificării economico-financiare. Autoconducerea muncitorească și autogestiunea economică a întreprinderilor [I]

PLENARA C.C. al P.C.R. din martie 1978 a adoptat un complex de măsuri care asigură perfecționarea în continuare a conducerii și planificării economico-financiare, lărgirea participării oamenilor muncii la adoptarea deciziilor la toate nivelele vieții sociale și de stat, adincirea democrației economice directe, așezarea pe baza autoconducerii muncitorești și autogestiunii economico-financiare a activității unităților economice, precum și aplicarea celor mai noi cuceriri ale științei organizării și conducerii unităților socialiste. Începând cu acest an, aceste măsuri au fost introduse și generalizate în toate ramurile și sectoarele de activitate economică. Desigur perioada de aplicare fiind scurtă nu s-a acumulat încă o experiență suficientă în activitatea practică pentru a se trage concluzii definitive asupra eficienței unei forme sau a alteia, mai ales că, așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu în Raportul la Congresul al XII-lea al P.C.R. „S-a acționat și se acționează încă timid pentru aplicarea practică a noului mecanism economico-financiar, pentru așezarea fermă a întregii activități de conducere pe principii economice, pentru afirmarea plenară a autoconducerii și autogestiunii economice“. Totodată, nici cercetarea economică nu a acordat atenția cuvenită analizei și aprofundării problematicii noului mecanism economico-financiar. Acest studiu reprezintă o încercare de clarificare teoretică și de analiză a unor aspecte legate de aplicarea în practică a principiilor noului mecanism economico-financiar.

I. Perfecționarea mecanismului economico-financiar — legitate a construcției socialiste

DIALECTICA dezvoltării forțelor și relațiilor de producție în procesul făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate determină în mod obiectiv schimbări în sistemul de organizare și conducere a economiei, în formele și metodele de administrare, gospodărire și gestionare a proprietății socialiste, în întreg mecanismul de funcționare a economiei socialiste. Perfecționarea sistemului de organizare și conducere, adaptarea continuă a mecanismului economico-financiar la noile cerințe generate de creșterea puternică a forțelor de producție, pe baza cuceririlor revoluției tehnico-științifice, are în economia socialistă caracter de procesualitate. Orice tendință de subapreciere a acestui fenomen obiectiv, de imobilism și lipsă de flexibilitate, generează elemente de frână în dezvoltarea forțelor de producție, contradicții în sfera relațiilor de producție, care pot afecta armonia și concordanța de interese care caracterizează societatea socialistă.

De aceea, una din direcțiile importante de îndeplinire a societății socialiste multilateral dezvoltate — așa cum se arăta în Programul partidului nostru — o constituie „perfecționarea în continuare a conducerii și organizării activității economico-sociale“. După Congresul al IX-lea al P.C.R., partidul nostru și-a sporit preocuparea pentru așezarea pe baze științifice a întregii activități de conducere planificată a economiei naționale, pentru găsierea unor forme adecvate de organizare și conducere, co-

respunzătoare condițiilor concrete din țara noastră, etapelor de construire a noii societăți. Toate măsurile adoptate de partidul și statul nostru în ultimii 15 ani, din inițiativa și sub conducerea nemijlocită a tovarășului Nicolae Ceaușescu, au urmărit, pe de o parte, asigurarea unei concordanțe mai dinamice între schimbările și mutațiile care au avut loc în nivelul, dimensiunile și structura forțelor de producție și caracterul relațiilor de producție, crearea unui sistem modern de conducere, care să încorporeze în sine rezultatele obținute pe plan mondial de știința organizării și conducerii unităților economice. Pentru ca relațiile de producție să poată să-și exercite în permanență rolul de forță motrice, se impune să se acționeze cu prioritate asupra acelor laturi ale relațiilor de producție care sînt mai sensibile la schimbările din sfera forțelor de producție. În această categorie se înscrie, în primul rînd, organizarea și conducerea pe bază de plan a activității economice. Așa se explică de ce sistemul de organizare, conducere, planificare economico-financiară, făurit pe baza hotărîrilor Conferinței Naționale din 1967, precum și de Congresele X și XI și Conferințele Naționale din 1972 a necesitat în continuare îmbunătățiri și perfecționări pentru a corespunde exigențelor etapei actuale, cerinței transformării cantității în calitate, obiectiv stabilit de Conferința Națională din decembrie 1977, Plenara C.C. al P.C.R. din martie 1978 și Congresul al XII-lea al P.C.R. Totodată, în aprecierea unui sistem socialist de organizare, a eficacității sale, precum și a modului în care acesta răspunde comandamentelor majore ale etapei respective, esenței proprietății socialiste, trebuie ținut seama că în acest domeniu, țările socialiste au trebuit să parcurgă căi nebătătorite, să descopere și să exploreze noi terenuri, să găsească formele de organizare, mecanismele propulsive cele mai potrivite relațiilor de producție, socialiste.

În aceste direcții sînt căutări în toate țările socialiste, au fost experimentate deja unele modele, în unele țări au fost îndeplinite reforme, s-au făcut perfecționări ale sistemului de organizare și conducere. În etapa actuală, însă, problema elaborării unui sistem optim de organizare și conducere, de administrare eficientă a proprietății socialiste, rămîne încă deschisă. Pe această linie se înscriu și preocupările partidului și statului nostru din ultimii ani, de îmbunătățire și perfecționare în continuare a formelor de organizare și conducere, a mecanismului economico-financiar, de a ridica eficiența globală a sistemului de organizare și conducere atît în ansamblul său cît și a componentelor sale, de a asigura un astfel de mecanism în care oamenii muncii să participe nemijlocit la decizii, să devină adevărați stăpîni ai mijloacelor de producție.

Trecerea la noua calitate, teză promovată de Congresul al XII-lea al P.C.R., presupune în mod obiectiv nu numai schimbarea radicală a concepției despre dezvoltarea economică, situarea pe prim plan a eficienței economice, ci și o îmbunătățire substanțială a mecanismului economico-financiar, înlăturarea din cadrul acestuia a tuturor elementelor care frînează progresul ascendent al societății. Totodată, trebuie precizat că, orice sistem de conducere sau mecanism economic, corespunzător la un moment dat, poate deveni, în timp, dacă nu se asigură adaptarea opera-

tivă la schimbările calitative care au loc în dezvoltarea forțelor de producție, caduc iar impulsurile de progres pe care le genera anterior pot să slăbească, se sting treptat, transformându-se chiar în frină. Așa s-a întâmplat și cu mecanismul nostru economico-financiar, cu unele din componentele sale.

Cu privire la necesitatea și obiectivul principal al perfecționării noului mecanism economico-financiar, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, secretar general al P.C.R., arăta încă din 1977, în cuvântarea la adunarea generală a oamenilor muncii la întreprinderea de mașini grele București : „**Formele democratice de conducere ale sistemului nostru economic nu au mers în același pas cu perfecționarea mecanismului conducerii economice și financiare. Se poate spune că există chiar o anumită neconcordanță între cadrul organizatoric creat, între formele democratice de conducere și mecanismul economico-financiar care mai este prizonierul metodelor vechi, rigide, dogmatice, care nu a asigurat înlăturarea în viață a prevederilor legilor cu privire la planificarea și activitatea financiară a unităților economico-sociale. Din păcate, unele cadre din economie și finanțe se desprind greu de ceea ce au învățat în trecut, de vechile practici, de ceea ce nu mai corespunde noilor realități din România. Iată de ce sînt necesare măsuri hotărîte pentru a pune ordine și în acest sector, pentru a ridica mecanismul economic și financiar la nivelul dezvoltării formelor noi de conducere colectivă, pentru a înlătura tot ceea ce nu mai corespunde. Practic, este vorba de a sfărîma mecanismul învechit și a-l înlocui cu un mecanism nou care să țină seama de cerințele progresului rapid al forțelor de producție, de formele conducerii moderne ale activității economico-financiare, de cadrul democratic al autogestunii și autoconducerii întreprinderilor**“. În Hotărîrea C.C. al P.C.R. din martie 1978 necesitatea și obiectivele perfecționării mecanismului economico-financiar se motivează astfel : „Cerința trecerii la o nouă calitate a activității economice necesită să se perfecționeze mecanismul economico-financiar, astfel încît unitățile economice, organele lor de conducere colectivă să dispună de pîrghii corespunzătoare pentru îndeplinirea în cît mai bune condiții a rolului și atribuțiilor ce le revin, pentru stimularea creșterii eficienței economice, cointeresarea oamenilor muncii în valorificarea superioară a resurselor existente și obținerea de rezultate economice superioare.“

II. Conceptul de sistem și mecanism economic

ELUCIDAREA științifică a conținutului noțiunii de sistem și mecanism economic, atît la nivel macro-economic cît și la nivel microeconomic prezintă interes pentru teoria economică și practica făuririi economiei societății socialiste. Totodată, soluționarea acestei probleme va permite evidențierea caracteristicilor, particularităților, precum și a formelor concrete de realizare în viața economică a acestor categorii, dezvoltarea întregii game de relații, conexiuni și intercoordonări care se creează în procesul funcționării economiei naționale, a activității unităților productive, ca celule de bază ale acesteia.

Considerăm că în literatura de specialitate, o serie de categorii și noțiuni economice, care exprimă fenomene și procese economice similare, sau în linii mari convergente, or interdependente — ca : sistem de organizare și conducere a economiei naționale, sistem instituțional de organizare și conducere, mecanism de conducere, mecanism funcțional, mecanism economico-financiar etc. sînt încă insuficient elaborate din punct de vedere teoretico-metodologic, cît și din punct de vedere al sferei de cuprindere, al relațiilor pe care le exprimă. Printre acestea, definirea conceptului de mecanism economic, pe baza teoriei economiei socialiste, la nivel micro și macroeconomic, se înscrie la loc de frunte.

În urma hotărîrii Plenarei C.C. al P.C.R. din martie 1978 privind perfecționarea conducerii și planificării economico-financiare, a crescut interesul cadrelor de conducere din economie, al specialiștilor care îndeplinesc funcții economice pentru cunoașterea în toată complexitatea și cu toate implicațiile a conceptului de mecanism economico-financiar, în raport cu

sistemul organizării și conducerii planificate a economiei noastre naționale. Este evident că aplicarea cu eficiență maximă a principiilor noului mecanism economico-financiar ca pîrghie importantă în accentuarea laturilor calitative ale activității în toate unitățile economice, depinde într-o bună măsură de gradul de înțelegere a acestora, de către cei chemați să-l traducă în viața economică.

În țara noastră, pe baza măsurilor cuprinse în Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. din martie 1978, cu privire la perfecționarea conducerii economico-financiare s-a legiferat un cadru larg de reglementări privind funcționarea noului mecanism economico-financiar. În ansamblul acestor măsuri un rol deosebit pentru aplicarea noului mecanism economico-financiar au avut legea organizării și conducerii unităților economice, legea cu privire la dezvoltarea economico-socială planificată a României, legea finanțelor, legea privind formarea, planificarea, destinația și vărsarea beneficiilor, legea contractelor economice, modificarea legii retribuiri după cantitatea și calitatea muncii, precum și unele decrete referitoare la eliberarea și controlul fondurilor de retribuire în funcție de valoarea producției nete și stimularea prin beneficii a producției pentru export. Prin aceste măsuri s-a încheiat, în linii generale, acțiunea de reglementare a condițiilor necesare pentru aplicarea noului mecanism economico-financiar, iar sistemul de organizare și conducere a activității economice, făurit după Conferința Națională a partidului din 1967, a fost îmbunătățit substanțial : a fost înlăturată o bună parte din elementele care deveniseră o frînă în calea progresului societății, s-au creat premisele necesare pentru rezolvarea contradicției apărute în ultimii ani între cadrul organizatoric democratic și mecanismul economic prea centralizat, rigid, complicat, s-a trecut la așezarea pe baze științifice a întregii activități de conducere planificată a economiei naționale.

În practica economică concretă a diferitelor țări mecanismul economico-financiar se realizează printr-o mare diversitate de forme, metode, pîrghii. În funcție de caracterul și natura relațiilor de producție sociale putem aprecia că există două tipuri de mecanism economico-financiar : mecanism economic care se autoreglează stihinic pe piață, în raport de cerere și ofertă, propriu economiei capitaliste ; mecanism economic care se autoreglează constant, planic, specific economiei socialiste. Fiecare din aceste tipuri de mecanism economic îmbracă o mare varietate de forme, existînd uneori deosebiri esențiale de la o țară la alta, chiar în cadrul aceleiași orînduirii sociale. Această stare de lucruri se reflectă și în gîndirea și teoria economică, în modul de interpretare și definire a conceptului de mecanism economico-financiar. Deci, nu se poate vorbi de un model unic pentru mecanismul economico-financiar, întrucît acesta capătă forme și modalități deosebite de manifestare în raport cu dezvoltarea forțelor și relațiilor de producție și cu alți factori specifici.

Și în literatura economică din țara noastră sînt exprimate opinii diferite, în ceea ce privește conținutul noțiunii de mecanism economico-financiar. Uneori se confundă noțiunea de mecanism în general, care exprimă latura dinamică, de mișcare, precum și formele concrete de manifestare ale legilor și fenomenelor din cele mai diverse sfere ale științei cu cea de mecanism economic, care se particularizează printr-o serie de elemente specifice. De altfel, în domeniul științelor economice, expresia de mecanism se utilizează în cele mai diverse sensuri : mecanismul legilor economice, mecanismul statului socialist, mecanismul funcțional al economiei socialiste, mecanismul prețurilor, mecanismul financiar, mecanismul valutar, mecanismul conducerii, mecanismul decizional etc. Însă, toate acestea, deși au tangență cu mecanismul economic, deși se regăsesc într-o formă sau alta în acesta, nu se suprapun cu conceptul de mecanism economic, întrucît exprimă numai unele elemente componente ale acestuia. Deci, de la început se impune să se facă o delimitare clară între expresia mecanism, înțeleasă din punct de vedere etimologic sau filozofic — care are în practica curentă cele mai diverse sensuri — și noțiunea de mecanism economic, care are un conținut bine definit în ansamblul legilor și categoriilor economice.

Mihai PĂRALUȚA

O MENIREA se confruntă astăzi cu numeroase probleme globale. Într-o astfel de situație un loc prioritar îl ocupă, fără îndoială, subdezvoltarea economică. Pe nimeni nu poate lăsa indiferent esența și cauzele, căile și mijloacele de soluționare a acestei probleme dramatice a epocii noastre. De rezolvarea ei depind condițiile de viață ale unei populații vitregite de istorie, depinde viitorul însuși al omenirii. Este împotriva rațiunii ca progresul economic spectaculos înregistrat astăzi în lume, sub impactul revoluției tehnico-științifice, să fie umbrat de tabloul mizeriei și sărăciei. Numeroși cercetători și oameni politici de diverse orientări se pronunță împotriva acestui fenomen anacronic, cu consecințe grave asupra întregii lumi.

Nu numai reprezentanții ai gândirii progresiste din fostele colonii, din țările rămase în urmă economic, ci și gânditori din fostele metropole militează prin scrisul și acțiunile lor pentru lichidarea subdezvoltării economice. Un exemplu în acest sens îl constituie și activitatea gânditorilor marxiști din Anglia. În atenția lor, pe lângă problemele economice și social-politice generate de criza sistemului capitalist care se răsfrîng negativ asupra nivelului de viață al populației din fosta metropolă stau și problemele țărilor subdezvoltate, victime ale imperialismului, ale colonialismului și neocolonialismului. Dacă șomajul este o „tragedie personală” a muncitorului englez, generată de un sistem ostil clasei muncitoare, sistemul încheitabil de relații internaționale a generat starea de subdezvoltare economică, cu întregul său cortegiu de consecințe. Studiile și articolele unor gânditori ca Maurice Dobb, Jack Wooddis, John Grahil, Dave Currie ș.a. sînt edificatoare în relevarea acestui fapt.

Dintre problemele abordate de M. Dobb, de exemplu, o importanță deosebită — atît prin actualitatea ei cit și prin

POZIȚII REALISTE PRIVIND NECESITATEA ȘI CĂILE ERADICĂRII SUBDEZVOLTĂRII

profundimea analizei — o are investigația subdezvoltării economice și a căilor de eradicare a acesteia. Așa cum este cunoscut, problema creșterii și a dezvoltării economice se află astăzi în centrul atenției tuturor țărilor lumii și cu atît mai mult în atenția țărilor care secole de-a rîndul au suportat jugul exploatării coloniale; pe drept cuvînt, M. Dobb apreciază că examinarea unei asemenea chestiuni se numără printre „cele mai importante ale lumii contemporane, intrucît (alături de alte aspecte) ele privesc capacitatea fostelor țări coloniale și semi-coloniale de a înainta spre o dezvoltare independentă și căile de a o înfăptui”. Cunoscutul economist englez atrage atenția că aceste țări ocupă în etapa actuală o poziție centrală pe arena politică și de aceea pe care ele hotărăsc s-o urmeze va depinde istoria mondială în tot restul timpului care a rămas din acest secol.

Intr-adevăr, după al doilea război mondial și-au cucerit independența politică peste o sută de state tinere care luptă pentru dezvoltarea economiei lor, pentru făurirea unor economii competitive pe plan internațional. Nivelul scăzut de dezvoltare economică în prezent al acestor state constituie o aprelîște în calea dobîndirii unei independențe reale, autentice. Dacă această „infirmitate economică” nu va fi cit mai repede eliminată — remarcă, pe bună dreptate, M. Dobb —

atunci aceste țări „sînt destinate să rămînă în capcana neocolonialismului”. S-ar putea invoca argumentul că teza respectivă nu este nouă, originală, fapt de altfel relevat de însuși Maurice M. Dobb. Aruncînd o privire retrospectivă asupra acestei probleme, constatăm că ea a constituit obiectul analizei întreprinse de gânditori progresiști încă din momentul în care popoarele din țările asuprite au devenit conștiente de nedreptatea ce li se face. Din acest punct de vedere, preocupările lui M. Dobb reprezintă o continuare a acestei analize, fapt care scoate și mai bine în evidență importanța ideilor pentru care militează un economist de prestigiu dintr-o țară al cărui nivel de dezvoltare economică are la bază și exploatarea seculară a fostelor colonii.

M. Dobb este șocat de contrastul izbitor dintre gradul de dezvoltare avansat al unui grup restrîns de țări și rămînerea în urmă sub raport economic a majorității țărilor lumii. Aproape în întregime, sau în mare parte, continente ca America de Sud, Africa și Asia — subliniază Dobb — „rămîn la cel mai scăzut nivel de dezvoltare economică, dacă acest nivel este măsurat prin mărimea absolută a producției industriale, prin productivitatea muncii sau producția „per capita” și standardele de viață al populației”. Zone rămase în urmă din punct de vedere economic, care au suportat pe umerii lor povara exploatării coloniale — remarcă M. Dobb — au jucat rolul de „hinterland” de materii brute pentru marile puteri capitaliste. Aceste puteri au exploatat la prețuri derizorii sursele de materii prime și forța de muncă din fostele colonii, le-au folosit ca sferă de investiții pentru capitalurile monopoliste; tocmai aceasta, „istoric vorbind, a fost principala cauză a subdezvoltării lor”. Această stare de lucruri a generat decolajul flagrant între venitul pe locuitor între țările bogate și țările sărace.

FIȘE

CIBERNETICĂ ȘI PROGRESUL SOCIETĂȚII

editura
politehnica

● Volumul de față reunește lucrările cercetătorilor români prezentate la Congresul al IV-lea al Organizației Mondiale pentru Sisteme Generale și Cibernetică ținut în august 1978 la Amsterdam. Acest Congres a fost or-

ganizat pe opt secțiuni de lucru și anume: Cibernetică sistemelor economice și conducerea, Inteligența artificială, Cibernetică industrială, Informatica și Invățămîntul, Neuro și biocibernetică, Sisteme sociale, Sisteme și modele, Sisteme fuzzy. Nota dominantă a respectivei manifestări științifice a fost dată de multitudinea preocupărilor de aplicare a rezultatelor cercetărilor din domeniul ciberneticii și sistemelor, în domeniile concrete ale activității umane, remarcîndu-se în mod deosebit aplicațiile din economie, tehnică, industrie, agricultură, biologie, informatică. Cercetătorii din România au fost prezenți la lucrările congresului printr-un număr important de lucrări de ridicată valoare științifică, creații originale, care reflectă nivelul atins de cercetarea românească în domeniul ciberneticii.

Combinate industriale

● Intr-unul din numerele sale recente, publicația „PANORAMA D.D.R.” prezintă un material cu titlul „Les combinats industriels en R.D.A.” consacrat principa-

lor aspecte referitoare la perfecționarea acestor unități de bază ale economiei. La începutul acestui an, se subliniază în articol, funcționau în industria și construcțiile din Republica Democrată Germană 129 de astfel de combinate care utilizau 91% din personalul cuprins în ramurile respective, dispunînd de o capacitate de producție în măsură să realizeze 90% din producția industrială. Efect nemijlocit al exigențelor tot mai pronunțate de competitivitate, de valorificare superioară a resurselor materiale pe care le afirmă actuala conjunctură mondială, se afirmă în articol, combinatele industriale vor trebui în viitor să facă dovada unei înalte capacități de adaptare. Sînt ele în măsură să răspundă acestei sarcini? Potrivit opiniilor relevate în revistă, răspunsul este afirmativ. Iar la temelia acestei afirmații se află, pe de o parte, a rețea elastică de conjugare, în cadrul fiecărui combinat, a cercetării cu producția — proces cu efecte favorabile în direcția elaborării și susținerii unei strategii științifice a înnoirii produselor; pe de altă parte, sub aspect organizatoric, combi-

natele industriale sînt orientate spre realizarea unor comenzi de partizi mici, ca și spre integrarea unor întreprinderi pe flux tehnologic, fapt care permite articularea eficientă a unor activități diverse.

Invențiile brevetate „traduse” într-un limbaj de largă accesibilitate

● I.N.P.I., Institutul Național pentru Proprietate Industrială (omologul francez al Oficiului de Stat pentru Invenții și Mărci) cunoaște în ultima vreme — potrivit afirmațiilor cuprinse în articolul „INPI-1 : 400 000 brevets en accès direct” publicat în numărul din august a.c. al revistei „SCIENCE ET VIE” — o semnificativă schimbare de statut : de la atributul quasisingular de protector și depozitar al brevetelor de invenții și mărci la acela de instrument activ în stimularea creativității naționale. Această veritabilă mutație în destinația socială a organismului amintit este ilustrată practic prin capacitatea sa de a pune cu operativitate la dispoziția celor interesați — grație

Remarcăm că în optica amintită subdezvoltarea nu se exprimă prin simpla discrepanță între veniturile pe locuitor realizate în țările bogate și cele sărace. La aceasta se adaugă inegalitatea distanțată între capacitatea productivă și dotarea cu echipament tehnic, rata de creștere, standardul de viață, participarea la diviziunea internațională a muncii, în contextul menținerii unor pronunțate rămășițe și obiceiuri feudale sau chiar prefeudale în interior. O caracteristică a slăbiciunii multor țări înapoiate din punct de vedere economic, arată M. Dobb, „o constituie faptul că comerțul lor exterior se reduce în principal la unul, două produse”. Și în această privință exemplele sînt numeroase. În mai multe lucrări, în statistice naționale respective cit și internaționale se relevă că aproximativ 45% din exportul Braziliei îl reprezintă cafeaua, în Ceylon 45% orezul, în Chile circa 50% cuprul, în Filipine 44% zahărul, ponderea bumbacului, uturei și ceaiului în exportul indian se ridică la 47% și, desigur, exemplele ar putea fi multiplicare. Fiind exportatoare de muncă simplă contra muncă complexă în spatele căreia se află o productivitate scăzută, țările respective devin victime ale schimburilor neechivalente, o parte din venitul național scurgîndu-se în afară și pe această cale.

Situația economică precară în care se află aceste state le face „extrem de vulnerabile”. Se relevă că în aceste condiții participarea la schimburile internaționale se transformă dintr-un factor de creștere într-un obstacol în calea încercării de a asigura mijloacele necesare unei dezvoltări industriale proprii. Care este calea eradicării unor asemenea stări de lucruri, stări ce se repercutează negativ asupra condițiilor de viață ale populației și așa destul de precare? M. Dobb — ca și ceilalți economiști englezi amintiți — nu evită să dea răspunsul la această întrebare pe care și-au pus-o și și-o pun țările slab

dezvoltate înseși. Se subliniază că această cale o constituie dezvoltarea mai accentuată a industriei în țările respective, constituirea unei agriculturi aptă să răspundă importantului rol pe care ea este chemată să-l dețină în procesul creșterii economice, dezvoltarea celorlalte ramuri și a infrastructurilor economice, accesul la mijloacele tehnice și la cuceririle științifice moderne etc. Deopotrivă se relevă cerința imperioasă a creării unui climat internațional mai favorabil, necesitatea imbinării unui efort investițional și de energii proprii cu relații internaționale structurale modificate.

Pentru aceste țări, releva totodată M. Dobb, esențială este calea pentru care ele vor opta, succesele economice și social-politice fiind strîns legate de aceasta. „Vor urma ele calea capitalistă tradițională care, dacă va reuși să evite stagnarea, va însemna încredere în capitalul străin, subordonarea dezvoltării intereselor înguste ale capitalului monopolist, sau vor merge pe calea socialistă și vor avea o dezvoltare planificată conștientă în interesul dezvoltării multilaterale a țării și a întregului popor respectiv?”. Experiența postbelică atestă că în multe țări ale „lumii a treia” se conturează tot mai evidente ideea necesității unor schimbări structurale, a unor prefaceri care să ducă la eradicarea subdezvoltării și înscrierea lor pe orbita progresului și civilizației. În aceste țări se cristalizează tot mai mult părerea că pe baza raporturilor de dominație nu se poate asigura o dezvoltare echilibrată și echitabilă a diferitelor țări ale lumii. Apare tot mai limpede că modelul capitalist nu poate să ofere acestor țări accesul la cuceririle revoluției tehnico-științifice, creșterea unor economii puternice, competitive pe plan internațional.

Termenul de socialism, opțiunea pentru calea socialistă de dezvoltare economică-socială, bazată pe echitate, se întilnește tot mai des în litera-

tura de specialitate, în discursurile oamenilor politici, în programele de dezvoltare din țările „lumii a treia”. Foarte mulți cercetători și oameni politici din țările în curs de dezvoltare din Africa, America Latină și Asia, susțin că viitorul țărilor este indisolubil legat de noua orînduire³⁾.

prof. dr. Ion BULBOREA

¹⁾ Marxism Today, April 1980. Volume 24. Number 4, p. 3.

²⁾ Maurice Dobb, Economic Growth and Underdeveloped Countries, Lawrence and Wishart, London, p. 5.

³⁾ În legătură cu această problemă vezi interesanta lucrare Renașterea africană, de Elena Voiculescu și Marin Voiculescu, Editura politică, București, 1979, p. 92—120. Menționăm, ca punctele de vedere sînt atât de diversificate încît unui istoriograf din aceste țări au făcut încercări de a le sistematiza. Astfel, potrivit opiniei cercetătorului african Th. Kanza, există o multitudine de tipuri doctrinale de socialism în continentul negru: 1. socialismul pozitiv, susținut de Kwame Nkrumah (Ghana); 2. socialismul dinamic, promovat de Ahmed Sekou Touré (Guinea); 3. socialismul democratic cooperatist, înfățișat de Gamal Abdel Nasser (Egipt); 4. socialismul african descris de J. Kenyatta și Tom Mboya (Kenia); 5. socialismul realist aparținînd lui Mobido Keita (Mali); 6. socialismul existențialist și negritudinal al lui Leopold Sedar Senghor (Senegal); 7. socialismul atitudinal și pragmatic elaborat de Julius Nyerere (Tanzania). Opțiunea pentru socialism o întilnim și în literatura latino-americană; în acest sens semnificativă ni se pare lucrarea „Catastrofă sau o nouă societate? Un model latino-american al lumii” în care autorii înfățișează astfel aspirațiile de viitor ale țărilor în curs de dezvoltare: „Modelul nostru conceptual de societate ideală — se bazează pe ipoteza că omul se poate elibera de subdezvoltare și opresiune prin schimbări radicale în organizarea socială și internațională. Aceasta presupune o deplasare către o societate care este în esență socialistă (s.n.), bazată pe egalitate și pe participarea totală a tuturor membrilor ei la deciziile care îi afectează: consumul și creșterea economică sînt reglementate astfel încît să se ajungă la o societate care să fie în mod intrinsec compatibilă cu mediul ei înconjurător” (Catastrophe or New Society. A Latin American World Model, Ottawa, Canada, 1976. Lucrare apărută sub red. lui Amílcar O. Herrera în cadrul Fundației Bariloche din Argentina, p. 5—6).

unui sistem modern de prelucrare a informațiilor —, a unei serii de date referitoare la tehnicile, procedeele și produsele brevetate în ultimul deceniu în Franța. Descoperirea invențiilor dintr-un domeniu determinat, evaluarea posibilităților tehnice de materializare a ideilor noi, sectoarele industriale în care pot fi exploatare, fără restricții, anumite invenții etc. — se arată în articol — sînt tot atîtea informații care, comunicate într-un limbaj de largă accesibilitate, permit deopotrivă creatorilor și întreprinderilor să cunoască, să înțeleagă și să se adapteze mai bine la cerințele mediului economic în care trăiesc.

Educația preventivă în circulația rutieră

● Recunoscută de mai multe decenii ca una dintre expresiile omniprezente și, în același timp, spectaculoase ale civilizației moderne, automobilul, odată cu multiplicarea sa în proporție de masă, determină mutații de anvergură în plan economic, social, psihologic. Să notăm cîteva din-

tre aceste efecte, așa cum au fost ele sistematizate într-un studiu — titlul materialului: „Dinamica accidentelor de circulație rutieră în perioada 1970—1979” — publicat de Inspectoratul General al Miliției, controlul științific fiind asigurat de general-maior Valeriu Buzea, colonel Victor Beda, colonel Horia Brestoiu. Potrivit informațiilor cuprinse în studiu, în intervalul 1970 — 1979 parcul auto a crescut cu 114%⁰; în numărul total de autovehicule parcul de autoturisme (aici preponderente fiind cele proprietate personală) depășește actualmente parcul auto socialist — 60% față de 40% — în timp ce starea tehnică a mașinilor este apreciată drept bună, întrucît cele mai multe autoturisme se află la prima generație. Toate aceste elemente au influențat decisiv, modul de a concepe rețeaua rutieră, organizarea traficului rutier, dezvoltarea urbanistică.

Automobilul s-a impus însă atenției generale și cu alte efecte — nedorite; avem în vedere cu precădere, accidentele a căror prezență revine frecvent în condițiile unui trafic intens. Acest domeniu, se arată în studiu, se

află în centrul atenției factorilor implicați. Măsurile adoptate an de an, și cu deosebire cele cu caracter preventiv, au condus la rezultate bune: reducerea în 1979 cu 9,4% a numărului de accidente comparativ cu anul precedent.

Prof. univ. DUMITRU RUSU
doctor docent în științe

BAZELE CONTABILITĂȚII

Cea de a doua ediție a lucrării „BAZELE CONTABILITĂȚII” publicată recent la Editura Didactică și Pedagogică sub semnătura profesorului universitar Dumitru Rusu, pune la îndemîna studenților economiști, alături de elementele consacrate ale științei contabile, aspecte noi ce de-

FIȘE

curg din procesul continuu de perfecționare a conducerii și organizării economiei — cu deosebire din aplicarea noului mecanism economico-financiar. Obiectul contabilității, metoda contabilității, clasificarea conturilor, sisteme de contabilitate, metodologia calculului costurilor de producție, principiile întocmirii bilanțului, tehnica contabilă etc., etc. constituie capitole fundamentale ale contabilității care își află o amplă și documentată tratare în volum. În alte secțiuni ale lucrării autorul a căutat să surprindă implicațiile pe care utilizarea, în prezent dar mai cu seamă în perspectivă, a metodelor informatice de calcul în contabilitate le are asupra capacității acestei discipline de a contribui la o mai bună cunoaștere a proceselor economice, la o mai bună conducere a acestora.

O LUCRARE despre contractele comerciale internaționale care să surprindă și să infățișeze rolul acestora în realizarea unității actului de comerț exterior în ipostazele sale economice, juridice, organizatorice și financiare se făcea tot mai simțită în literatura noastră de specialitate. Despre contractele comerciale și utilizarea lor în relațiile dintre state și parteneri din diferite țări s-au mai publicat lucrări; dar nici una din abordările de până acum nu au reușit să analizeze infățișările multiple ale actului de vânzare-cumpărare ce depășește granițele țării, în unitatea lor firească — așa cum se petrec lucrurile în realitate. Este, ni se pare, o calitate fundamentală a lucrării realizate de valorosul colectiv de cadre didactice și specialiști de la Academia „Stefan Gheorghiu*”). Rod al unei experiențe practice îndelungate, al unei activități publicistice și didactice de largă audiență, lucrarea înmănușează sinteza unor eforturi ale căror rezultate au fost larg apreciate de cercul foarte amplu al celor ce cunosc preocupările autorilor.

Este remarcabilă plasarea întregii activități de comerț exterior și cooperare economică internațională ca o componentă fundamentală a edificării noi orânduiri în țara noastră. Perspectiva situației României în rîndul țărilor cu nivel mediu de dezvoltare este în strînsă intercorelație cu menținerea în continuare a unui ritm înalt de creștere economică, cu realizarea unei ample activități de comerț exterior și a unei largi cooperări internaționale, cu încadrarea tot mai activă și eficientă în diviziunea mondială a muncii. Lucrarea reușește să plaseze orientarea capitolelor sale pornind tocmai de la sublinierea rolului în continuă creștere a activității de comerț exterior

* „Contractele comerciale internaționale”. Autori: Dr. Virgiliu Angheliescu, dr. Al. Deteșan, dr. Ervin Hutira, sub egida Academiei „Stefan Gheorghiu”. Ed. Academiei R. S. România, București, 1980.

în dezvoltarea economică generală, în formarea venitului național și să infățișeze în mod concret transpunerea în viață a acestei orientări. Este elocvent subliniată însemnătatea schimburilor și cooperării internaționale în desfășurarea normală a producției, în edificarea și întreținerea unor interdependențe optime, cit mai favorabile între dezvoltarea eco-

Contractele comerciale internaționale

nomiei noastre naționale și a celorlalte componente ale economiei mondiale.

Așezate pe temelii principiilor dreptului internațional ce exprimă cerințele noi de egalitate, avantaj reciproc între state și rezolvate în interesul tuturor popoarelor a marilor probleme ecologice ce preocupă astăzi omenirea, relațiile economice externe capătă, prin intermediul contractelor, rolul de factor efectiv de creștere a economiei naționale, de amplificare neîntreruptă a schimburilor și cooperării cu tot mai multe state, de diversificare a structurii economice naționale. În lucrare se subliniază că instrumentul juridic respectiv este chemat astfel să asigure cadrul politico-organizatoric al comerțului exterior și cooperării internaționale a țării noastre, pornind de la necesitatea realizării planului unic de dezvoltare economică-socială, de la realitatea unor condiții social-politice și economice foarte diferite prezente azi în lume, a căror temeinică cunoaștere trebuie bine stăpînită pentru realizarea în fapt a acordului pentru actul de comerț.

În volum sînt relevate atît formele clasice ale relațiilor economice dintre state cît și cele noi generate de adîncirea complexității cooperării tehnico-economice, a operațiilor de tip special. Este remarcabil faptul că lucrarea reușește să sesizeze și să prezinte cu competență formele noi, consacrate de practica internațională în domeniul comerțului exterior, să le elucideze implicațiile juridico-financiare, să remarce avantajele pe care le oferă creșterea eficienței relațiilor economice externe. Autorii pledează pentru receptivitate sporită față de ceea ce este nou în practica schimburilor internaționale, pentru o atitudine elastică de adaptare rapidă la condițiile în permanență înprospătare și care obligă, ca un imperativ al menținerii în competiția internațională, la o capacitate operativă maximă. Din acest punct de vedere, ce deosebire capitolele referitoare la intermedierea în comerțul internațional precum și la contractele comerciale de finanțare și plăți internaționale se înscriu între cotele celor mai noi elaborări în materie din literatura internațională, problemele respective fiind examinate cu claritate în lumina sarcinilor deosebite pe care conducerea de partid le pune în acest moment în fața lucrătorilor din comerțul exterior.

Organizarea cit mai eficientă a comerțului exterior și a cooperării economice internaționale impune perfecționarea întregului cadru juridic și în privința realizării sale în timp ca și a gradului de cuprindere și reglementare în diferite stadii ale activității economice. Pornind de la actualitatea acestei teze, de la cerințele realizării unei stabilități cit mai mari în schimburile și cooperarea cu celelalte state, autorii relevă însemnătatea și funcționarea tipurilor diferite de acorduri cu caracter comercial — tratate, con-

prof. dr. Mircea NICOLAESCU

(Continuare în pag. 29)

SITUATA la confluența acțiunii unor factori diverși — tehnici, de creativitate, economici și chiar sociali — tehnologia, expresie marcantă a actualei revoluții științifice și tehnice, cunoaște prefaceri de fond. O serie de efecte, de legi interne ale dezvoltării sale, sînt cunoscute specialiștilor; altele însă mai puțin. Tocmai de aceea, tehnologia, proiectată deopotrivă în planul considerațiilor teoretice și a celor nemijlocit practice, se află în ultima vreme tot mai mult în atenția unui cerc larg de cercetători, de factori de decizie economică sau politică. În aceeași arie de preocupări se înscrie și lucrarea publicată de curînd la Editura Științifică și Enciclopedică „Tehnologia ca sistem”*), lucrare ce poartă semnătura unui bine cunoscut cercetător al domeniului — Ion Crișan. Pe parcursul a opt capitole alcătuind structura cărții, sînt abordate subiecte de actualitate cum sînt: conceptul de sistem în tehnologie și atributele sale; soluționarea dilemei diversificare-unificare-tipizare; viitorul standardizării în condițiile accelerării ritmurilor de uzură morală a produselor, respectiv rolul acesteia în sistemul tehnologic; concepția modulară; concepția modernă despre specializare, cooperare și integrare în fabricația de mașini, utilaje și aparate; calitatea nouă a tehnologiei contemporane; flexibilitatea sistemului tehnologic, transferul de tehnologie și viteza progresului tehnic etc.

Bazat pe o vastă experiență în domeniul cercetării și ingineriei tehnologice, pe o cunoaștere de amănunt a aspectelor esențiale caracteristice industriei noastre constructoare de mașini și pe o informare temeinică asupra tendințelor dominante din țările avansate industrial

*) Ion Crișan, „Tehnologia ca sistem”, Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1980.

în ce privește evoluția concepției tehnologice, autorul ajunge la concluzii deosebit de interesante, relevînd și posibilitățile de aplicare practică a unor soluții; el demonstrează în acest fel avantajele abordării sistemice în domeniul tehnologiilor construcției de mașini. În cele ce

Sistemul tehnologic în construcția de mașini

urmează ne vom opri asupra citorva dintre aspectele tratate în volum.

Autorul definește (pentru prima dată în literatura noastră tehnică) conceptul de sistem de fabricație drept „ansamblul structurat de mijloace de producție legate între ele prin relații bine stabilite, ale cărui funcțiuni sînt sarcinile de muncă avute în vedere”. În această viziune sistemul de fabricație înglobează atît organizarea tehnologică cît și tehnologia de execuție, unitatea de producție concepută și proiectată astfel reprezentînd o imagine integrată, corelată a lor în care sînt incluse și diferite mașini, dispozitive, echipamente și sculele necesare desfășurării corecte a procesului de producție.

O asemenea concepție despre sistemul tehnologic conduce la concluzia — de importanță practică deosebită — că pentru orice investiție sau lucrare de anvergură este necesar să se acorde prioritate definirii optimizate a întregului ansamblu tehnologic și numai ulterior, pe această bază, să fie soluționate elemen-

tele sale componente. Realizarea dispartată a unor segmente ale sistemului nu va da rezultatele așteptate chiar dacă fiecare rezolvare parțială ar reprezenta o soluție optimizată local.

Aprofundînd o serie de probleme referitoare la diversificare-unificare și concepția modulară în construcția de mașini, pentru a căror studiere a manifestat o preocupare constantă de-a lungul anilor, autorul le dezvoltă și le integrează în lumina conceptului de sistem tehnologic, reușind prin aceasta să desprindă unele concluzii importante sub aspect teoretic și practic. Astfel, diversificarea produselor, mărfurilor și serviciilor este apreciată în lucrare ca o caracteristică dominantă a producției contemporane, fiind generată de o multitudine de factori obiectivi printre care: lărgirea sferei activităților umane, creșterea continuă a exigenței populației față de produse cu calități diferențiate funcțional, accentuarea exigențelor de competitivitate etc., etc. Acțiunile conjugate de unificare, tipizare și standardizare care fac posibilă crearea noului produs prin combinarea — într-un mod nou, corespunzător scopului propus — a unor elemente structurale (module) concepute și asimilate anterior, reprezintă răspunsuri concrete la întrebările privind limitele rationale ale diversificării.

Cu toate că este circumscrișă unui domeniu de strictă specialitate, cartea lui Ion Crișan oferă satisfacția contactului cu o lucrare utilă nu numai tehnologilor — care sînt vizați în primul rînd. Ea prezintă, în aceeași măsură, interes pentru economiști și factori de decizie economică chemați prin însăși natura activităților să intervină activ în rezolvarea problemelor de fond cu care se confruntă tehnologia în prezent.

dr. ing. Ion HERA-BUCUR

DEZARMAREA – UNICA ALTERNATIVĂ RAȚIONALĂ A EPOCII NOASTRE

UNA DIN constantele politicii Partidului Comunist Român, ale neobositei activități a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, o constituie preocuparea pentru încetarea cursei înarmărilor și realizarea dezarmării generale, în primul rând a dezarmării nucleare. Problema stopării întrecerii în domeniul armamentelor a devenit, în contextul mondial actual, o problemă vitală, de care depind înseși destinele viitoare ale întregii omeniri. Așa cum sublinia președintele Nicolae Ceaușescu în Mesajul adresat participanților la seminarul internațional cu tema „Contribuția tinerei generații la edificarea păcii și securității, la înfăptuirea dezarmării în Europa”, desfășurat recent la București, „**În condițiile interdependențelor tot mai strinse ale lumii de azi, ale încordării deosebite din viața internațională — care creează pericole tot mai grave la adresa păcii și independenței — nu există imperativ mai arzător, răspundere mai înaltă decât aceea de a milita cu toate forțele pentru promovarea destinderii, a respectului independenței fiecărui popor, pentru dezarmare și securitate, pentru soluționarea constructivă, numai și numai pe cale pașnică, a marilor și complexelor probleme ale contemporaneității, pentru instaurarea unei noi ordini economice internaționale.**”

Acuitatea problemelor dezarmării decurge nu numai din dorința popoarelor de a trăi în relații pașnice și de colaborare între ele, dar și din bazele obiective, materiale, din dimensiunile nemaîntinse ale cheltuielilor militare efectuate în prezent pe planeta noastră. Ediția pe 1980 a Anuarului Institutului Internațional de Cercetări asupra Păcii de la Stockholm (SIPRI), apărut recent, reanalizând datele pe ansamblul mondial, ajunge la concluzia că anul trecut s-au cheltuit în scopuri militare cel puțin 446—480 miliarde dolari și că ritmul de creștere a cheltuielilor bugetare oficiale destinate scopurilor militare are tendința de accelerare.¹⁾ Pentru anul 1980 estimările fixează această sumă la peste 500 miliarde dolari, ceea ce înseamnă aproximativ 1,4 miliarde dolari pe zi sau aproximativ 1 milion de dolari pe minut.

Dacă ne referim la sporul cheltuielilor militare în prețuri constante, atunci proporțiile creșterii apar și mai elocvente: dacă în 1949 aceste cheltuieli depășeau foarte puțin cifra de 100 miliarde dolari, ele au întrecut 250 miliarde în anii 1952—1953, pentru a se plafona apoi pînă în 1960 la circa 220—230 miliarde dolari pe an; după 1961 asistăm la o creștere continuă și

tot mai periculoasă prin proporțiile uriașe la care s-a ajuns (vezi graficul).

Ceea ce este deosebit de îngrijorător este faptul că accelerarea cursei înarmărilor a avut loc chiar pe fundalul „Deceniului dezarmării”, inițiat în cadrul Națiunilor Unite, al cărui scop era realizarea unui consens în vederea reducerii cheltuielilor militare, o parte din sumele rezultate urmînd a fi orientate către țările în curs de dezvoltare în vederea intensificării proceselor de lichidare a subdezvoltării. Autorii Anuarului SIPRI, citat mai înainte, nu ezită să aprecieze că „Deceniul dezarmării” s-a sfîrșit printr-un eșec profund și că evoluția reală a fost o adîncire a prăpastiei dintre declarațiile de pace și acțiunile practice ale multor guverne din toate continentele. Așa cum releva secretarul general al O.N.U. Kurt Waldheim, în raportul prezentat în fața celei de a 35-a sesiuni a Adunării Generale în luna septembrie a acestui an, „Este o adevărată ironie că toate guvernele își manifestă îngrijorarea față de dimensiunile și pericolele cursei înarmărilor, declarîndu-se în principiu pentru dezarmare, și totuși lipsa de progrese în acest domeniu este mai evidentă decât în oricare altă problemă internațională majoră”.

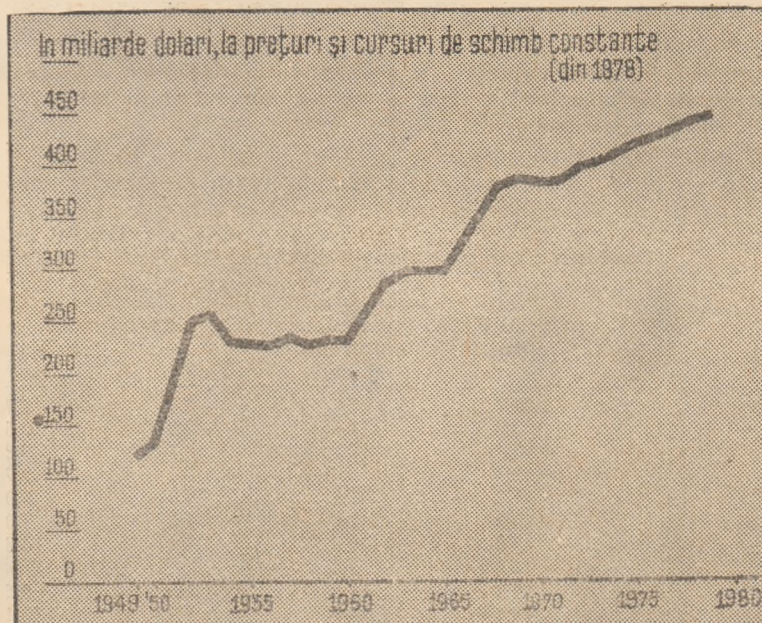
Ținînd seama de cursul tot mai periculos pentru pacea mondială pe care îl are cursa frenetică a înarmărilor, în primul rînd înarmarea nucleară și exprimîndu-și convingerea că popoarele dispun de forța necesară pentru a determina guvernele să țină seama de interesele omenirii, țara noastră a

adresat întregii lumi chemarea de a face totul pentru ca pregătirea și desfășurarea celei de a doua sesiuni speciale a Adunării Generale a O.N.U. consacrate dezarmării să marcheze o cotitură radicală în eforturile întregii comunități internaționale pe calea materializării acestui deziderat vital al umanității.

Oferind un exemplu demn de urmat de către toate statele, deoarece corespunde în cel mai înalt grad intereselor destinderii, dezarmării și păcii, asigurării prosperității tuturor popoarelor, țara noastră — fidelă poziției sale consecutive în această privință — a hotărît recent, pentru a treia oară consecutiv, reducerea cu 16% a cheltuielilor militare pe anul 1980, fondurile economisite fiind îndreptate pentru înfăptuirea programului de ridicare a nivelului de trai al poporului.

Desigur că în condițiile în care marea majoritate a cheltuielilor militare mondiale sînt efectuate de un grup restrîns de state, România singură sau chiar țările mici și mijlocii nu vor putea asigura progrese reale și însemnate pe calea dezarmării; este necesar ca dezarmarea să fie începută de țările mari, de cele care dețin armamentul nuclear. Dar chiar și în aceste condiții, noua inițiativă a României s-a bucurat, ca și cele precedente, de un larg ecou internațional, dovedind că atunci cînd există voința politică necesară se pot face pași reali pe calea dezarmării și contribuind la întărirea convingerii popoarelor de pretutindeni că

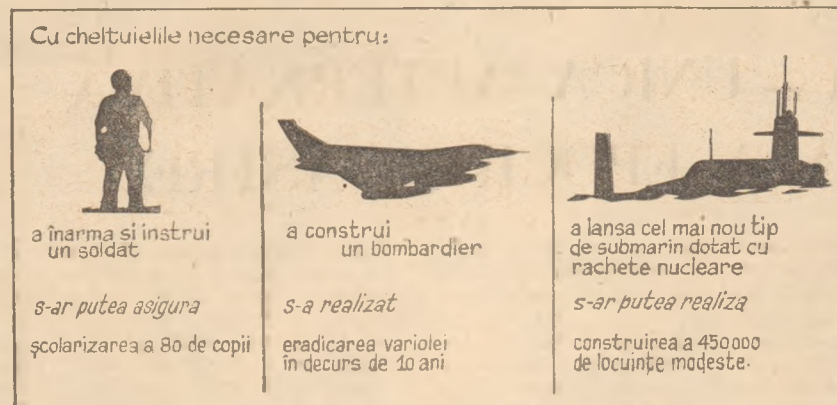
Cheltuielile militare mondiale, 1949 - 1979

(după «Armaments or Disarmament ?», SIPRI Brochure, Stockholm, 1980, p. 6)

¹⁾ SIPRI Yearbook 1980, World Armaments and Disarmament, Londra, Taylor and Francis Ltd., 1980, pag. 1 și tabelul din pag. 19.

Chiar și o mică reducere a cheltuielilor militare ar aduce o însemnată contribuție la acoperirea unor nevoi sociale

Sursa : Națiunile Unite

înțelegerea cursei înarmărilor nu reprezintă o fatalitate.

Un echilibru real de forțe trebuie și poate fi realizat nu prin intensificarea cursei înarmărilor, ci prin înfăptuirea unor măsuri concrete, fie și parțiale, de dezangajare militară și dezarmare. În condițiile în care Europa, continentul pe care au izbucnit cele două războaie mondiale, este suprasaturată cu arme, iar statelor semnatare ale Actului final de la Helsinki le revin circa 80% din totalul cheltuielilor militare mondiale, țara noastră consideră că este imperios necesar ca la reuniunea de la Madrid să se pună bazele organizării unei conferințe pentru dezarmare în Europa. Pentru ea, așa cum sublinia secretarul general al partidului nostru, noile rachete ce urmează a fi instalate în Europa, ca și cele existente deja, constituie un grav pericol pentru toate popoarele continentului, fără excepție.

În același timp, apare tot mai evident că povara înarmărilor nu mai poate fi suportată de nici un popor, că ea reprezintă un factor de frinare a dezvoltării economico-sociale a tuturor statelor, indiferent de mărime, de orinduire și grad de dezvoltare, agravând în același timp fenomenele de criză din economia mondială. Comparațiile care însoțesc desenele de mai sus sînt edificatoare în privința efectelor salutare pe care o reducere, fie și

modestă la început, a cheltuielilor militare le-ar avea în direcția satisfacerii unor nevoi sociale stringente, în primul rînd ale țărilor în curs de dezvoltare, dar și ale altor țări care cunosc actualmente o încetinire a creșterii economice și o puternică agravare a șomajului (pe ansamblul țărilor dezvoltate numărul șomerilor a ajuns la circa 20 milioane). Cifrele privind imensa risipă pe care o reprezintă cheltuielile militare devin cu atît mai concludente dacă ținem seama că omenirea utilizează în prezent în scopuri militare fonduri de opt ori mai mari decît cele destinate asigurării necesarului său crescînd de energie sau de 20 de ori mai mari decît totalul ajutorului economic pentru străinătate al țărilor industrializate, în vreme ce o cincime a populației globului suferă de foamete cronică. Numai S.U.A., de pildă, alocă pentru bugetul lor militar zilnic o sumă echivalentă cu întregul buget anual al Ruandei, țară cu o populație de 4,5 milioane de locuitori. Nu mai puțin semnificativ pentru implicațiile iraționalei curse a înarmărilor desfășurate pe plan mondial este faptul că două treimi din comerțul mondial cu arme formează obiect al importului țărilor în curs de dezvoltare, a căror pondere în totalul cheltuielilor militare mondiale s-a majorat între 1965 și 1979 de la 6,3% la 15,3%.

Dar amploarea căpătată de cursa înarmărilor se resimte tot mai puternic

și în țările mai dezvoltate din punct de vedere economic (așa cum sugerează datele din tabelul nr. 1), cu atît mai mult cu cît într-o serie de state de pe cele mai diferite meridiane dinamice cheltuielilor militare a întrecut-o pe cea a venitului național (vezi tabelul nr. 2).

În aceste condiții, așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu de la înalta tribună a celui de al XII-lea Congres al Partidului Comunist Român, „Este evident pentru oricine judecă rațional că singura cale de ieșire din marile dificultăți ale crizei economice mondiale este promovarea fermă a unei politici economice bazate pe schimbarea radicală a raportului din-

Tabelul nr. 2

Dinamica P.I.B. și a cheltuielilor militare în 1976—1979

1976 = 100, prețuri constante

	P.I.B.	Cheltuieli militare
Belgia	106,7	114,6
Italia	108,8	112,6
Franța	109,7	112,1
M. Britanie	105,2	105,2
Japonia	118,3	119,2

Sursa : Calculat. după SIPRI Yearbook 1980, p. 20—21 ; U.N. Statistical Yearbook, 1978 ; IMF World Economic Outlook, 1980, p. 88.

tre cheltuielile pentru dezvoltare și cele pentru înarmare, pe orientarea folosirii preponderente a venitului național în scopul accelerării progresului economico-social al popoarelor, al creșterii nivelului lor de viață material și spiritual”.

Imensa risipă generată de cursa înarmărilor și necesitatea imperioasă de a se găsi noi resurse financiare și materiale pentru dezvoltare pun în evidență actualitatea deosebită a propunerii făcute de România privind reducerea cheltuielilor militare ale tuturor statelor cu cel puțin 10% pînă în 1985 și folosirea sumelor astfel economisite pentru satisfacerea unor nevoi sociale din fiecare țară, precum și pentru sprijinirea țărilor în curs de dezvoltare. În același timp, ținînd seama că dezarmarea este un proces complex și de durată, o mare însemnatate ar avea, în concepția țării noastre, realizarea unor înțelegeri internaționale care să consemneze angajamentul statelor, în primul rînd al celor puternic înarmate, că pînă la încheierea unor acorduri privind înghețarea și reducerea bugetelor militare vor da dovadă de autoreținere în ce privește creșterea cheltuielilor lor militare.

Reprezentînd un pas concret pe linia înfăptuirii dezarmării ca deziderat suprem al tuturor popoarelor, o asemenea măsură ar putea determina concomitent un progres real în direcția lichidării subdezvoltării, a creșterii generale a nivelului de trai și civilizație pe planeta noastră.

Tabelul nr. 1

Ponderea unor cheltuieli în bugetele statelor

	Cheltuieli militare	Cheltuieli pentru :		
		învățămînt, cultură și educație	agricultură	alte ramuri ale economiei
S.U.A.	23,7	6,2	0,5	2,7
Turcia	20,0	11,6	5,3	2,5
Grecia	19,4	12,1	10,5	3,2
R.F.G.	18,7	5,6	1,3	2,7
Franța	17,3	25,2	3,3	5,0
M. Britanie	16,5	2,6	1,5	7,0
Spania	13,6	19,0	5,9	4,2
Canada	10,8	5,4		13,8
Norvegia	10,7	11,8	9,5	9,2
Portugalia	10,7	15,0	4,4	3,1

Sursa : Statistisches Jahrbuch 1980 für die Bundesrepublik Deutschland, Wiesbaden, Statistisches Bundesamt, 1980, p. 674

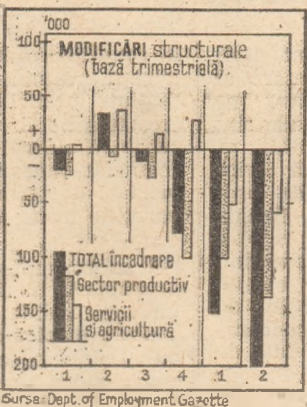
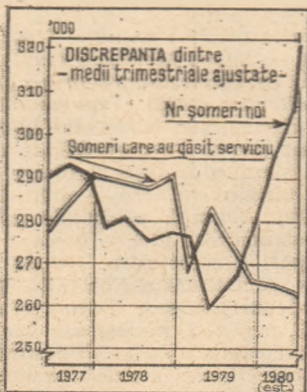
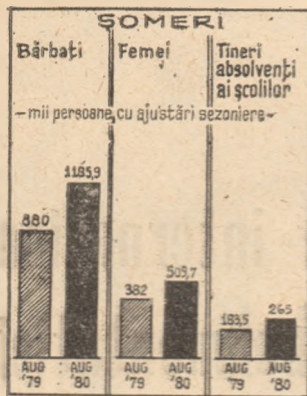
Surse alternative de energie

Către sfârșitul acestui an în R.F.G. urmează să fie finalizate studiile privind gazeificarea cărbunelui — apreciază Ministerul federal pentru cercetare și tehnologie. Acestea, alături de proiectele pentru fabrici de lichiefiere a cărbunelui fac parte dintr-un program rațional estimat la 13 mrd. DM menit să confere Germaniei federale în loc prioritar pe piața mondială în privința tehnologiilor de prelucrare a cărbunelui.

În prezent se află în studiu 14 proiecte privind afinarea cărbunelui, iar două stații pilot funcționează deja sau se află în construcție. Cu toate aceste eforturi, se apreciază însă, că fabricile de lichiefiere și gazeificare nu vor putea acoperi decât 3% din cererea de petrol și gaze a anului 1990 în R.F.G. În aceste condiții, preocupările de economisire a energiei vizează simultan reducerea utilizării petrolului, în favoarea cărbunelui, în sistemul de încălzire și creșterea producției de energie electrică obținută în centrale atomoelectrice.

Recrudescență în șomajul britanic

Numărul șomerilor britanici a atins, de curând cifra record de 2 milioane, analize britanice indicând și alte aspecte,

mai puțin vizibile la prima vedere, dar care con-

verg în direcția concluziei privind accentuarea acestui fenomen în condițiile recesiunii din economia Angliei. Astfel, datele statistice relevă că numai în perioada mai-iulie 317 mii persoane s-au înscris în medie pe lună în listele de șomaj — cu 50 000 peste cifrele din perioada anterioară corespunzătoare — iar numărul celor care au găsit de lucru — 263 mii — a fost cu 14 mii sub nivelul perioadei respective din 1979. Prognosticele apreciază că această diferență are o tendință netă de creștere, determinând agravarea pe termen lung a problemei șomajului.

Pe categorii ale populației, dacă se exclud din total tinerii proaspăt ieșiți de pe băncile școlilor (deși cu o pondere în creștere în prezent) precum și variațiile sezoniere, rezultă că numărul șomerilor adulți se ridică la 1,7 milioane, cu 434 mii peste cifra din august 1979. Aceasta, în condițiile în care numărul locurilor de muncă disponibile este apreciat la 300—350 mii, respectiv jumătate din disponibilitățile anului trecut.

Pe domenii de activitate se constată reduceri serioase în sectorul industriei prelucrătoare (5% pe ansamblul anului 1979, respectiv o diminuare cu 350 000 persoane a forței de muncă angajate) și — ca un fenomen mai nou — diminuări în cadrul celor angajați în sfera serviciilor: 350 000 numai în primul semestru al anului în curs, cu tendințe similare în viitorul previzibil. Grafic nr. 3: 1979 și sem. I 1980.

Programe de dezvoltare

Nigeria, satisfacerea necesităților din resurse proprii

CA PRINCIPAL instrument de asigurare a controlului guvernului federal asupra procesului dezvoltării economice a federației nigeriene în următorii 5 ani, noul plan național (al patrulea) de dezvoltare (1981—1985), cuprinde unele modificări esențiale față de obiectivele majore ale planurilor anterioare și exprimă o prudență mai mare în estimarea posibilităților concrete de realizare. La elaborarea liniilor directoriale ale viitorului plan cincinal au fost avute în vedere două principii de bază: consolidarea investițiilor, în sensul finalizării proiectelor majore naționale începute anterior și a menținerii în bună funcționare a obiectivelor deja construite; autospodărirea economică, cu un larg efect asupra tuturor sectoarelor productive. Agricultură, ca domeniu prioritar, va fi încurajată, astfel încât să asigure suficientă hrană pentru populație. În industrie, se va urmări dezvoltarea sectoarelor a căror materie primă poate fi asigurată în principal din resurse interne.

Voluntăți globale ale investițiilor prevăzute pentru întreaga perioadă de plan se ridică la importanța sumă de circa 55,7 miliarde dolari, din care 40,7 miliarde dolari pentru sectorul public (în tranșe anuale de circa 8,1 miliarde) și 15 miliarde dolari pentru sectorul privat (în tranșe anuale de 3 miliarde dolari). De-a lungul perioadei de plan, creșterea medie anuală a P.N.B. se prevede să se cifreze la 8,3%.

Obiectivul fundamental al viitorului plan va fi satisfacerea cit mai mare a necesităților din resurse proprii. În sectorul industrial, aceasta va însemna creșterea eforturilor guvernamentale pentru includerea într-o proporție sporită a materiilor prime locale în procesele de prelucrare. În acest sens, firmelor care se vor înființa și vor utiliza materii prime locale le vor fi acordate stimulente financiare sporite. În sectorul agricol, se apreciază că noul plan urmează să demonstreze că nu există motive ca, în condițiile în care 70% din populație lucrează în agricultură și în condițiile în care există vaste suprafețe de pământ fertile neexploatate sau subexploatate, Nigeria să nu-și poată acoperi necesarul alimentar din producția proprie. Într-adevăr, este de așteptat ca noul plan să constituie o aprofundare a politicii potrivit căreia, atunci când țigăciul eventual se va epuiza, agricultura va trebui să devină principala sursă de venituri în valută, așa cum, de altfel, a fost pînă în momentul în care a fost înlocuită de industria extracției țigăciului.

În cadrul relațiilor economice bilaterale, exporturile românești constau în instalații complexe pentru centrale electrice, uzine chimice, fabrici de ciment și cărămizi, centrale telefonice, diverse utilaje, mașini și echipamente pentru transport. Importurile României din Nigeria includ, în primul rînd, diverse minereuri și minerale, precum și cauciuc natural, piei de animale, cafea, citrice etc.

În planul cooperării economice trebuie menționată creșterea a două societăți mixte de producție pentru prelucrarea lemnului, precum și cooperarea în domeniul construcțiilor de locuințe în Nigeria.

Constantin MUNTEANU

EVOLUȚII MONETARE

ÎN PERIOADA 6—10 X 1980 cursul dolarului S.U.A. a fost, din nou, caracterizat printr-o evoluție contradictorie față de principalele valute occidentale.

Tendința de scădere a dobânzilor la depozitele în dolari atît la intern (unde unele bănci și-au redus nivelul dobânzilor de bază), cît și pe piața eurodolarilor (care au pierdut la perioadele de 6 luni circa 0,875%) a imprimat un trend descendent monedei nord-americane pe piețele valutare.

Sub impactul favorabil al reafirmării de către autoritățile monetare centrale engleze al menținerii la același nivel ridicat a dobânzilor minime de împrumut, respectiv 16%, lira sterlină a înregistrat procentul cel mai accentuat de depreciere față de dolar în acest interval — 0,7% — situîndu-se pe 10 X la 2,4025 dolari/liră, față de 2,3850 dolari/liră cu o săptămînă în urmă. Anunțarea reducerii în Elveția a nivelului anual al inflației în luna septembrie la 3,8%, comparativ cu 4,2% în august a favorizat situația francului elvețian pe piețele de schimb, acesta reperciindu-se cu 0,6% în relația sa cu dolarul S.U.A., respectiv la 1,6350 franci/l dolar pe 10 X, față de 1,6450 franci/l dolar pe 3 X '80. Francul francez s-a situat permanent peste închiderea de referință din 3 X de 4,1075 franci/l dolar, cotația sa de la sfîrșitul intervalului analizat de 4,18 franci/l dolar reprezentînd o apreciere de 0,4%. Francul belgian și marca vest-germană au înregistrat procente apropiate de întărire față de dolar — circa 0,3% — fiind tranzacționate la închiderea din 10 X la nivele în jurul a 28,95 franci/l dolar (29,05 franci/l dolar pe 3 X) și respectiv 1,8050 mărci/l dolar (1,81 mărci/l dolar pe 3 X 1980). Procentul de redresare a lirei italiene în relația

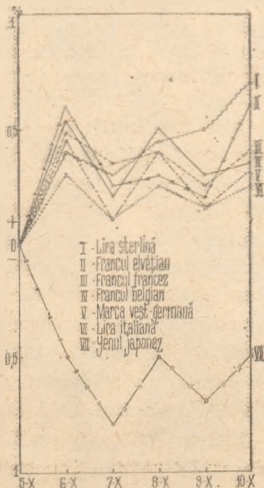
sa cu dolarul S.U.A. a fost diminuat sub influența negativă a publicării cifrelor balanței comerciale a Italiei pe luna august a.c. (deficit de cca. 1,600 miliarde lire), astfel că cotația de la închiderea perioadei prezentate de 859,50 lire/l dolar era cu puțin peste 0,2% în depreciere față de nivelul de referință de 861,25 lire/l dolar. O mișcare contrară a înregistrat-o yenul japonez, care a pierdut în raport cu dolarul S.U.A. 0,5%: 208,25 yeni/l dolar pe 10 X 1980, comparativ cu nivelul de 207,25 yeni/l dolar pe 3 X 1980. Principalul element care a contribuit la această mișcare a monedei nipone l-au constituit intervențiile constante ale Băncii Japoniei, în vederea opririi mișcării prea accentuate „à la hausse” din săptămînile precedente.

Dobânzile la depozitele în principalele eurovalute pe perioade de 6 luni s-au situat la închiderea din 10 X 1980 la cca. 13% la eurodolarii (13,875% pe 3 X), 8,5625% la euromărcile vest-germane (8,75% cu o săptămînă în urmă) și 5,5625% la eurofrancii elvețieni (5,75% pe 3 X 1980).

Prețul aurului la Londra, mai ales sub impactul unor factori tehnici, a recuperat din terenul pierdut în intervalul anterior, astfel că al doilea fixing din ziua de 10 X 1980 de 685,25 dolari/uncie era cu 24,75 dolari/uncie peste cel corespunzător din 3 X 1980 de 660,50 dolari/uncie.

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEANU

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 6—10 X; bază: cursurile din ziua de 3 X a.c.

35 de ani de la crearea F.A.O.

Participare și cooperare internațională pentru eliminarea flagelului subalimentației în lume

CREAREA Organizației Națiunilor Unite pentru alimentație și agricultură (F.A.O.), la 16 octombrie 1945, răspunde unor preocupări internaționale izvorite din dificultățile agriculturii mondiale după cel de-al doilea război mondial, precum și din înrăutățirea condițiilor de muncă și de viață ale populației agricole; crearea F.A.O. marca, la acea vreme, debutul unei largi campanii internaționale vizând ameliorarea situației țăranimii și a agriculturii în general, încercându-se coroborarea eforturilor internaționale pentru modernizarea agriculturii și rezolvarea problemei alimentare în lume. În cei 35 de ani care au trecut de atunci F.A.O. și-a adus și își aduce contribuția la conștientizarea omenirii în legătură cu problemele care grevează dezvoltarea social-economică pe planeta noastră, punind totodată în funcțiune un sistem de sprijinire efectivă a națiunilor și grupurilor sociale cele mai afectate de flagelul subalimentației și al foametei.

Programul alimentar mondial (1962), Programul de cooperare F.A.O. — Banca Mondială (1964), Planul mondial orientativ pentru dezvoltarea agriculturii (1969), Programul pentru salvarea Sahelului (1973), Angajamentul internațional asupra securității alimentației mondiale (1974), Programul de cooperare tehnică (1976), Programul de acțiune specială pentru prevenirea pierderilor după recoltare (1977) reprezintă numai câteva din inițiativele care — alături de ajutoarele alimentare, asistența tehnică, proiectele tehnico-economice în favoarea a nenumărate țări — creează o imagine asupra ariei de preocupări a celor peste 140 de țări reunite în această organizație specializată a Națiunilor Unite. F.A.O. este, însă, tot atît de departe de a-și fi atins pe deplin scopul, dat fiind existența și, mai ales, persistența unei multitudini de factori de o mare complexitate și diversitate care concurează la ne realizarea obiectivului suprem pe care și l-a propus organizația: eradicarea foametei.

„Cercul vicios” al subdezvoltării

ÎN 1980 situația alimentară nu este de natură să liniștească omenirea ci, din contră, prezintă un tablou zguduitoare: țările în curs de dezvoltare care reprezintă două treimi din omenire nu dispun decît de o treime din producția mondială de alimente. Aproape un miliard de oameni se află în prezent în stare de subnutriție, iar din aceștia anual 50 de milioane, din care 17 milioane sînt copii, cad victime foametei¹⁾. Aceleași țări sărace dispun numai de o zecime din parcul mondial de tractoare în timp ce, cu 30 la sută din totalul populației globului, țările dezvoltate furnizează cea mai mare parte a producției agricole și 60% din cea alimentară (trei pătrimi din producția de carne, 80 la sută din cea de lapte și jumătate din recolta de cereale).

Recent, directorul general F.A.O., Edouard Saouma, cerea țărilor membre să suplimenteze cu 500 000 tone ajutorul agricol pe anul în curs, pentru țările cele mai grav afectate, solicitînd, totodată, majorarea la 2,4 mil. tone (față de 1,7 mil. tone anterior) a volumului acestui ajutor pentru anul 1980—1981. În contrast, în timp ce o cincime din populația globului suferă de foame, în timp ce F.A.O. încearcă să obțină o suplimentare aproape infimă în raport cu necesitățile populațiilor aduse în stare de pauperizare de neocolonialismul epocii noastre, în același timp omenirea cheltuie în mod incredibil și irațional un miliard și jumătate de dolari pe zi pentru înarmare — contrast care face neavenit orice comentariu.

În realitate, ajutoarele nu sînt decît un paliativ al problemei alimentare al cărei fond nu poate fi rezolvat pe această cale. Dezechilibrele actuale sînt efecte simptomatice ale inechității ce persistă în lume și care frînează orice eforturi ale țărilor afectate de problema subalimentației de a lichida subdezvoltarea. „Ajutoarele nu rezolvă problema de fond — sublinia de curînd E. Saouma — ; este nevoie de sprijin pentru lichidarea subdezvoltării fără de care țările respective rămîn condamnate la situația de dependență față de generozitatea internațională”. Pe de altă parte, statisticile F.A.O. au demonstrat că o repartizare echitabilă a hranei în lume, alături de o mai rațională exploatare a terenurilor agricole ar putea înlătura actualele dezechilibre. În lipsa unor atari măsuri, deficitul mondial de alimente — de 80 de milioane tone în prezent — se apreciază că va ajunge spre sfîrșitul deceniului la cifra impresionantă de 130 milioane tone. Dar alți specialiști²⁾ consideră că, de fapt, există o falsă problemă alimentară în condițiile în care resursele globului sînt departe de a fi secătuite, repartizarea inegală fiind cea care dă imaginea insuficienței alimentare. Cu atît mai mult cu cît în prezent doar o jumătate din terenurile arabile sînt cultivate, nu se practică în suficientă măsură și organizat o agricultură intensivă pe baza tehnicilor existente în lume. Tot subdezvoltarea ca și inechitățile sociale fac ca producția agricolă pe locuitor să fie foarte scăzută în unele țări și regiuni ale lumii, uneori chiar sub nivelul producției de acum 20 de ani, situație care, într-un cerc vicios, fiind efect este și cauză pentru inaccesibilitatea maselor agricole la tehnologii moderne,

la condiții avantajoase de creditare, la irigații, semințe selecționate, îngrășăminte, pesticide. Efectul invers a fost creșterea ponderii și a presiunilor exercitate în agricultură de către sistemul financiar-bancar, de politicienii proprietari de terenuri agricole, de corporațiile transnaționale.

Rezultă de aici și posibilitatea apariției subconsumului sau a fenomenului infometării în țări care, paradoxal, au un venit ridicat pe locuitor, dar unde, cauzele efectelor amintite le constituie menținerea pe cea mai mare parte a suprafețelor agrare a monoculturii sau controlul marilor companii asupra desfacerii. Tot atît de paradoxal este situația țărilor nevoite să importe produse alimentare în ciuda faptului că ele însele sau mai bine-zis corporațiile transnaționale care controlează agricultura sînt producătoare de astfel de bunuri. Această situație a devenit perfect posibilă și în acest sens poate fi dat de exemplu faptul că numai cinci astfel de corporații monopoliste controlează 90% din comerțul internațional cu cereale, patru corporații dețin 90% din comerțul mondial cu banane, bine cunoscuta firmă Unilever controlează 80% din livrările în întreaga lume la uleiul de porumb, soia și arahide și alte uleiuri comestibile. Produsele sînt deturate, astfel, de la beneficiarii lor firești, se creează premisele unui sistem agricol omnipotent care ține în mînă toate stadiile producției, de la fermier la consumator; sînt create, totodată, bazele manipulării prețurilor și a desfacerii în scopul obținerii de profituri în mod artificial — profituri care, după unele estimări americane numai pentru corporațiile cu sediul în Statele Unite se ridică la 12—14 miliarde dolari anual. Este un argument în plus refe-

¹⁾ FAO, S'attaquer à la racine même de la grande misère des masses rurales. Juillet 1979

²⁾ Frances Moore Lappe and Joseph Collins, World Hunger-Ten Myths, Institute for Food and Development Policy, S.U.A., mai 1979

ritor la necesitatea ca mecanismul comerțului mondial de produse agricole — astăzi în favoarea și la dispoziția intereselor monopoliste — să fie restrucurat pentru a servi intereselor beneficiarilor săi legitimi.

Pe de altă parte, degradarea constantă a raportului de schimb la principalele produse agricole exportate de țările în curs de dezvoltare constituie o frână serioasă în calea punerii în aplicare a unor programe naționale de dezvoltare rurală, se răsfrișe puternic asupra populației rurale sărace și — potrivit unor studii ale F.A.O.³⁾ — este de natură să ducă pe termen lung la încetinirea creșterii schimburilor mondiale, să afecteze chiar nivelul de trai al consumatorilor din țările industrializate. Desigur, sub acest aspect, cel mai afectat sunt țările cele mai sărace: surse UNCTAD relevă că în cazul a 23 de țări din această categorie (dar în care trăiește mai mult de jumătate din populația globului), raportul de schimb a marcat o depreciere de pînă la 30% în perioada 1970—1976.

O nouă ordine în lume, calea rezolvării problemei alimentare

INSISTENȚA cu care cea mai mare parte a țărilor lumii se pronunță pentru instaurarea unei noi ordini economice internaționale capătă astăzi valențe deosebite în contextul luptei pentru abolirea sărăciei în mediul rural, deosebit de acută fiind, în acest sens, scăderea puterii de cumpărare a maselor de muncitori agricoli care constituie marea majoritate a populației într-un număr ridicat de țări în curs de dezvoltare. Statistici O.N.U.⁴⁾ indică faptul că nota plătită de consumatorii finali ai principalelor produse exportate

de țările în curs de dezvoltare (cu excepția petrolului) depășește 200 miliarde dolari pe an; din această sumă producătorii primesc numai 30 miliarde, restul intrînd în beneficiul intermediarilor din țările dezvoltate care controlează transporturile maritime, operațiile de prelucrare, de ambalaj, de distribuție și comercializare, punînd astfel opreliști artificiale în fața posibilității de creștere a puterii de cumpărare în țările „lumii a treia” și, în ultimă instanță, în calea stimulării dezvoltării agricole și industriale a acestor țări. Într-adevăr, multe din țările ale căror încasări în devize provin preponderent din exporturi agricole au trebuit, din lipsă de fonduri, să-și reducă programele de dezvoltare rurală sau — în alte cazuri — să acorde un loc tot mai mare culturilor exportabile în dauna necesităților de consum ale populației respective.

Și astfel lanțul se încheie, sau mai bine-zis se reia, fără posibilitatea unei rezolvări în favoarea unor mari segmente de populație astăzi nedreptățită de menținerea unei structuri economice mondiale bazată, în bună parte, pe inechitate și exploatare. Într-un asemenea context, fără îndoială că nici ajutoarele pentru dezvoltare — de care aminteam la început — nu-și pot atinge scopul, efectul lor fiind anihilat de cel al multor alte măsuri corelate mai mult sau mai puțin vizibil. Autorii „miturilor” asupra „Foamei mondiale”⁵⁾ arată, în acest sens, că, condiționarea facilităților oferite de S.U.A., pentru achiziționarea de produse americane scade considerabil posibilitățile concurențiale de export ale țărilor care trăiesc de pe urma producției agricole vîndute în străinătate.

Aționînd consecvent pentru lichidarea subdezvoltării și a menținerii polarizării avuției în lume, România

și-a afirmat cu nenumărate prilejuri, poziția sa militantă, de largă recunoaștere internațională, în favoarea intensificării eforturilor din partea tuturor statelor și, în primul rînd, a celor în curs de dezvoltare, pentru reducerea și, în final, lichidarea decalajelor economice. În concepția României, exprimată la ultima Conferință mondială a F.A.O., această organizație trebuie să-și concentreze eforturile pentru identificarea de măsuri practice care să vizeze în special: creșterea și diversificarea producției agroalimentare, în primul rînd în țările în curs de dezvoltare; realizarea, în acest scop, de schimbări structurale, ținîndu-se seama de specificul și resursele fiecărei țări, inclusiv în ce privește forma de proprietate și modul de folosire a resurselor de terenuri; amenajarea și sistematizarea zonelor rurale, precum și dezvoltarea în aceste regiuni a unor sectoare neagricole menite să contribuie la o mai bună valorificare a tuturor resurselor disponibile în mediul rural; formarea de cadre necesare agriculturii și dezvoltării rurale în general. Este, totodată, necesară creșterea rolului cooperării internaționale în rezolvarea acestor probleme și sporirea, în acest context, a contribuției țărilor dezvoltate și a organizațiilor internaționale de profil, precum și dezvoltarea cercetării științifice și tehnologice în corelare cu cercetarea sociologică. Sînt deziderate ce reclamă unirea tuturor eforturilor în vederea soluționării problemei acute a alimentației, ca o parte intrinsecă a problemelor majore ce confruntă lumea de azi și care trebuie rezolvate cit mai urgent, în spirit de cooperare echitabilă pe plan mondial.

Emilian STANCU

³⁾ FAO, Les ruraux pauvres victimes oubliées du marche international, juin 1979
⁴⁾ Ibidem
⁵⁾ F.M. Lappe, Joseph Collins, op. cit.

Contractele comerciale internaționale

(Urmare din pag. 24)

venții, contracte — în înfăptuirea concretă a relațiilor la nivel macroeconomic, ca și microeconomic; de asemenea ei surprind specificitatea acestor acorduri, raporturile dintre ele, în fapt unitatea lor.

Prin exemplificări concrete, actuale, este înfățișată ilustrativ modalitatea transformării tratatelor, acordurilor, convențiilor încheiate de țara noastră în contracte de export, de import ori de cooperare ce detaliază și organizează responsabilitățile cu caracter general, transformîndu-le în îndatoriri contractuale ce stau la baza organizării activității întreprinderilor respective. În carte se analizează rolul comerțului exterior în organizarea pe perioade îndelungate a unei îndepliniri a întregului plan de producție, aprovizionare și desfacere al economiei naționale, preocupările statului nostru pentru practicarea cit mai largă a acordurilor și înțelegerilor de lungă durată, a căror acțiune favorabilă asupra tuturor factorilor promotori ai unei activități calitativ superioare în întreaga economie este de necontestat.

Lucrarea la care ne referim răspunde — atît orientativ, cit și ca realizare concretă — cerinței de a înfățișa modalitățile

în care contractele comerciale internaționale trebuie să înfăptuiască, sub toate aspectele, corelarea mecanismului economiei naționale cu piața mondială. Această analiză se întreprinde ținîndu-se seama de necesitatea asigurării unei stabilități cit mai îndelungate a relațiilor de schimb, viziunea respectivă trebuînd să reflecte, totodată, dinamica structurii economiei naționale, creșterea competitivității sale. Aprecieri asemnătoare sînt valabile și în ceea ce privește problemele financiar-bancare ale comerțului exterior, cuprînderea lor în clauzele și garanțiile contractuale ca laturi organice ale actului comercial; remarcăm aceeași străduință de sistematizare, de informare bogată, de relevare a ceea ce este nou. Lucrarea este de fapt de o mare actualitate și prin utilizarea largă — în prezentarea tuturor capitolelor sale — a legislației românești în materie, în vigoare la data intrării sub tipar, ceea ce-i conferă un grad de utilitate deosebit.

Firește că, în examinarea în continuare a acestei teme, sînt posibile și necesare îmbunătățiri, în special în legătură cu proporționarea diverselor capitole, extînderea și aprofundarea lor, în ce privește o mai echilibrată tratare în cadrul tuturor capitolelor a complexității as-

pectelor economice, financiare, comerciale și juridice.

Se cere, de exemplu, extinsă prezentarea legislației comerciale, în prevederile sale esențiale, privind principalii parteneri de comerț exterior și cooperare internațională ca și o abordare mai curajoasă a consecințelor nerespectării clauzelor contractuale, a necunoașterii lor în multe cazuri și, în general, a daunelor pe care o insuficientă disciplină contractuală, le implică pentru activitatea de comerț exterior și pentru întreaga economie națională. Am mai sugera sublinierea mai puternică a necesității unei temeinice cunoașteri a practicii contractuale drept o condiție fundamentală pentru finalizarea cit mai favorabilă a activității de negociere.

Destinată cadrelor din economie care sînt, pe zi ce trece, implicate în număr tot mai mare în activitatea de comerț exterior, ca și celor ce se pregătesc ori se perfecționează în acest domeniu, lucrarea răspunde unor cerințe de mare audiență. Ea constituie, totodată, o pledoarie pentru continua perfecționare a întregii activități de comerț exterior, subliniîndu-se responsabilitatea politică înaltă ce se vădește în acest domeniu, pentru o neîntreruptă îmbunătățire și adaptare a formelor de schimburi și cooperare internațională în concordanță cu cerințele economiei noastre naționale și tendințele economiei mondiale.

Industria miniera: evoluții pînă în 1983

UN STUDIU realizat sub auspiciile O.N.U. asupra perspectivelor dezvoltării

cu nivelul atins în 1977) se preconizează în industria aluminiului (de la extracția bauxitei și pînă la producerea metalului), ținîndu-se seama de lărgirea continuă a gamei utilizărilor sale. Proiecte considerabile de extindere a capacităților de producție există și în cazul minereului de fier (realizarea a-

(în mii tone)

Produsul	Capacități de producție		
	în funcțiune la 31.XII.1977	nivel proiectat pentru 31.XII. 1983	Creșterea pre- conizată (în %)
Minereu de fier ¹⁾	363469	442940	22
Minereu de cupru ²⁾	7576	8344	10
Minereu de zinc ²⁾	5861	6517	11
Minereu de plumb ²⁾	2965	3371	14
Minereu de nichel ²⁾	903	1076	19
Pauxită	88500	125000	41
Alumină	29085	42015	44
Aluminiu	13105	16934	29

¹⁾ La un conținut mediu de metal de 55,50%.

²⁾ Conținutul de metal.

Sursa: U.N., „Financing Mining Projects in Developing Countries”, 1979.

producției unor minereuri și metale în țările nesocialiste la orizontul anului 1983 relevă o serie de opțiuni diferențiate. Astfel, cele mai ample extinderi ale capacităților de producție (în raport

cestora ar putea fi, însă, frînate de prelungirea crizei din siderurgia țărilor occidentale) sau al minereului de nichel, în timp ce în cazul minereului de cupru, zinc și plumb este prevăzută o evoluție mult mai lentă.

Competitivitatea lemnului în construcții

ÎN CERCURILE de specialitate din S.U.A. se apreciază că, în viitor, consumul intern de lemn va spori nu numai în industria celulozei și hîrtiei, cea a mobilei etc., dar și în utilizările sale ca material de construcții. Aceasta, deoarece la o serie de însușiri ale lemnului care-l avantajează față de alte materiale de construcții, ca betonul, cărămida ș.a., se adaugă faptul că însuși procesul de prelucrare a materialului lemnos în elemente de construcție reclamă un consum de energie considerabil mai redus decît, de pildă, în cazul transformării calcarului în ciment.

Astfel, dacă se compară rezistența diferitelor materiale, raportată la o unitate de greutate a acestora, lemnul se dovedește a fi mai rezistent decît oțelul. Dar, mai importantă — îndeosebi în condițiile politicii de economisire a energiei — este calitatea lemnului de izolatoare termic. Sub acest aspect el este de 6 ori superior cărămizii, de 15 ori — betonului și de aproape 1800 ori — aluminiului. Cercetări efectuate în statul Arizona au evidențiat că, în cazul a două case de același tip, dar construite din materiale diferite, în casa din lemn consumul de energie este cu 23% mai scăzut iarna și cu 30%

vara (dacă se folosesc aparate de condiționat aerul) decît în casa cu pereți de cărămidă tencuiți. Toate acestea explică de ce aproape patru cincimi din casele construite de populație în S.U.A. au și în prezent — ca principal material de construcție — lemnul.

Bulgaria — ritmurile industriei chimice

CREATĂ și dezvoltată în ultimele trei decenii, înregistrînd un ritm susținut de creștere (de circa 15% în medie anuală pe perioada 1961—1980), industria chimică furnizează în prezent peste 7% din producția industrială a țării. Pornind de la valorificarea unor resurse locale, ca lignitul, sarea și calcarul, industria chimică bulgară a dezvoltat ulterior noi subramuri, îndeosebi cele de sinteză organică, pe baza petrolului importat. Ca urmare, oferta de produse chimice bulgare în străinătate cuprinde peste 180 de denumiri, articolele chimice reprezentînd (împreună cu cele din cauciuc) aproximativ 10% din exporturile țării. Se prevede că și în perioada următoare industria chimică bulgară își va menține ritmul ridicat de dezvoltare, producția ei — destinată altor ramuri — urmînd să se majoreze de la 3,6 miliarde leva în 1980 la 10 miliarde leva în 1990.

Reducerea consumului energetic în siderurgie

DUPĂ CUM S-A ARĂTAT la cea de-a 13-a conferință anuală a Institutului internațional pentru siderurgie (Sidney, octombrie 1979), consacrată problemelor economisirii energiei în ramura respectivă, principala orientare în acest domeniu o constituie reducerea consumului specific de combustibil la elaborarea fontei în furnale. Se apreciază că, anul trecut, cel mai scăzut nivel al acestui consum specific a fost obținut în Japonia — de 466 kg.c.c. per tonă. O altă cale de reducere a consumului specific de combustibil constă în extinderea tehnologiei turnării continue a oțelului, care a căpătat cea mai mare amploare în Finlanda, unde în 1979 prin această tehnologie se obțineau circa 89% din întreaga producție de oțel.

În sfîrșit, o direcție importantă de economisire o constituie recuperarea energiei secundare, ca — de exemplu — cea conținută în gazele combustibile, care se formează, la o presiune ridicată, în furnale. Pe baza utilizării lor în instalații de turbine cu gaze (cu o putere pînă la 10 MW), în Franța, Japonia, U.R.S.S. și alte țări se obțin însemnate cantități de energie electrică. Se efectuează, de asemenea, cercetări privind recuperarea energiei termice din zgură, transformarea huilei în combustibil lichid și gazos ș.a.

O resursă cu perspective: algele marine

O NOUĂ RAMURĂ INDUSTRIALĂ — cultivarea, recoltarea și prelucrarea algelor marine — se afirmă, în prezent, ca un furnizor în perspectivă de materii prime și energie. De la folosirea tradițională, îndeosebi în Extremul Orient, în alimentația oamenilor (în Japonia, de pildă, consumul de alge — în medie pe familie — a crescut de la 2,9 kg. în 1963 la 5,1 kg în 1978), utilizările algelor s-au extins treptat, diferitele extrase din ele găsindu-și aplicarea în industria textilă, alimentară, farmaceutică ș.a.

Studierea cultivării și industrializării algelor în condiții de rentabilitate economică a căpătat o amploare mai mare în Franța, în S.U.A., Japonia, U.R.S.S. și alte țări. Sub efectul crizei energetice o atenție crescîndă se acordă posibilităților de obținere a unor mari cantități de metan din algele marine (experiențele au arătat că dintr-o tonă de alge uscate se poate obține, prin fermentare, o cantitate de metan echivalentă cu 0,2 tone de petrol). În S.U.A., de pildă, a fost elaborat proiectul creării, pînă la finele secolului, a unor „ferme marine” cu o suprafață totală de aproape 40 mii ha, în care să se cultive soiuri de alge uriase, repede crescătoare și care se pretează la recoltare mecanizată.

GLOSAR

Invizibile [I]

ACEASTĂ DENUMIRE este dată unui întreg capitol al tranzacțiilor economice internaționale, cuprins într-o subdiviziune distinctă a balanței plăților. Este vorba despre servicii care, spre deosebire de mărfuri, nu au o formă materială, sunt „invizibile”, și care sînt prestate de o țară în folosul altor țări („servicii proprii”), ca și de cele prestate de străinătate țării respective („servicii primite”). Primele constituie o sursă de încasări pentru acea țară, iar celelalte o sursă de plăți. Tranzacțiile referitoare la serviciile internaționale sînt denumite deci „invizibile” în contrast cu mișcarea „vizibilă” a mărfurilor, cuprinsă în balanța comercială: exportul și importul de mărfuri.

Din categoria schimburilor invizibile fac parte următoarele: transporturile navale, aeriene și ferestre, indiferent dacă sînt de mărfuri sau de pasageri, inclusiv reparațiile executate la mijloacele de transport străine; călătoriile în străinătate ale rezidenților și călătoriile străinilor în țara respectivă, în scopuri turistice sau profesionale; veniturile din investiții, indiferent dacă sînt investiții directe sau investiții în titluri de valoare; veniturile din brevete, patente, licențe, drepturi de autor; alte servicii oficiale și particulare cum ar fi: serviciile financiare, asigurările etc.

Adeșori, importanța invizibilelor este umbrată de aceea care se atribuie schimburilor de mărfuri, considerate ca fiind o expresie a puterii sau slăbiciunii unei economii. Volumul și structura tranzacțiilor invizibile contribuie însă și ea la definirea imaginii globale a unei economii naționale. Pentru unele țări, invizibilele constituie o sursă principală de încasări din străinătate: este cazul acelor țări care dețin mari flote de transport sau care au o „industrie” turistică foarte dezvoltată. Anglia, de exemplu, a fost multă vreme „cărăușul marilor”, din cauza flotei ei comerciale care brăzda toate mările și oceanele globului, pînă cînd supremația ei în materie de navigație a fost subminată de ascensiunea altor țări. La rîndul lor, pentru țări ca Italia, Spania, Elveția, Iugoslavia, turismul reprezintă o mare sursă de încasări valutare.

Există însă și situații inverse, în care invizibilele constituie o cauză de dezechilibru al balanței plăților curente în sens negativ, cheltuielile pentru serviciile prestate de străinătate depășind încasările din serviciile „proprii” în favoarea străinătății. Astfel, în R. F. Germania, deși încasările din turismul internațional totalizează sume foarte mari, acestea sînt depășite în fiecare an de cheltuielile efectuate în străinătate de călătorii vest-germani, îndeosebi pentru turism.

Cu timpul se produc mutații importante nu numai în comerțul țărilor, dar și în schimburile invizibile. Încasările din aceste schimburi cresc mult mai rapid în unele țări decît în altele. În ultimii ani, în Franța și R.F.G., încasările din invizibile au crescut într-un ritm mai rapid decît, de exemplu, în Anglia. Ca urmare, această țară care se situa pe locul doi în lume în urma Statelor Unite (mari exportatoare de capital, deci mari beneficiare de venituri din investiții) deține astăzi o parte din exporturile totale de invizibile mai mică decît Franța și va fi în curînd depășită și de R.F.G. Partea britanică în exporturile mondiale de invizibile era de 12,4% în 1969 și a scăzut la 8,7% în 1978, în timp ce partea franceză a crescut de la 6,3% la 9,1%, iar cea vest-germană de la 7,2% la 8,6% în aceeași perioadă.

Specialiștii care analizează evoluția vizibilelor și invizibilelor în lume au constatat că între aceste două mărimi există un efect de compensare, balanța invizibilelor tinzînd să compenseze pe aceea a comerțului exterior.

C. K.

În aceeași grupă de factori intră și existența sau nu a resurselor hidroenergetice, știut fiind că utilizarea combustibililor fosili în termocentrale se soldează cu pierderi de energie de ordinul a 60—70% (cu excepția cazului producției combinate de energie electrică și termică, în care pierderile sînt mai mici), în vreme ce la valorificarea resurselor hidroenergetice pierderile sînt neglijabile.

Pe de altă parte se constată că țări cu niveluri apropiate de dezvoltare economică utilizează energia cu randamente sensibile diferite. O explicație rezidă în însăși structura pe ramuri a consumului de energie: în S.U.A., de pildă, unde o parte mai mare din energie se utilizează în transporturi, industria conținează cu numai 20% în consumul total de energie, în vreme ce în Japonia ponderea industriei ajunge la 42%.

Dincolo de aceste diferențe provenind din cauze de ordin general, deosebiri de randament energetic există chiar la nivelul aceleiași ramuri, în funcție de utilajele, instalațiile și tehnologiile folosite, ca și de produsele care se obțin. Astfel, spre exemplu, cercețări efectuate în S.U.A. și prezentate în revista *Focus* (iunie 1980) au scos în evidență că în această țară consumul de energie pentru obținerea unei tone de oțel este comparabil cu cel britanic, dar cu 20—25% mai ridicat decît în Japonia sau în Europa continentală. În industria aluminiului consumul mediu de energie electrică per lingou este cu 10% mai redus în Europa decît în S.U.A.; în industria cimentului consumul american de energie reprezintă aproape dublul celui vest-european, ca urmare a diferențelor în ce privește atît gradul de recuperare a energiei secundare, cît și extinderea procedurii uscat, mult mai eficient din punct de vedere al consumului energetic în raport cu cel umez, mult mai utilizat în S.U.A.

În sfîrșit, în comparațiile internaționale ale coeficientului de elasticitate al consumului de energie prezintă importanță și moneda în care s exprimă venitul național

date fiind fluctuațiile înregistrate de cursurile valutare.

Adîncirea decalajelor

Anca Preda, Brașov. — Previzunile din toamna acestui an ale Băncii Mondiale privind creșterea produsului național brut pe locuitor al țărilor în curs de dezvoltare exportatoare de petrol în perioada 1980—1985 sînt mai pesimiste în raport cu cele referitoare la aceeași perioadă efectuate însă „un an în urmă. În prezent se apreciază că venitul mediu pe locuitor al țărilor în curs de dezvoltare exportatoare de petrol, care crescuse cu 3,1% pe an în deceniul al șaptelea și cu 2,7% în cel de al optulea, va mai spori cu numai 1,8% pînă în 1985. În cazul celor mai sărace țări ale lumii, în care trăiesc 1,1 miliarde de oameni și al căror venit național pe locuitor nu depășește 220 dolari, creșterea va fi și mai lentă, de circa 1% pe an, respectiv cu numai 2 sau 3 dolari pe locuitor. În cadrul acestei grupe țările africane de la sud de Sahara (însușind 141 milioane de locuitori) vor înregistra chiar un ritm negativ (—1,3%).

Printre factorii care favorizează această evoluție sînt citați atît recesiunea prelungită din țările în curs de dezvoltare, cît și majorarea substanțială a prețurilor la petrol. În 1973 țările în curs de dezvoltare au importat petrol în valoare de 7 miliarde de dolari; anul acesta, valoarea importului respectiv va ajunge probabil la 67 miliarde dolari. Pentru anul 1985 se estimează o notă petrolieră de 124 miliarde dolari, în ciuda măsurilor de economisire și a sporirii producției interne de petrol.

Ca urmare în primul rînd a celor doi factori amintiți, deficitul balanței plăților curente a țărilor în curs de dezvoltare va reprezenta în anul curent 3,9% din produsul lor național brut, sporindu-le astfel și mai mult datoria externă.

Comerț

Ioan Ilieș, Turda — Piața comună și Asociația europeană a liberului schimb rîmîn

entități deosebite, cea de a doua grupare oprindu-se la stadiul de zonă a comerțului liber, în vreme ce prima a devenit o uniune vamală. În practică, pe baza acordurilor încheiate între țările membre ale celor două grupări, s-a creat o singură zonă a comerțului liber cu produse industriale. Cele 16 state care compun aceste grupări economice, cu o populație totală de 300 milioane de locuitori, realizează între ele două treimi din comerțul lor exterior. La capitolul produse industriale, ponderea schimburilor reciproce ajunge la patru cincimi. Dintre țările membre ale Pieței comune, cele mai dezvoltate schimburi cu statele membre ale A.E.L.S. le are R. F. Germania (41,6% la export și 33,1% la import), urmată de Marea Britanie (18,6% la export și 24,8% la import).

Șomaj disimulat

Dumitru Sbucnea, Tulcea. — Statisticile oficiale ale șomajului din țările capitaliste dezvoltate nu includ, de regulă, o serie de categorii de populație al căror șomaj este disimulat sub diverse forme: forța de muncă subutilizată din mediul rural, ocupată, de exemplu, în comerțul ambulant; mici meșteșugari, cei care lucrează de ocazie la domiciliu, plătiți cu bucată etc. Acești lucrători de ocazie, a căror activitate asigură profituri suplimentare întreprinderilor mari, nu beneficiază de protecția contractelor colective, sînt plătiți după tarife mult mai reduse decît ale muncitorilor permanenți, nu beneficiază de asigurări sociale în caz de boală sau accident și nici de pensie. În timpul perioadelor de încetinire a activității economice firmele mari nu mai recurg la serviciile acestui sector care nu apare în evidențele fiscale, lucrătorii respectivi devenind astfel șomeri fără a lise recunoaște acest statut.

Calculare efectuate în Italia în prima jumătate a deceniului trecut estimau dimensiunile acestei armate industriale de rezervă la 7—8 milioane de oameni, iar numărul șomerilor efectivi la circa 2 milioane de oameni sensibil peste nivelul oficial de atunci al șomajului.

Comparații energetice

Iulian Dumbravă, A-rad. — Fără îndoială că în efectuarea comparațiilor privind consumul de energie între țări trebuie să se țină seama și

de factorii geografici, cum sînt, de pildă, mărimea suprafeței țării și densitatea populației (de care depinde parcursul mediu în tone-kilometri al mărfurilor și într-o măsură și mijlocul de transport utilizat) sau condițiile de climă (de care depinde durata încălzirii clădirilor).

Revista ECONOMICA

Ediția de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale — Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 42 din 17 octombrie 1980

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Scurtarea duratelor de punere în funcțiune a capacităților de producție (Gh. Ruscănu) 7
- Dezbateri „R.E.”. Transporturile — la nivelul cerințelor economiei naționale (I) 4
- Reducerea costurilor, imperativ major al creșterii eficienței economice (Gh. Șică) 7
- Beneficiul în cooperativele agricole de producție (I) (Ion Manea) 9
- IPA-TCT — o prezentă prestigioasă la TIB '80. Ofertă complexă sau o nouă strategie în exportul echipamentelor electronice și de automatizări 11
- Atribuții sporite conducerii în profil teritorial a aprovizionării populației (dr. Gheorghe Teodorașcu, dr. Ioan Georgescu) 12
- Determinarea eficienței fondurilor fixe în atenția cercetării și practicii 14
- Cititorii au cuvântul 17

CONDUCERE ● ORGANIZARE

- Analiza valorii — instrument eficace de optimizare a structurilor constructive (Constantin Suditu) 18

TEORII ● IDEI

- Perfecționarea conducerii și planificării economico-financiare. Autoconducerea muncitorească și autogestiunea economică a întreprinderilor (I) (Mihai Părăluță) 20
- Școli ● curente ● economiști. Poziții realiste privind necesitatea și căile eradicării subdezvoltării (prof. dr. Ion Bulborea) 22
- Contractele comerciale internaționale (prof. dr. Mircea Nicolaescu); Sistemul tehnologic în construcția de mașini (dr. ing. Ion Hera-Bucur) 24

ECONOMIE MONDIALĂ

- Dezarmarea — unica alternativă rațională a epocii noastre (N.S. Stănescu) 25
- Tendințe — conjuncturi 27
- 35 de ani de la crearea F.A.O. Participare și cooperare internațională pentru eliminarea flagelului subdezvoltării în lume (Emilian Stancu) 28
- Mondorama 30
- Curier 31

ÎN SUPLIMENTUL NUMĂRULUI: Generalizarea experienței înaintate în unitățile economice. Valorificarea resurselor materiale refolosibile

IN THIS ISSUE

- Increased competence for the territorial administration of the provision-making for the population (Dr. Gheorghe Teodorașcu, Dr. Ioan Georgescu) 12
- Research and practice focused on the determination of the efficiency of the fixed assets 14
- Workers self-management and the economic self-administration of the enterprises (I) (Mihai Părăluță) 20
- Schools ● trends ● economists. Realistic positions on the necessity and the ways to root out the underdevelopment (Prof. Dr. Ion Bulborea) 22
- Disarmament — the only rational alternative of our times (N.S. Stănescu) 25
- 35 years since the creation of F.A.O. International participation and cooperation to eliminate the world-wide plague of malnutrition (Emilian Stancu) 28

DANS LE NUMERO

- Attributions accrues à la direction territoriale dans le domaine de l'approvisionnement de la population (dr. Gheorghe Teodorașcu, dr. Ioan Georgescu) 12
- Le calcul de l'efficience des fonds fixes à l'attention de la recherche et de la pratique 14
- L'autodirection et l'autogestion économique des entreprises (I) (Mihai Părăluță) 20
- Ecoles ● courants ● économistes. Positions réalistes sur la nécessité et les voies de la liquidation du sous-développement (prof. dr. Ion Bulborea) 22
- Le désarmement — unique alternative rationnelle de notre époque (N.S. Stănescu) 25
- 35 ans depuis la création de la F.A.O. Participation et coopération internationales pour éliminer le fléau de la sous-alimentation dans le monde (Emilian Stancu) 28

ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

- Повышенные компетенции в территориальном разрезе в деле снабжения населения (др. Георге Теодораșку, др. Иоан Джорджеску) 12
- К вниманию исследовательской деятельности и практики — определение эффективности использования основных фондов.. 14
- Рабочее самоуправление и самостоятельный экономический хозяйсчёт на предприятиях (I) (Михай Пărăлуță) 20
- Школы ● течения ● экономисты ● Реалистические позиции относительно необходимости и путей ликвидации недоразвития (проф. др. Ион Булборя) 22
- Разоружение — единственная разумная альтернатива для нашей эпохи (Н.С. Стăнеску) 25
- 35 лет со дня основания Ф.А.О. Международное участие и сотрудничество в целях устранения бича недоедания в мире (Эмилиан Станку) 28

Abonamentele se încheie la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari de presă din întreprinderi și instituții. Prețul unui abonament (inclusiv suplimentul săptămânal): pentru întreprinderi și instituții — 260 lei anual; pentru cursanții tuturor formelor de învățământ politic și profesional, elevi, studenți — 130 lei pe an, 65 lei pe 6 luni, 32,50 lei pe 3 luni. Termen limită de încheiere a abonamentului: 20 ale lunii anterioare perioadei de abonare.

Redacția și administrația: București Bd. Măgheru nr. 28—30 etaj I, 70159, sectorul I Cont I.S.I.A.P. 645150228 B.N.R.S.R. — filiala sector I București Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Științei”

ASIGURAREA DE ACCIDENTE ȘI VARIANTELE ACESTEIA

Asigurarea de accidente poate fi contractată de orice persoană în vîrstă de la 16 ani impliniți, indiferent de profesie și de locul de muncă. Dintre evenimentele neprevăzute pentru urmările cărora se plătesc sumele asigurate corespunzătoare amintim : lovirea, căderea, alunecarea, prăbușirea de teren, explozia, trăsnetul, acțiunea curentului electric, inecul, degerarea, intoxicația subită, arsura, accidentele produse de funcționarea sau folosirea mașinilor, instrumentelor, sculelor sau armelor, cele întimplale ca urmare a circulației mijloacelor de transport sau din cauza accidentelor întimplale acestora etc.

Această asigurare se practică în următoarele variante :

● Asigurarea de accidente pentru sume fixe, totale, de 19 000 de lei, se contractează pe durata de 3 luni, sau pe durate constituind multiplul acesteia, pînă la 2 ani.

Pe aceeași perioadă se pot încheia una, două sau trei asigurări pentru sume fixe.

● Asigurarea de accidente pentru sume convenite se contractează pe durate de la 1 an la 5 ani. La această asigurare primele se pot achita și în rate.

Primele de plată, la ambele variante, se stabilesc în funcție de mărimea sumei pentru care solicitantul dorește să se asigure, precum și de durata contractului (de exemplu : la asigurarea pentru sume fixe, prima de plată este de 15 lei pe 3 luni, iar la asigurarea pentru sume convenite prima de plată este de 3,20 lei pe an pentru fiecare 1 000 de lei din sumele asigurate prevăzute în poliță).

● Asigurarea familială de accidente cuprinde, pe lângă asiguratul principal, pe soția acestuia și pe toți copiii, în vîrstă de 5 pînă la 16 ani, la sume totale de 15 000 de lei pentru fiecare persoană.

Prima de plată, pentru o durată a asigurării de 3 luni, este de 25 de lei, pentru toate persoanele cuprinse în asigurare.

● Asigurarea de accidente „Turist” se recomandă a se contracta cu ocazia efectuării unor deplasări. Această asigurare cuprinde atît cazurile de accidente ale asiguratului, cit și cele de deteriorare sau distrugere a bunurilor casnice și gospodărești ale acestuia lăsate la domiciliu sau luate în deplasare.

Sumele asigurate sînt între 15 000 de lei și 40 000 de lei pentru cazurile de vătămări corporale (în funcție de natura accidentului) și de 20 000 de lei pentru pagubele la bunurile casnice și gospodărești.

La această asigurare, prima de plată este de 15 lei, pentru o lună.

Asigurările de accidente pentru sume fixe, pentru sume convenite și cele familiale cuprind și pagubele la bunurile casnice și gospodărești, pentru o sumă asigurată de 5 000 de lei de fiecare poliță.

Pentru informații suplimentare și pentru contractarea de asigurări vă puteți adresa responsabililor cu asigurările din unitățile socialiste, agenților și inspectorilor de asigurare sau, direct, oricărei unități ADAS.

Să mergi în pas cu moda nu e dificil
Când preferi pantofi

flexin

- FLEXIN** — încălțăminte flexibilă de calitate care oferă un grad sporit de confort ;
- FLEXIN** — încălțăminte modernă ;
- FLEXIN** — marcă a tuturor modelelor de încălțăminte cu fețe din material textil și înlocuitori de piele ;
- FLEXIN** — încălțăminte tratată pentru impermeabilizare sau galoșată spre a-i conferi un plus de rezistență la umiditate ;
- FLEXIN** — în toate magazinele de încălțăminte și la raioanele specializate ale marilor magazine universale din comerțul de stat.